

Валентин Димитров

БАЛКАНИЗМИ

АФОРИСТИЧНА АНТОЛОГИЯ

Валентин Димитров

БАЛКАНИЗМИ

АФОРИСТИЧНА АНТОЛОГИЯ

София
2025 година

© Валентин Димитров
БАЛКАНИЗМИ
Афористична антология

Българска, първо издание

Коректор и предпечат
Дора Томова

© Корица
Красимир Стефанов

© Печат
„Дайрект Сървисиз“ ООД, София

ISBN 978-619-91555-7-8

ЛИТЕРАТУРЕН ФЕНОМЕН

Заглавието на тази антология не е словесно хулиганство, а неологизъм, който съставителят си е позволил. Защото такава дума досега не съществува! Тя е съставена от две части – „балкан“ и „изми“. Първата част е понятие, което има географска, историческа и геополитическа съставляваща, а втората е често срещана наставка, в случая – завършваща част на думата „афоризми“. Подзаглавието и шестте национални флага подпомагат възприемането на сборника, без дори да се разлиства, като антология с афоризми на автори от точно определени шест балкански държави.

Изкуственият интелект е изпълнил задачата да създаде картина, която нещо обещава. Совата е символ на мъдрост, а това, че тя пише афоризми на лаптоп, гарантира съвременност. Антологията включва 2740 афоризъма от 137 автори (по 20 от всеки) от Босна и Херцеговина, Северна Македония, Словения, Сърбия, Хърватия и Черна гора. Авторите са наши съвременници, предимно в зрялата си възраст, родени са около и след средата на 20-и век и са в широк диапазон. Най-младият афорист е на 28 години, двамата доайени – над 90.

Логичен въпрос е: Как са подбрани тези шест държави? Балканският полуостров, или Балканите, е ограден от 5 морета и включва 13 държави, разположени изцяло, с по-голямата си територия или частично на него. Обаче шестте държави са определени по тяхната историко-етническа, обществено-политическа, народопсихологическа, културна и езикова близост и по най-важния критерий –

след Втората световна война са били съставни републики на гигантската федерация Югославия.

Те са имали общи поробители, общи трудни години, общочовешки надежди, общ път както на добросъседство, така и на противоречия и братоубийствени войни. И ако днес между тези шест държави, които за по-кратко наричат своята съвкупност „региона“, все още съществуват етнически и политически проблеми, то между тях има един особен интегритет, какъвто е балканската афористика.

Балканската афористика е несъществуващ другаде по света литературен и социално-психологически, географски и политически детерминиран феномен. Той има своята история и традиции, своите велики предци, днешните си големи пълководци и своята хилядна армия. Военната метафора не е случайна. Защото сатирата е литературен похват, органично присъщ на балканската афористика, която е „гражданска война“ със словесни куршуми. В тази „война“ афористите имат само един съюзник – народа, и един, но многолик противник. Негови лица са националният нихилизъм и политическата продажност, държавната ерозия и корумпираните институции, фалшивата демокрация и престъпността, упадъкът на нравите и кичът в културата.

Афористиката на „региона“ има своите количествени измерения, за които у нас можем само да мечтаем. Във всички държави на национално, а някъде дори и на регионално ниво има самостоятелни сдружения на афористите. Под тяхна егида се издават афористични антологии, алманаси и сборници, провеждат се фестивали, конкурси, празници, четения, подпомагат се хартиени и електронни самостоятелни афористични издания или такива за хумор и сатира, в които афористиката

е приоритетен жанр. Тя има територия и в редица други „сериозни“ медии.

Впечатляващи са мащабите и дейността на Белградския афористичен кръг (БАК) с президент Слободан Симич. Той е създаден през 2008 г. и бързо добива международен характер. Днес клубът има 130 членове от 14 държави. Под негова егида всяка година през октомври в Белград се провежда международен сатиричен фестивал. През тази година ще бъде неговото 23-то издание. Участниците на живо попадат в него на конкурсни начала. В рамките на фестивала БАК връчва награди за най-добър афоризъм, за най-добра серия афоризми, за най-добър сатиричен разказ и най-добро стихотворение, както и за цялостен принос към сатирата. На заслужили автори и преводачи от чужбина се присъжда наградата „Златен кръг“ за утвърждаване на сатирата в света. За десети път ще бъде присъдена награда за сатирична смелост. За осми път БАК и Сдружението на карикатуристите в Сърбия ще връчат награда за цялостен принос към сатиричната карикатура.

Освен това Съюзът на сръбските писатели ежегодно връчва награди за най-добра сръбска сатирична книга (през тази година се обсъждат 22 книги), за най-добра сатирична книга, преведена на сръбски език, и наградата „Екселенц на сатирата“ за изтъкнати чужденци. Дори само по това, а и по количеството и продукцията на своите творци, Сърбия в лицето на БАК и на писателския си съюз се превръща в гравитационен център на балканската афористика, а въобще и на сатирата.

Асоциацията на хърватските афористи и хумористи (УНАН) с председател Младен Вукович е основана през ноември 2017 г. в Загреб. Днес тя има 112 членове. Още от втората година на своето съществуване асоциацията из-

дава ежегодно свой афористичен сборник. През 2025 г. излиза неговото седмо поредно издание.

„Запазена марка“ на хърватския писател, критик и антологист Иво Мийо Андрич през последните години са двустранните сборници на хърватски афористи с техни колеги последователно от Босна и Херцеговина, Черна гора, Словения, Украйна и Словакия (2025 г.). Златко Томич е съставител на три хърватско-сръбски сборника.

Този подход продължава трайната тенденция на взаимното проникване и монолитност на балканската афористика. Първоначално той намира израз в 4 антологии на Васил Толевски от Северна Македония. В периода 2007 – 2008 г. той издава „Нашите приятели“ в 2 части, в които на общо над 660 страници включва автори от 5 държави. През 2008 г. издава „Антология на балканския афоризъм“ в 2 части, в които на около 1300 страници на два езика (сръбски и македонски) включва афористи от 9 държави. България е представена с 32-ма автори!

Значителен е приносът на Миле Ѓьоргьоски в многонационалното представяне на афористиката. Неговият цикъл „Търсачи на парадокси“ в 3 части последователно увеличава броя на страните и авторите. В първата част са 20 автори от Балканите и Русия. Второто издание включва 28 автори. Апогей е третото двуезично издание (сръбски и македонски) с подзаглавие „Избрани афоризми от европейски афористи“ през 2019 г. На 380 страници включва 61 автори от 19 европейски държави. България е представена с 3-ма автори.

Милан Пантич от Босна и Херцеговина издава „Книга на моите приятели“ в две части. В първата част, излязла през 2022 г., на 272 страници събра 1590 афори-

зъма на 53-ма автори от 6 държави. Втората част излезе по случай 1 април 2025 г. На 356 страници са побрани 2320 афоризъма на 116 автори (по 20 от всеки) от 8 държави. България е представена с 2-ма автори.

Ако в тези примери става дума за процес, в който известни балкански съставители получават многопосочна външна и вътрешна афористична „суровина“, обработват я и монолитна я „експортират“ на хартия или електронно обратно в „региона“ и по света, то съществува и едно противоположно движение – на „импорт“ на постижения на чужда афористика предимно в Сърбия, а оттам и на Балканите.

Негов ярък представител и неуморен труженик през последните години е световноизвестният сръбски писател сатирик, антологист, критик и организатор Александър Чотрич. Освен голямото и разнообразно авторско творчество в собствената страна, негови книги с афоризми и разкази са издадени в 6 държави, включван е в 12 чужди антологии, негови работи са превеждани на 26 езика.

Още по-важна е дейността на Александър Чотрич за популяризирането на чуждата афористика в своята страна. През 2019 г. той издава „Трън и роза. Антология на българския афоризъм“. На 350 страници са представени над 2500 работи на около 130 български афористи, мислители и философи, творили от 19-и век до днес, както и на автори от други държави, които пишат на български език. Парадоксално е, че един сърбин създава представителна съвременна антология на българския афоризъм, каквато у нас няма! Единствената подобна антология на Турхан Расиев „Мисли и афоризми от български автори“, която включва над 1000 фрази на 134-ма души, излиза преди 16 години.

За около 6 години изтъкнатият сръбски антологист създава серия от 10 антологии, в които представя афористиката на Русия (издадена и в Северна Македония), България, Полша, Румъния, Чехия, Словакия, Украйна, Белорусия, Армения и Германия. Също така издава сборници с избрани афоризми на 3-ма сатирици от Русия и по един от Словения, Словакия и България. През тази пролет Чотрич издава „Панорама на сръбския афоризъм“, която включва 2680 афоризъма от 134-ма сръбскоезични автори от Сърбия и по света. Връх на този колосален труд е „Призракът на афоризма броди над Европа. Панорама на съвременния афоризъм в Европа“. Сборникът от 330 страници включва 2840 афоризъма на 142-ма автори от 38 държави „от Атлантика до Урал“.

Балканската афористика живее пълнокръвен живот и се развива възходящо в условията на издателски и медиен комфорт и намира територии за изява в десетки специализирани вестници, списания, портали и сайтове. Сред издателствата най-голям актив в тази област има белградското „Алма“, сред медиите – първото сръбско електронно издание „Етна“ (1 април 2001), хърватското „УхАха!“, черногорското „Сатиргора“, „Концепт“ от Босна и Херцеговина и много други.

Македонският месечен „Балканиум“ с редактор Васил Толевски е най-млад (от септември 2022 г.), но твърде амбициозен. В неговия брой 32 от април 2025 г. на 20 страници са включени разкази, афоризми, епиграми и карикатури от 76 автори от всички държави от „региона“, както и от България (3-ма сатирици и 2-ма карикатуристи), Румъния, Русия, Италия, Полша, Швейцария и Гърция. С 55-има автори приоритет има афористиката. Общата черта на тези заглавия и на мно-

го други подобни е многонационалното разнообразие на авторите от „региона“, за които те са възможност за изява, конкуренция, опит, творческо единение и еднопосочност на взаимно проникващата и целеустремена афористика.

Ако дотук бяха разглеждани свързаността и мащабите на балканската афористика, тази антология би могла да даде конкретна представа за нейното качество. Тя е уникална за българските любители на афористиката, защото книгата с такъв характер досега у нас не е издавана. Нещо повече – балканската афористика, а изобщо и сатира, са малко познати в страната ни. Назад във времето остават книгите на сръбския разказвач и комедиограф Бранислав Нушич и някои имена от предишния период. След промените у нас са издадени две книги, посветени само на сръбската сатира, две книги – от Александър Чотрич (авторска и съавторска), една книга на македонец Миле Гьоргьоски. В „Стършел“ и в две електронни списания рядко гостуват балкански сатирици и афористи. Неколцина балканци печелят награди в два сатирични конкурса. В момента в Сатиричния театър в София се играе пиеса на сърбина Новица Савич. Иначе казано, Сърбия е представена малко, другите от „региона“ – нищожно.

Поради краткостта – една от най-важните характеристики на афоризма, именно афористичната антология дава шанс за директно запознанство с много чужди автори с най-голям „коефициент на полезно действие“ – най-много произведения (каквото самостоятелно е афоризмът) за единица страници. Обикновено съотношението е 10:1. Тук страниците са две, афоризмите – 20 от един автор. Според един афоризъм, за да разбереш, че един белетрист е слаб, трябва да прочетеш цял роман, докато за афориста – едно

изречение е достатъчно. Разбира се, още по-вярно е обратното! Защото 20 афоризма са напълно достатъчни, за да се почувстват различните послания на автора, неговото остроумие и смелост, оригиналност и владение на формата. А алгоритъмът на антологията в стремежа на съставителя е бил – най-добрите автори с най-добрите афоризми. Което ще отсъди читателят.

Антологията бе създавана последователно с „натрупване“ от 2018 г., когато за електронното списание „Литературен свят“ бе преведен първият балкански афорист – Александър Чотрич. От тогава до наши дни съставителят е осъществил лични електронни контакти с над 60 афористи от шестте държави. Поканени, те бяха любезни да предоставят снимка, биография, подбрани от тях афоризми и поне по една афористична книга, което послужи за публикации у нас, впоследствие и като основа на антологията.

Благодарност за моралната и съдържателна подкрепа заслужават водещите съставители на антологий Александър Чотрич, Васил Толевски и Иво Мийо Андрич, а в подбора на авторите – Йово Николич от Босна и Херцеговина, Владислав Влахович от Черна гора и Дражен Йергович от Хърватия. Интернет беше добър помощник за откриването на ръководствата на афористичните сдружения, редакторите на сатиричните издания, победителите в различни конкурси, участниците в белградския „Сатира фест“, за общуване с достъпните лични блогове, книги и публикации на стотици автори. В крайна сметка не беше толкова трудно да се подберат автори и афоризми, а обратно – как от огромното афористично общество и десетки хиляди афоризми да се изберат само 137 автори, само с по 20 работи.

Съставителят е търсил тематично разнообразие на афоризмите, без да поставя сюжетни рамки, подбирал ги е по техните органично присъщи характеристики – краткост, остроумие, яснота, смелост, значимост на посланието, изящество на фразата, изненадващи обрати на „втория“ смисъл, използването на модерни сравнения и метафори, разумната провокация.

От древността до наши дни афоризмите преминават през различни етапи – обучават и възпитават младите хора, просвещават обществото, критикуват неговите недъзи, преплитат се с религията и народното творчество, ратуват за общочовешки морални висоти. Днешната балканска афористика се основава на всичко това и вярна на новаторството на Станислав Йежи Лец, смело отива по-напред. Тя се е отърсила от пуританското морализаторство и от кабинетните умозрения. Тя говори с езика на народа, пречупва „класиката“ в условията на сложен, противоречив и опасен днешен свят, засилва се по пистата на хумора, за да чупи рекордите на сатирата, дори на сарказма, за да се превърне в графит по време на бомбардировките.

Излишно е научно да дефинираме афоризма, да проследяваме неговата история. Достатъчно е да повярваме на днешните му автори. *Афоризмът е закон. Останалото са изменения и допълнения* (Илия Маркович); *Разтоварете афоризма от думи! Да добие тежест!* (Димитър Вилазорски); *Афористът е възпитан злодей* (Драган Копривица); *Афоризмът е море от глупости, опаковани в капка мъдрост* (Живко Кулич); *Афористите са световни шампиони в хвърлянето на бисери пред прасетата* (Борис Назански); *Афоризмът е проституираща мисъл* (Ванчо Полазерски).

В антологията всеки автор влиза по „абсолютна стойност“, сам за себе си, на своите две страници. Но харак-

терът на балканската афористика е по-добре да се разглежда в съвкупността на авторите, чрез параметрите на общата им продукция, включена в книгата. Афоризмът *Мечтата на всяко изречение е да стане афоризъм* (Данко Ившинович) е отправна точка за такъв анализ. Да, не всяко изречение е афоризъм, но няма афоризъм без изречение, без думите, които го изграждат.

Тази антология съдържа 26 991 думи. Ако от тях условно махнем „второстепенните“ думи – предлози, съюзи и местоимения; прилагателните, които дават описания и красота; дори „важните“ глаголи, които привеждат мисълта в движение, стесняваме словесния материал до съществителните – подлози и допълнения, които са основните носители на посланието, подпомогано от изброеното преди тях.

Многократното „появяване“ на еднокоренни съществителни или такива в едно смислово „семейство“ чертае ранглистата на посланията, на мишените на сатиричния афоризъм. Най-високо в нея, доказани с точни числа, т.е. сравнително най-експлоатирани, са: „народ“, „хора“, „човек“. Общо 304 думи на 137 автори е висок коефициент. Веднага след тях се нарежда голяма група: „право“, „справедливост“, „закон“, „ред“, „полиция“, „съд“, общо 236. По-нататък идват: „политика“, „партия“, „избори“, „парламент“, „депутат“ и „мандат“, общо 205. В четвъртата важна група са: „държава“, „родина“, „отечество“, „страна“, „у нас“ – 160. С коефициент по-голям от единица, повече думи отколкото автори, са още три групи – власт; война; демокрация и техните сателити.

Други застъпени тематични направления, макар и с по-нисък интензитет, са: семейството; културата; лъжата и кражбата; заплатата и подкупите; бъдещето и

миналото; умът и глупостта; здравето и медицината. Въпреки субективната селекция на съставителя и собствения избор на авторите, погледната по този технократичен начин, антологията доказва високата социална ангажираност на балканската афористика. Тя работи по „дневния ред“ на обществото. Тук връзката е двустранна – от една страна, афористът се вълнува от проблемите на хората, а от друга, превърнал ги в творчество, им ги връща в книги и публикации като нов размисъл, съвест, гняв и надежда.

Авторската смелост е друга ярка и типична черта на балканската афористика. Над нея е безсилна всяка форма на цензура. Тя не прощава на никакви постове, институции и авторитети – от дребния чиновник през правителството и депутатите, та чак до президента – разкрива целия регистър на негативните явления, сочейки смело обобщения и грозен облик на техните носители. *Пред парламента няма контейнери. Боклукът е вътре* (Васил Толевски); *Не е срамно да си беден, освен ако си бил политик два мандата* (Томислав Супек); *Когато в парламента се спомене думата „боклук“, всички се обаждат за реплика* (Ясмина Буква); *В приемната на дипломата нашата карта висеше до другите ловни трофеи* (Божо Марич); *Подобрихме кръвната картина. Сега е до коленете* (Йово Николич); *Президентът не трябва да е глупав. Но кой да го запише в конституцията?* (Живко Проданович).

Някои от най-чувствителните теми за „региона“ са братоубийствените войни и убийствата на „умиротворителите“, разпадът на голямата федерация, всекидневните несгоди на народа. За тях афористите без изключения пишат с болезнена честност и пределна яснота. *Водачът не е военнопръстъпник. Нека се обади този, когото той е убил* (Раде Петкович); *Аз не съм военнопръстъпник. Моят принос е твърде малък* (Деян Милоевич); *Народът е без-*

смъртен. От глад умират само отделни хора (Милен Миливоевич); Затворниците гладуват. Готвят се за живот на свобода (Мирослав Среданович); Накрая самоубиецът избира по-малкото зло (Саво Мартинович); Преди разстрела ги държаха в училищата! Човек се учи, докато е жив (Богдан Боганович); Това не беше мръсна война. Очистихме всички (Екрем Мацич).

Може да се каже, че проява на смелост е и да се провокира добрият тон. На естетиката, расла в саксия, се противопоставят тръните на опустошената земя. Защото грубата дума и еротичният намек в литературата бледнеят пред грозната действителност и нрави в живота. *Голяма цел се постига чрез вдигане на една ръка или на двата крака (Милан Куриджа); Днес е лош ден за черната хроника. Никой никого не е убил (Живко Кулич); Трудно се организира гей парад. Не всеки има задник за тази работа (Миле Ѓьоргьоски); Ние не сваляме гащи пред никого. Затова сме по голи задници (Ѓово Николич); В нашата къща текат мед и мляко. Но майсторите знаят – това са фекалии (Митар Митрович); На девойките обещаха да играят балет в чужбина, а там им казаха само да си вдигат краката. Без музика (Милан Тодоров).*

Афористите винаги са били подозирани, че са черногледни. Вероятно и тази антология някому ще даде такова усещане. Защото в нея няма сентенции от типа *Любовта побеждава всичко* и *Красотата ще спаси свата*. Точно обратното – снайперът е насочван съвсем точно към грозното, престъпното и лошото в обществото и човека. Оправданието е в мисълта на Аркадий Давидович, че не може сатирикът да обича родината си, ако се примирява с нейните недостатъци. А истината е, че сатириците са дисиденти на всеки режим. Всъщност

обяснението е в афоризма на Седина Бъркич *Сатирикът си вре носа навсякъде, но усеща само онова, което мирише*. Ролята на афориста като съдник разкрива Драган Рачич: *Аз взех правосъдието в свои ръце. Ето защо пиша афоризми!*

Ако всички писатели използват думи, на афористите не им стига, че използват най-малко думи, но и ги подреждат по най-добрия начин. Своего значимо послание и гражданска смелост балканските афористи обличат в красива, изненадваща, понякога провокираща литературна форма. Както в класическата и в свободната борба, както в задължителната и във волната програма в художествената гимнастика, така и в афористика има нива, хватки, прийоми, които всъщност вълнуват читателя.

Класическият афоризъм е в само едно сложно изречение с подчинени части. В него има теза и антитеза, сравнения, метафори, ирония, изненада, цитат, предизвиква размисъл: *По-добре да се правя, че нищо не виждам, отколкото да гледам смъртта в очите* (Александър Чотрич); *Тези, които си останаха бедни, наистина не знаят какво е демокрация* (Зоран Раонич); *Както досега, животът е кучешки, но поне ни разрешиха да лаем* (Нинус Несторович); *Всеки афорист в света се пита: „Ако Лец е първи, кой е третият?“* (Милан Р. Симич); *Съдбата на политиците се определя от урните, на народа – от контейнерите* (Неделко Блажич).

По-голямата част от афоризмите се състоят от две изречения, а въздействието се изгражда от различните отношения между тях – отрицание, пародирание, развитие, изненада. Понякога второто изречение е само една дума, която казва всичко: *Нямам досие. Преследвали са ме неграмотни* (Велко Райкович); *Не сме в затвора. Нашата килия е на свобода!* (Веселин Мишнич); *Исках още да го-*

ворим за демокрация. Но надзирателят казва, че свиждането свърши (Слободан Симич); Ценим мъдрите глави. Донесете ни ги! (Милко Стойкович); Отворихме се за света. Просим (Весна Денчич).

Едно от най-силните оръжия на балканската афористика е самоиронията. Тя започва от личното ниво: *Само моята автоцензура чете най-добрите сатирични афоризми (Атанас Кърлевски); Ожених се от любопитство – да видя дали рогата ме правят по-мъжествен (Ванчо Полазерски); Утеха е, че не се подиграват на всички, а само на мен! (Милан Пантич),* за да достигне до националния ѝ характер: *Всички сме като един. Онзи най-лошият (Седина Бъркич); Срамота е да се умре от глад. Светът ще си помисли, че няма какво да ядем (Васил Толевски); Принудени сме да крадем, тъй като гордостта не ни позволява да просим (Миливое Радованович); Ние сме братя. Това, че се убиваме, е изключение, което доказва правилото (Душан Пауча).*

В антологията се срещат доста афоризми, които теорията определя като „вторични“. Те се основават на популярни сентенции, максими, поговорки или фразеологизми, флиртуват с тях, спорят, отричат ги или изненадващо ги довършват. Успокоението, че модификацията не е плагиатство, идва от мисълта на Исак Нютон: *Ако виждах по-далеч от другите, то е, защото стоях на раменете на гиганти.* Добри такива образци са: *Мисля, следователно съществувам. В досието (Слободан Симич); Афоризмът е кратък, афористът – вечен! (Владимир Йовичевич); Това е малка стъпка за човека, но голяма за минното поле (Деян Тофчевич); Човекът – как гордо се мъчи! (Милен Миливоевич); Ще се мразим, докато смъртта не ни събере! (Роберт Марич); Ситият на сатирика не вярва (Алдо Мателич); Политиците ви-*

наги преминават от думи към ястия (Златко Гарванович).

Разнообразни са използваните литературни фигури. Дефиниции – *Сепаратистите са патриоти от местен характер (Радмилко Мичкович); Културата е плевел в полето на кича (Митар Джерич Лаки). Нонсенс – Нямам хляб?! Да ядат знамена! (Яндре Дърмич). Синоними – Първо нямах късмет, а после имах малишанс (Драшко Веселинович). Градация – Млада, пък красива, пък неомъжена... пък още и бременна!? (Драган Копривица). Каламбур – Имаме просто мнозинство. Простак до простак (Живко Джуза). Сравнение – Пенсията и прашките покриват само най-необходимото (Боян Любенович). Алюзия – Успешно завърши още една среща на световните дилъри (Марина Аристо Маркович).*

Има интересни афоризми, които гравитират около различни други области – медицината, физиката, химията, математиката, обществения живот, хазарта, суеверията, секса, дори около животновъдството. Такива са: *Ако ви откаже централният мозък, не се отчайвайте. Опитайте със своя! (Витомир Долински); Въртим се в кръг по научни причини. Мерим му квадратурата (Милан Фриадуер); За какво ни е Толстой? Ние имаме и война, и мир (Владимир Йовичевич); Правителството прие още един акт! Нямам търпение да видя тази поза (Миленко Миро Шарац); С покера свършихме. Остана ни руската рулетка (Йован Крагуевич); Дадох ми хиляда причини да гласувам за тях. Две по петстотин (Владимир Чалич); Хладилникът ми е много пълен. С фреон (Любослав Груич Груя); Препродадох осем тона чесън. Това е добре против уроки (Милан Бещич); Само овцете вярват в „План Бе“ (Абдурахман Халилович).*

Балканската афористика разчита на когнитивните способности на читателите и ги развива, вярва в мъдрост-

та им да вникват в смисъла на техните произведения, на чувството им за хумор, на толерантността им към волностите на автора. Затова им поднася афористична екзотика, загадки и предизвикателства.

На пръв поглед *На романтична вечеря за двама той ядеше за трима, а тя говореше за четирима* (Драган Копривица) е обикновен битов афоризъм. Внимателен поглед ще открие в него няколко достоинства. Краткостта, категоричността, завършеността на мисълта са очевидни. Има двама герои – Той и Тя. Използвана е възходяща градация на числителни имена: двама – трима – четирима. „Историята“ започва романтично, прераства в хумор, за да достигне до сатира. Всъщност изречението иронизира два порока – лакомия и празнословие.

Един от най-кратките афоризми в антологията е: *Нашата цел е човекът. Целете се! Огън!* (Радивое Боичич). Това е удивителна „компресия“ – седем думи в три изречения. Първото е разказвателно, другите две – императивни. Първото е възвишено, второто сменя посоката, третото е страшно! В единствения афоризъм от четири изречения – *Женски род. Мъжки род. Среден род. Изрод* (Люпка Цветанова) – граматиката предизвиква морала.

В много случаи препинателни знаци подсилват експресията на оригиналните идеи: *Сънувах те снощи. Засрами се!* (Александър Баляк); *Родителите ти знаят ли, че си депутат?* (Боян Любенович); *Тарзани се събират около една маймуна?!* (Владан Чизмович); *Върнаха ми надеждата, но в какво състояние!* (Боян Швентнер); *Оптимизмът ще ни надживее!* (Бранислав Йованович).

Тази антология формира простишкия извод – кол-

ко ни е близко всичко, събрано в нея! И още нещо! Ако шовинисти непрекъснато развяват нещастията на миналото, ако учени пренаписват историята, ако дипломати не са способни на разумен диалог, ако политици не виждат по-далече от конюнктурния си интерес, то афористите са сред „гвардейската част“ от армията на писателите, на интелигенцията, способна да чертае общото ни бъдеще на тези сложни и чудесни Балкани!

Валентин Димитров

БАЛКАНИТЕ, КАКВИТО СА

„Балканите произвеждат повече история, отколкото могат да понесат“, е изявление, приписвано на британския премиер Уинстън Чърчил. За щастие, освен много история Балканите произвеждат и голям брой афоризми, което е в очевидна корелация, защото една китайска клетва гласи: „Дано живееш в интересни времена!“. Времето и събитията показаха, че излишъкът от история благоприятства афористите и въобще хумористите и сатириците и че за този наш кът на света не само че не може да се приложи тезата на Фукуяма от началото на деветдесетте години на миналия век за „края на историята“, но историята толкова е изпълнила и времето, и пространството, че заплашва напълно да задуши бъдещето.

А това, че толкова добри афоризми се пишат в балканските държави, вероятно е и логично, като се има предвид, че афоризмът преди две хиляди и петстотин години е възникнал на Балканите, в Древна Гърция, и че елинската култура е създала голям брой мъдреци (Хипократ, Хераклит, Сократ, Платон, Архимед, Питагор, Зенон, Талес...), чиито мисли са станали афоризми за всички времена. Въпреки че афористиката в тази част на Европа няма ясно изразен континуитет, несъмнено е, че формулировките на съвременните балкански афористи се опират както на античното, римското, византийското и османското наследство, така и на богатата народна традиция, изразена в сбити, мъдри и поучителни пословици, поговорки, анекдоти и стихове. Тези

традиционни форми на изразяване носят мъдрости и житейски уроци, които са втъкани в колективното съзнание на народите, и афористите често ги използват като основа за значими и актуални послания.

В Сърбия (по-малка част) и в България се намира планината Балкан (Стара планина), която се простира от Черни Тимок до Черно море. Тази планина е дала името на целия полуостров. Затова има основа и известна справедливост съставителят на антологията на балканския афоризъм да бъде българин от брега на Черно море. Валентин Димитров, виден български писател, преводач и антологист, се е заел с трудната и неблагодарна задача да събере, избере и представи най-ценното от творчеството на автори на кратката форма от Алпите до Каймакчалан и от Дунав до Истрия. Това е начинание, на което може да отговори само някой, който има изключителен поглед върху продукцията на голям брой балкански афористи и който има знание и опит да отдели от масата мисли, които отговарят на високи естетически и етични критерии, отличават се с оригиналност и не подлежат на остаряване поради промяна на обстоятелствата и течението на времето.

Обикновено с такава работа се занимават университетски професори, учени, литературни критици и теоретици, а по-рядко писатели. А именно, най-известният сръбски литературен критик Йован Скерлич не е харесвал поезията на един сръбски поет, който го попитал чрез вестник: „А защо вие, господин Скерлич, не напишете поне едно стихотворение, да видим как трябва да изглежда едно стихотворение?“. Скерлич му отговорил: „Аз не съм кокошка, за да снеса яйце, но мога много добре да различа кухо яйце от добро яйце“. Следователно Димитров е и изключителен афорист (един от няколкото най-добри на Балканите и в Европа), който може „да снесе яйце“ и

да „различи кухо яйце от добро яйце“. Несъмнено е, че именно литературният талант е помогнал решаващо антологията пред нас да изпълнява строги литературни норми и да бъде на високо художествено ниво. За такава книга, освен разбиране на същността на афористиката, ясни и безпристрастни критерии, познаване на балканските езици, много време и енергия, са необходими и любовта и страстта на съставителя към литературния жанр. Афоризмите понякога трябва да бъдат „преведени“ и на читателя, който ги чете на майчиния си език, и затова съставителят преводач заслужава всички похвали за много упоритата и мъчителна работа по превода на афоризми, които поради своята структура и тематика често се „губят в превода“, което в тази антология не е така. Напротив!

Интересно е, че Димитров не е от онези афористи, които публично се оплакват и съжаляват, че афоризмът е недостатъчно ценен и признат сред така наречените сериозни литературни критици, съставители на учебни програми, различни журита и редактори на списания, а навсякъде и винаги със своята отдадена дейност се бори това да се промени – афористите да станат по-видими, да се открият и да се представят техните най-добри творби, това да се прави с тълкуване, систематичен подход и критичен обзор, което потвърждава и обширният и много професионално написан предговор към тази книга, чийто автор е съставителят на антологията. Ако някога се прави учебник за балканския афоризъм, този предговор трябва да стане негова съставна част.

Това, което известната българска историчка Мария Тодорова заключи в своята знаменита книга „Имагинерните Балкани“ – че нашият полуостров е „комплексен резултат от корелацията на многобройни истори-

чески влияния: политически, икономически, социални, културни, езикови, национални и религиозни“, до същото заключение може да стигне и читателят на антологията „Балканизми“, и то може би по по-лесен, по-интересен, по-вълнуващ и по-убедителен начин. Афоризмите от книгата, освен че са духовити и забавни, са в голяма степен горчиви, отрезвяващи и поучителни, поради което дават картина на реалните (каквито са), а не на имажинерните Балкани.

Въпреки че тази книга първо излиза на български език, би било добре и трябва да се положи усилие да бъде преведена на останалите балкански езици, но и на значими световни езици – за да се разбираме по-добре на Балканите и светът по-добре да разбере Балканите.

За това първоначално разбиране е достатъчно да се прочетат и запомнят няколко афоризма от книгата, които говорят именно за Балканите:

„На Балканите живеят оригинални народи. Тук всеки е луд по свой начин“ (Миле Гьоргьоски).

„Европа започва от Балканите. Изглежда, че тук тя и ще завърши“ (Милован Витезович).

„Новите балкански държави нямат история. Ще я получат, когато отидат в миналото“ (Мирослав Среданович).

„Няма кой да напише балканската история. Все още няма победители“ (Слободан Симич).

Александър Чотрич

**АБДУРАХМАН ХАЛИЛОВИЧ – АХИЛ (1958)
ХЪРВАТИЯ**

В миналия мандат използваша властта,
в този – продължиха да крадат.

От полицията са сигурни,
че крадецът ще направи голям хит. Щом пропее.

Аз и държавата си приличаме – затънали сме в дългове.

Ще закусвам на тревата – намерих четирилистна
детелина.

Ако правителството ни донесе вода,
ще узнае къде се намира нашето село.

Само овцете вярват в „План Бе“.

В автобуса не го хвана контролата,
а беше избягал и от полицията.

В затвора ме съжалиха – казаха,
че мога да плача, колкото си искам.

Запретна ръкави – искам да си покаже татуировката.

Започнах да ходя на работа като директор. Закъснявам.

Подпалиха ми имота посред лято!
Къде бяха зимата, като нямах дърва?

Трудно се чете между редовете –
като между редовете на необрана царевица.

С нашите пера се кичиха дълго време.
Докато не отлетяха.

Учениците искаха да избягат от час,
но учителят беше по-бърз.

Нямаше търпение да чака за работа, затова си я купи.

Със свито сърце той се съгласи
да се лекува в кардиологията.

Депутатите спряха да се прозяват на заседанията.
Сега само спят.

Актрисата се издигна в кариерата –
чак до леглото на режисьора.

Полицията отиде при крадеца,
за да получи това, което ѝ липсва.

Съвестта не му позволява
да спи през цялото работно време.

АЛДО МАТЕЛИЧ (1949)
ХЪРВАТИЯ

Плодовитостта на сатирика е в безплодието на средата.

Първо се запалват масите, после – свещите.

Или блееш, или си черна овца.

Остана на сухо! Не искаше да бъде утайка.

Бъди това, което не си,
и ще получиш това, което нямаш.

Който няма в главата, работи в главите на другите.

Когато паднеш на колене, всеки ти изглежда голям.

Бъдете писатели! Така поне никой няма да ви прочете.

Ситият на сатирика не вярва.

За разлика от виното, човекът е по-лош, когато отлежи.

Имат отличен поглед върху ситуацията –
качиха ни се на главите.

Радват се на авторитет в целия свят.
И у нас ще го спечелят.

Или се снишаваш, или те понижават.

Лечението вървеше добре,
но той не издържа на толкова лекарства.

Или си тъп, или следват остри реакции.

Едни живеят честно, а други – добре.

Как животът да влезе в теб,
когато си пълен със себе си?

Какъв културен народ, не може без театър!

Добрият афоризъм хапе, но е мехлем за раната.

Отбелязват човека! За да могат да го изтрият.

АЛЕКСАНДЪР БАЛЯК (1953)
СЪРБИЯ

Тези, които завзеха ложите,
нямат намерение да слизат от сцената.

Няма такива пари, за които бих се продал.
За съжаление.

Сънувах те снощи. Засрами се!

Копията не са виновни. Оригиналът започна първи.

Имам криза на идентичността –
не знам дали съм по-хубав, или по-умен.

Който може свободно да диша,
добре си е поставил маската.

Вашата работа е оригинална. На нищо не прилича.

Толкова много плашила, а добивите – ниски.

Благодаря ви за всичко, което не сте направили за мен!

Писателя арестуваха на улицата.
Нямал разрешително за носене на ръкописи.

Шамарът е информация от първа ръка.

Без въздух няма живот,
но само от въздух не може да се живее.

Вашите пари са наша грижа.
Спокойно може да ги забравите.

Полицайте му подправяха физиономията,
докато се получи заподозряно лице.

Лешоядите са на страната на победените.

В нашите съюзници не се съмняваме,
освен когато летят ниско.

Народът мълчи по патриотични причини.
Да не наруши всеобщото веселие.

На народа навреме да се обяснява, че е щастлив!
Като умре, ще бъде късно.

Лошите романи изяждат нашето време.
Затова са толкова дебели.

Ако книгата е лоша, значи вие четете по-добре, отколкото
авторът пише.

АЛЕКСАНДЪР ЧОТРИЧ (1966)
СЪРБИЯ

По-добре да се правя, че нищо не виждам,
отколкото да гледам смъртта в очите.

Европа без граници е оградена от бодлива тел.

Аз съм против ренегатите.
И преди – като комунист, и сега – като демократ.

Ако искаш да ядеш, не си отваряй устата.

Нашите влакове не закъсняват. Всички вече са заминали.

Ние сме преходно общество. От пусто в празно.

Реабилитацията дойде в последния момент –
преди годишнината от разстрела.

Кирилицата е нашето прощално писмо.

Гласовете откраднаха управляващите,
а на четири години осъдиха народа.

Като активист лепеше плакати.
Като министър лепи евро на певачките.

Когато няма какво да се яде,
веднага се сервират медийни лъжи.

Най-много ценя обещанието за петдесет евро,
ако гласувам за тях.

Ако иска, полицията може да хване убиеца.
Ако иска, може и да го наеме.

Полиграфът потвърди, че казва истината.
Някой обаче му повярва.

Те имали самолети без пилоти.
Ние имаме пилоти без самолети.

Всичко отиде на майната си,
но поне всичко отиде на едно място.

Ако НАТО не ни плати обезщетение,
ще трябва отново да ги победим.

В Сърбия кумът е нужен за венчавка,
кръщение и убийство.

Биехме се в гърдите, докато не получихме ордени.

Едно на сто е талант.
Останалото е членство в управляващата партия.

АТАНАС КЪРЛЕВСКИ (1956)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Не всички политици са добри. Някои не знаят да лъжат.

Ако спечелим изборите,
няма да поставяме въпроса за законността им.

Днес най-редкият цвят е червеният! На срама...

Само моята автоцензура
чете най-добрите сатирични афоризми.

На всеки казвам истината в очите.
На двуличника – два пъти!

Лесно намирам съмишленици. Въобще не му мисля.

Имаме лаещи кучета. Но нямаме толкова много кертани.

Искам да живея в Китай заради Великата стена.
Пиша графити.

Може да си купите крила, но трябва да летите сами.

Капитанът пръв напусна потъващия кораб.
Това стигна да не потънем.

Най-накрая открих себе си в науката.
Пиша курсови работи по поръчка.

Нямам вуйчо владика,
а и чичо от Америка никога няма да дойде.

От всички стари мерки най-използван е двойният аршин.

Пиша афоризмите в два реда.
Да се четат между редовете!

Участвах в някакъв протест.
Отдавна не бях разхождал кучето.

Провалите в живота имат и добра страна.
Никой не те мрази.

Шегаджиите винаги са в опасност –
да бъдат взети насериозно.

Книгите са като вината. Опитват се всички,
а се консумират само добрите.

Маските се свалят в театъра. В живота – падат!

Човечеството е все по-пестеливо.
Най-много пести от здравия разум.

БОГДАН НОВАК (1944)
СЛОВЕНИЯ

Атомната бомба е лъв в клетка.
Страхуваме се някой глупак да не я отвори.

Някога твърдахме, че няма от пиле мляко.
Днес мнозина се къпят в него.

Не трябва да стачкуваме.
Знаем и друг начин да работим лошо.

На погребението му отидохме тихо, да не го събудим.

Да пия или да не пия, питаше се Хамлет,
докато Офелия беше на наркотици.

Когато в касата няма нищо,
касиерът не трябва да краде.

Нямаме достатъчно реки за толкова много нарциси.

Таблоидите са хуманни списания.
Враговете ни са в най-красиви цветове.

Децата са най-добрата карикатура на своите родители.

Любих се с анестезиоложка. За жалост, нищо не помня.

През есента лястовиците отиват на юг,
проститутките – на север.

Беше ценен писател.
Когато малко пишеше, повече го ценяха.

В Словения имаме много мляко.
Защото имаме малко бебета.

За най-големите глупости
се жънат най-много аплодисменти.

Исус превръщаше водата във вино,
нашите банкери – доларите в евро.

Словенците сме родени учители,
наливаме акъл в главите на другите.

Търся лице от женски пол за женитба.
Кола, къща, вила не са пречка.

Не пиша за чекмеджето, а за хората.

Ако децата в училище обичат да ме четат,
ще ме четат и като пораснат.

В нашата столова искаме коледна храна,
както тогава хранят прасетата.

БОЖО МАРИЧ (1952 – 2013)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Този народ не заслужава такова правителство,
затова то насила се наложи.

Ние сме юнашки народ.
Избираме тези, от които най-много се страхуваме.

Другата страна на медала е от непробиваема стомана.

Пребитият демонстрант
е професионално деформирана личност.

Опозицията напредва. От виц на виц.

В приемната на дипломата
нашата карта висеше до другите ловни трофеи.

Имаме чисти реки, гористи планини, гостоприемни хора.
Кой дава повече?

Подкопа основите на системата –
тунел за бягство от затвора.

Погрижиха се за нашите рани. Изпратиха вагон сол.

Съставителят ми направи услуга. Няма ме в антологията.

За посрещането на президента не е нужно много.
Няколко души в засада.

Много адвокати и лекари са в политиката.
Омръзнаха им отделни случаи.

Миньорите са най-съзнателни.
На демонстрации ходят с каски.

Крадците крадат, а полицията си върши работата.
Внимавайте на улицата!

Историята е учителка на живота.
Майка ѝ не е била по-добра.

Народ, който има толкова много паметници,
заслужава по-добро минало.

Не всички жертви бяха наивни.
Някои от тях добре знаеха какво ги очаква.

Убиваме се от време на време,
за да им покажем какво бихме им направили.

И на Запад нещастиято сближава хората,
но от това не направиха система.

При нас проблемите на върха
се решават в подземния свят и обратно.

БОРИС НАЗАНСКИ (1953)
ХЪРВАТИЯ

Аз съм своето най-тежко движимо имущество.

Урок по история:
тираните премахват и тези, които им се кланят.

Тези, които се молят, често коленичат,
но днес всички сме на колене.

Изпреварвах времето си – часовникът ми изоставаше.

Афористите са световни шампиони
в хвърлянето на бисери пред прасетата.

В тази среда е трудно да се свържат двата края.

Нашите политици се ползват от условен интелект.

Дяволът е отнесъл шегата. Останаха афоризмите.

Единомислието се крепи на плиткоумието.

Изпраните пари са най-мръсни.

Защитата извади тънки доказателства,
а той – по-дебелия край.

Жена му и нейният любовник го притиснаха
в триъгълник.

Дори сметките вече не пристигат навреме.
Пристигат по-рано.

С открити карти може да се играе само в затворен кръг.

Тежките мисли лесно идват на ум.

Тези, които постоянно търсят мишени, имат опасни цели.

Той е съмнителен, но властта се съмнява,
че може да бъде съмнителен.

Веганът е вегетарианец, който вегетира.

Правописът му е слаб,
затова често използва удивителни знаци.

Афоризмът е блестяща капка пот от ежедневието.

БОШКО ПЕРИНСКИ (1950)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Когато се използва като инструмент,
човекът играе, както му свирят.

Ако сте им трън в окото,
няма да ви вземат под внимание.

Който не знае кога да вдигне два пръста,
обикновено остава с пръст в устата.

Политическият мъртвец следи погребението си приживе.

За тези, които са преспали комунизма,
капитализмът е кошмарен сън.

И първобитното общество го разтуриха индивиди.

Няма да има свежи идеи,
докато съществуват господа с изтекъл срок.

Водата мие всичко освен там, където езикът цапа.

Няма хармония в оркестъра,
в който тъпанарят е първа цигулка!

В гора от луди най-бързо се разпознават необразованите.

Някои от тях биха умрели,
вместо да се откажат от властта.

Освен прелетните птици
всичко живо би отлетяло оттук на Запад.

В ръцете на комунистите
попът е само добър коз в картите.

В очакване на по-добро утре
много хора отидоха на онзи свят вчера.

Полицията не трябва да бие своя народ,
народът и без това е като пребит.

Ако искате да увеличите добивите,
преминете от думи към села.

И кръвопролитие то спира, когато има кой да го пресече!

Сатирикът черпи вдъхновение от политиката,
излива го върху политиците.

Ние сме близо до Европа, Европа е далече от нас.

Най-напред комунизмът започна да се разпада,
а после замириса на барут.

БОЯН БОГДАНОВИЧ (1951)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Бог ми е свидетел и той ще ме съди.
Това е типичен конфликт на интереси.

Кражбата е сведена до разумни размери.
Не крадат само глупаци.

Отдавна не съм отварял хладилник.
От него дебнат призраци от миналото.

Истината за войната е установена.
Дори фактите не могат да я променят.

Министре, не разрешавам реплика! Споменаха майка ви.

Вчера се обединиха двама пролетарии от всички страни.
Да купят кифла.

Новата програма реши проблема с глада.
Който я прочете, губи апетит.

Не е за хвалене, но няма по-лоши от нас!

Не им пише на челото колко са крали. Няма място.

Правителството ще оправдае доверието ни.
Вярваме в неговата неспособност.

Аз съм добър човек.
Това, че ви простих, никога няма да си простя.

Един министър изчезна.
Има съмнения към вторичните суровини.

И зоопаркът е протекторат.
Но поне маймуните не ги малтретират с избори.

Ако е вярно, че и празна пушка убива,
главата е най-силното ни оръжие.

Трудно е на организираната престъпност.
Властта е по-добре организирана.

Не знам как да извикам миналото.
От президентството не отговарят.

Който иска индивидуален гроб, да побърза.
Босна е все по-малка!

Първо те ни подпалиха селото,
после ние бяхме на ответно посещение.

Босна и баснята си приличат по това,
че едрите зверове са в главните роли.

Нивата ни е разминирана така,
че вече не отскачаме от останалите съседи.

БОЯН ЛЮБЕНОВИЧ (1972)
СЪРБИЯ

Да влезеш в изборна листа, е като в нудистки плаж.
Срам те е само първия път.

Няма нужда да криете истината от нас.
Така или иначе не ви вярваме.

В полицейското управление ме посрещнаха топло.
Вързаха ме за радиатора.

Опитайте нашата демокрация! Прясна, наскоро заклана.

Доносниците са влюбени до уши в работата си.

У нас има места, където не е стъпил човешки крак.
Например в парламента.

Родителите ти знаят ли, че си депутат?

Лекарствата се тестват върху мишки,
а демокрацията – върху маймуни...

По-добре да влезеш в калта, отколкото в политиката.
Ще излезеш по-чист.

Духът на свободата пронизва цялата ни колония.

Кой казва, че не протестираме?
Гъделичкаме властта по-силно от всякога.

Някога хората ходили на лов за дивеч,
а сега диваците – за хора.

Не виждате демокрацията?
Разпънете малко бодливата тел и ще я видите.

Подписахме капитулацията, но не загубихме всичко.
Запазихме химикалката.

Конституцията е нашата книга за оплаквания.

Пенсията и прашките покриват само най-необходимото.

Ако искате да ви приемем в асоциацията на писателите,
напишете чек.

Вашият патриотизъм е добър! По колко върви днес?

Мъж припадна на улицата.
Един му извади езика, друг – портфейла.

И сляпото черво ще прогледа,
но сръбският избирател – никога...

БОЯН РАЕВИЧ (1988)
ЧЕРНА ГОРА

Между две злини избрахме съжителството.

Имахме богато и славно минало. Останалото е история.

Разследващият обича крещящи цветове.

Промитите мозъци днес са най-блестящите умове.

Истината излиза наяве –
всеки затворник има право на малко чист въздух.

Мъх расте от северната страна на дървото –
враждебна политика към Запада.

Криехме пари в сламеник,
докато светът още не знаеше за криптовалутата.

Здрав човек има хиляди желания,
а болен само едно – да победи на изборите.

Този на кладата е добър човек, но лесно пламва.

Тук махат с опашка само тези, които са я подвили.

Сто пъти повторена лъжа става истина,
но ние имаме три всекидневника.

Нашата полиция няма контакт с престъпници.
Дори не ги е докосвала.

Откакто се заобиколихте с горили,
господине, не можем да ви разпознаем.

Властта не прекъсва връзката си с престъпността,
има честни намерения.

Не всеки ден е Коледа, но всеки ден се стреля за нещо.

Честотата, на която се обаждат духовете на миналото,
е национална.

Шефът може да се извини,
но той просто не умее да греша.

Параноикът е излекуван.
Наистина има такива, които го следват.

Домашното насилие посрещнахме в топъл семеен кръг.

Той слуша своите папагали,
защото иска да чува чуждо мнение.

БОЯН ШВЕНТНЕР (1957)
СЛОВЕНИЯ

Различията ни правят богати,
казаха богатите на бедните.

Рибарите пускат обратно хванатите малки рибки,
съдът – големите.

Вълкът заспива трудно, ако брои овце за приспиване.

Стискаме зъби. Езикът е най-голямото ни богатство.

Графитът е мисъл, притисната до стената.

Странни времена.
Дори и чорапите вече не обичат да са еднакви.

За разлика от работничките,
кравите почиват след доене.

Не се дръж като човек, каза животното.

Гледам на живота като на експеримент,
каза детето от епруветката.

Тежко е на едnodневките, когато имат лош ден.

Все още не знаем лек за любовта,
но с брака сме на прав път.

Времето ни влияе от хиляди години.
Най-накрая му го върнахме.

Не я поглеждам повече. Обичам я от пръв поглед.

За да стигнем до някои спомени,
трябва да използваме сол ключ.

Как се чувства издадената книга?
Започва да се продава.

Върнаха ми надеждата, но в какво състояние!

Колко пъти съм казвал на колата си:
Ако пиеш много, не карай!

Влюбих се в един робот.
На срещата отидох с букет нови пълни батерии.

Хвърляме прах в очите! Искаме да сме ясни.

Вдигнах му самочувствието,
за да се види какво има отдолу.

БРАНИСЛАВ БАНЕ ЙОВАНОВИЧ (1935 – 2014)
СЪРБИЯ

Някога бяхме в Европа и ето докъде стигнахме!

Само истината
може да ни изненада.

Дълбоко сме в демокрацията.
Вече дори дъното виждаме!

Партиите играят до мат!

Едва в собствената глава се ражда истинският цензор.

Надвисва сянката на по-доброто бъдеще.

Досега бяхме само голи и боси, сега сме и прозрачни.

Оптимизмът ще ни надживее!

Губим крачка, учейки правилата на играта.

Едва пред стената си спомняме за главата.

Правосъдието е бавно, но престижно.

Живеем във време на смърт и развлечения.

Демократичния път
сме го постлали с демократични партии.

Откакто свикнахме на лошото,
ни е по-добре.

Животът е нещо повече
от генерална репетиция за смъртта.

Бих си купил домашен любимец,
но заплатата ми не стига само за него.

Подземието оставя следи на повърхността.

Смехът разкрива нашите сериозни намерения.

Без ятаци няма хайдуци!

Сърбинът за сърбина му е сърбин!

БРАНИСЛАВ ЦРЪНЧЕВИЧ (1933 – 2011)
СЪРБИЯ

Ако всички освен мен са моят народ,
той няма никого освен мен.

Трудно е да бъдеш сърбин, но е късно.

Постът е отговорен само за това, което не е казал.

Чувствам, че те биха пожертвали живота ми
за своите убеждения.

Разстъпете се, идва бъдещето!

Който е имал възможност да загине,
да не се оплаква, че е останал жив.

Отечеството никога не е толкова в опасност
колкото когато го спасяват.

Можех да живея и по-добре, но ме е срам.

История – великите сили всеки ден
бият някой малък агресор.

Ние имаме най-съвършената диаспора в света.

Днес Галилей не би бил убит,
защото Земята се върти, а за нещо друго.

Поради голям интерес историята
ще приема нови исторически личности.

Чух, че утре ще бъде по-добре,
а аз точно утре няма да съм тук.

Откакто чух какво мисля,
не вярвам на това, което чувам.

Отидох в по-добър живот.
Връщам се след половин час.

Нашите предци са живели бедно,
а според някои изобщо не са живели.

Аз нямам заслуги, на мен всичко ми е платено.

Никога не бих живял в Тексас.
Искам да знам кой ме е убил.

Винаги бих могъл да се боря за някое велико нещо
или за две-три по-малки.

Не вярваме на човек, който държи предците в клетка,
а потомците – в несигурност!

ВАНЧО ПОЛАЗЕРСКИ (1951)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Кои ли не се изхранваха върху широките народни маси!

Много е честен, едва го купихме.

Ожених се от любопитство –
да видя дали рогата ме правят по-мъжествен.

Тези, които работят с пълна пара,
обикновено влачат цялата композиция.

Бюрокрацията подпечатва времето.

Политическите лавини тръгват отдолу.

Имах късмет, че животът ме подмина.
Можеше да ме прегازی.

Гладът убива апетита за живот.

В някои речи честни са само празните приказки.

По-добре гол живот, отколкото усмирителна риза.

Трябва да се живее от нещо,
в краен случай – с пари.

Срещнах разплакана муза.
Тя бе музата на хумора.

Мнозина са изпреварили времето си
само за да му устроят засада.

В ада отоплението е бесплатно.

Подаде им ръка... взеха му пръстов отпечатък.

Не обича да го бият. От чисто пацифистки подбуди.

Афоризмът е проституираща мисъл.

Без бедните светът би бил още по-беден.

Хората са като балони.
Трябва да се внимава, като им се закачват медали!

Постигнато е равновесие,
всеки дърпа към своята страна.

ВАСИЛ ТОЛЕВСКИ (1956)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Пред парламента няма контейнери. Боклукът е вътре!

Човек с един чифт гащи не се бори за власт.
Страхува се и тях да не загуби.

Ако честните са най-бедни,
нормално е за власт да се борят най-богатите.

Нашата мафия не е ламя. Ламята няма толкова глави.

Народът, който иска да слуша приказки,
никога няма да порасне.

Преди, за да дойдем до свободата, ходихме в гората.
Днес – в чужбина.

Помагаме на палача. Сами си късаме главите.

Хората станаха лакоми.
Не стигат народните кухни, искат и пълни контейнери.

Вярата в Господ спаси народа,
но бобът и картофите го държат жив!

Хор, който има чуждестранен диригент,
най-фалшиво пее народните песни!

Гладът трябва да чука на дървените врати.
Тапицираните са глухи.

Честни хора не може да видиш.
Те се крият от срам, че са честни.

Нашият политик не може да бъде Троянски кон.
Защото е обикновен.

В лудниците не гласуват.
Достатъчно е това, че ние гласуваме.

По малка нужда – може и в храстите,
по голяма – само в политиката.

Срамота е да се умре от глад.
Светът ще си помисли, че няма какво да ядем.

Откакто дипломите станаха мярка за ум,
ум имаме само на хартия.

Страх ме хваща за бъдещето на децата. Отличници са.

Неграмотните са нашето бъдеще!
Грамотните ни върнаха в миналото.

Нашите политически фигури буквално така се държат.
Фигурират.

ВЕЛКО РАЙКОВИЧ (1954 – 2020)
ЧЕРНА ГОРА

Нямам досие. Преследвали са ме неграмотни.

Имаме доказателства,
че сме показали зъби на всички. Нямаме ги!

Изкривяват истината. За да я видят от всички страни.

Разумът ще победи. Ако няма избори.

Демокрацията е в разцвет.
Щастие е, че не сме близо до нея.

Полицията е деполитизирана. Бие когото стигне.

Кръгът на заподозрените се стесни,
стана точка и сложи край на случая.

В моето семейство ядем три пъти на ден. Аз обядвам.

При нас крадците не се крият. Те са най-видните хора.

Оптимист съм по рождение,
а песимист – откакто се познавам.

Първите имат чисти ръце.
Други им изнасят мръсното бельо.

Отново да им дам глас?
За да не мога после да роптая?

При нас конституцията не се газии. Всички я размахват.

Истинските виновници се знаят. Затова са неизвестни.

Не обичам да се хваля. В това съм без конкуренция.

Ръцете им не са чисти. Докоснаха
нашето достойнство.

Ще продължа да събарям стени.
Аз имам глава за това.

Народът вижда всичко.
Нашият мрак е рядко явление.

Насрочен е митинг на честните.
Очакваме да дойдат и двамата.

Демокрацията е далеч напреднала. Не се вижда.

ВЕСЕЛИН ЛАРИ МИШНИЧ (1954)
СЪРБИЯ

Не сме в затвора. Нашата килия е на свобода!

Слепият водач най-малко се грижи
за невиджаните последствия.

Убиецът призна, че се разкайва, че са го хванали.

Ако ни разпънат на стълба на позора, Бог ще ни види!

Когато пуснах сълзи на радост,
всички ми изказаха съболезнования!

Аз съм свикнал на бой!
Но не понасям този, който ме бие!

Единодушно приехме капитулацията.
Нашата сила е в единството!

Когато на овцете дадох думата,
от радост не можах да гъкнат!

Защо толкова бързаме? Животът е зад нас!

Колкото и да лъжем света, истината е на наша страна!

И аз съм вегетарианец. Храня се с тревопасни!

Той е по-талантлив!

Надарен е с вродена, а аз – с придобита глупост.

Шепотът е звукоподражание на колективен вик.

Вярвам в по-добро бъдеще! Аз съм песимист.

Аз съм за равноправие на половете.
Половината на нея, половината на мен!

Не бягаме от истината. Нас ни преследват лъжи!

Пестим от поражението! Победата
би ни струвала скъпо.

Завесата падна. Публиката трябва да бъде вдигната.

В света на людоедите свинете са защитени от закона.

За да избегнем гражданска война,
борбата прехвърлихме на село.

Беднотията постоянно мърмори.
Богатите са се научили да търпят и мълчат!

ВЕСНА ДЕНЧИЧ (1963 – 2020)
СЪРБИЯ

Не може полицията да арестува видни хора
само защото са престъпници.

За мъртвите – само добро. Докато не отворят архивите.

С всичко сме съгласни.
Това е нашето последно предложение.

Свиня, която знае какво е пъпеш, ще свикне и с хайвер.

Наполеон се загуби в Русия.
Ние не трябваше да ходим толкова далече.

Отворихме се за света. Просим.

Враг номер едно
е само начало на серийното производство.

Ръката на правосъдието настигна
най-големите престъпници. И ги помилва.

Бъдете спокойни. Не ни заплашва никакво бъдеще!

Отиваме към по-доброто бъдеще. Вземме си суха храна.

Тези, които не заминаха зад граница,
останаха на границата на бедността.

Отидохме по дяволите. Посрещнаха ни като роднини.

Когато не гледам телевизия,
всичките овце не са ми преброени.

От капитализма взехме това,
което най-бързо носи печалба. Мафията.

Когато на народа подхвърлят кокали,
не му трябват прибори за ядене.

Понеже министрите си купуваха дипломи,
имаме експертно правителство.

Проблемите решава на ход. Гази!

Не е въведен полицейски час, а целодневен контрол.

Не е лесно да заблудиш децата.
Ето защо те нямат право на глас.

Не принадлежа към никоя партия.
Живея от собствената си лудост.

ВИТОМИР ДОЛИНСКИ (1961)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Лидерът ни отвори прозореца към света.
Скачаме от щастие!

Кой ще бъде баща на нацията у нас
най-често решават копелетата.

Преминете прага на бедността! Излезте на улицата!

И в мълчанието не сме единни.
Едните мълчат от страх, другите – от срам.

Чуждите робства стават история,
собствените – културна традиция.

Приатели, намислете си желание! Падам...

Демокрацията не е за мишки.
На всеки ъгъл ще слагат отрова за хора.

Народът няма нови идеи. Вече всичко е премълчано.

Свободата на словото у нас има бъдеще,
който преживее, ще разказва.

Не оставайте без съвест. Дайте ѝ нещо да гризе.

Нашият Робин Худ е прагматичен –
по-лесно се краде от бедните.

Извинете ме, че се смея не навреме.
Гъделичка ме ръката на палача.

Ако партньорът ви е стратегически,
изневерявайте му тактично.

Народът ни е цар!
Ще те мрази, ако му кажеш, че е гол...

Ако ви откаже централният мозък, не се отчайвайте.
Опитайте със своя!

И аз съм за двуезичност.
Не е добре с един език и да се плюе, и да се лиже.

Пастирът бързо ще се забрави.
Никой не си спомня времето, когато е бил овца.

Врагът е на колене. Бърше пода зад нас.

Няма светлина в края на тунела.
Лидерът никога няма да се самозапали.

Нашите плъхове не са дезертъори.
Корабът потъва, а те не бягат от кормилото.

ВИТОМИР ТЕОФИЛОВИЧ (1943)
СЪРБИЯ

Троянските коне се яздат отвътре.

Нашият народ винаги е почитал властта.
И турците пет века на това са се възхищавали.

Не се шегувайте с главите си! Гласувайте за нас!

Еволюция на водача – с мен, след мен, под мен!

Целият свят гледа към нас. И не вярва на очите си!

Война или мир?
Ние никога не сме били за едностранни решения.

Пушим лула на мира върху буре с барут.

Напредъкът на историята е очевиден.
Жертвите падат все по-далеч от палача.

Докато не е попаднала на нас,
историята се е движела назад.

За това днес никой не е виновен. Всички са заслужили.

Човек не знае какво прави, а го прави милион години.

За противници избирам само най-слабите.
Защо да страдат способни хора!

Ако и ние се присъединим към световната общност,
от останалия свят няма да остане нищо!

Богатството е индивидуално,
а социалната политика е наше общо благо.

След сушата, и наводнения.
Средностатистически – отличен климат.

Лъжа е, че все повече изоставаме от света.
Ние по този път и не вървим!

Ние напредваме по принцип,
а другите държави само в подробности.

Аз имам имидж на интелектуалец,
а комшията само къща, кола, вила, басейн...

Съветника го изгоних след първия съвет.
Той ще ме учи мен!

Вече не стягам колана. Изядох го.

ВИШНЯ КОСОВИЧ (1953)
ЧЕРНА ГОРА

Сатирата е ножицата,
с която непослушните подстригват недосегаемите.

Ако престанеш да следваш линията,
тя се превръща в примка.

Човечеството върви с големи крачки,
за да скрие спъването на човека.

Мнозина си пропиляват дните, а само избраните –
десетилетията и вековете.

Нашето изоставане представят за засилване към
бъдещето.

В потребителската култура най-много се харчи човекът.

Микрофонът спасява полуграмотните.

Подигравката е смях, направил кариера.

Когато градят хора от нов тип, първо им слагат окови.

Да сложим на лицата си маските на мъдреците!

Когато демокрацията спи,
сънищата ѝ се осъществяват в диктатурата.

Даде главата си,
за да му направят лавров венец по мярка.

За да си осигури задника, човекът жертва еволюцията,
а за главата – цивилизацията.

Идеологията замразява мисълта, за да не се развали.

Имитирайки предците, окарикатуряват потомците.

Праисторията се отказа.
Историята още чака по-добри времена.

Големината на птицата се мери с размаха на крилата,
а големината на човека – с широчината на сърцето.

Какъв е демократ! Около врата ни
слага широка примка.

Фразите ви са мелодични. Лекувайте слуха на народа!

Мнозина се издигнаха
едва когато паднаха морално.

ВЛАДАН ЧИЗМОВИЧ – ЧИКИ (1968)
ЧЕРНА ГОРА

Тарзани се събират около една маймуна?!

Не всичко е черно в Етиопия. Там е нашият посланик.

Умът царува, а ние живеем в република!

На лъжата краката са къси, на истината – счупени.

Аз съм за кремация! – каза пепелникът.

Какво мисля за груповия секс? Който може, на него две!

По-добре да си малко луд, отколкото малко умен.

Тъй като тя не му излизаше от ума, той излезе сам.

На някого се лепят жени, а на някого – мухи!

Бабо, каква зодия си? Не ме питай, сине – дева!

На смъртния му одър му казах няколко афоризма.
Намериха го усмихнат!

Имам двама приятели.
Единият е умен, а другият – афорист.

Футболистите са полеви работници.

Когато я стрижат, овцата е спокойна като агне.

Седящият бик отвори обществена кравеферма.

Петелът съобщава на хората за зората,
а на кокошките – за любовника.

Мачът е прекъснат. Продължението е след рекламите!

Лудите крави са прекалили с тревата.

Днес месоядците просто вегетират.

Преброяването завърши. На останалите – на здраве!

ВЛАДИМИР БУЛАТОВИЧ ВИБ (1931 – 1994)
СЪРБИЯ

Безразличието е една от формите
на борбата на хората срещу глупостта.

Играел съм си игра с думите?
Като тях – да си играя ли с хората?

Да си полицай, е професия. Да си доносник, вече е
страст.

Имаме началници за пет държави,
но само нашата трябва да ги издържа.

Как да си светилник в народ,
в който децата се учат да стрелят по крушки.

Потреблението е голямо, но потребителите са малко.

Нашите пчели имат тежък живот:
всяка трябва да храни поне три търтея.

Лесно е да си лъв, ако създадеш пустиня около себе си.

Какъв е вашият разход на хора за единица напредък?

Побързайте с ордените! Хората бързо се разглезват.

Ако всеки момент е исторически,
не ни трябва история, а само календар!

Упрекнаха пекаря, че не е патриот.
Вече държи знамето, но хляб няма.

Някои дори в наводненията
виждат шанс да станат адмирали.

Когато сатирата е половинчата,
това е знак, че свободата е умряла.

Естествено е консервата да мисли,
че единственият изход е в отварачката.

Тъжно е, когато едно малко чело измисли голям принцип.

Светът е разделен на хора, които мислят,
и хора, които имат мнение.

Идеалистите се справиха материално,
материалистите – идеално.

Когато ботушът започне да мисли,
на мозъка остава само да марширува.

Лъжа през оградата е клевета,
казана от организация – мнение.

ВЛАДИМИР ДРАМИЧАНИН (1982)
СЪРБИЯ

Имаме определени кадрови проблеми. Водят ни глупаци.

На нас гласът на разума не може да помогне.
Нищо не разбираме от него!

Докоснах дъното на живота. И то от първия опит.

След всяко изречение премиерът прави пауза.
За да се прекръсти народът.

Слязоха от планината. Сега ни се качват на главите!

Разни политици се опитват да ме купят.
Но шефът казва, че не съм за продан.

Старите хора помнят по-добри времена.
Младите – не помнят по-лоши.

Откакто започнах да си говоря сам,
наслушах се на какво ли не!

Ние не можем да сгрешим. Нямаме цел.

А за какво става дума тук, не знаят и грамотните.

С тази власт не можем да се заблудим,
двадесет години се въртим в кръг.

Президентът не вярва на никого.
Затова и няма психиатър!

При нас диктатурата има срок на годност. Трае вечно.

Имаме план за излизане от кризата,
но го оставихме за по-добри времена.

Ние сме отворени за всички опции.
Това е и нашата партийна програма.

Не сме за наблюдение. Няма какво да се види.

Политиците се правят на глупаци.
Защо – имаме изградено мнение за тях?

Нещо в мен се счупи след миналите демонстрации.
Май е ребро!

Не е толкова зле, колкото си мислим.
Колкото си мислим, толкова ни е добре!

Главата я използваме само в краен случай.
Когато попаднем на стена.

ВЛАДИМИР ЙОВИЧЕВИЧ ЙОВ (1950)
СЪРБИЯ

Афоризмът е кратък, афористът – вечен!

Всичко започна много по-рано,
докато легендите бяха реалност.

Тези, които скочиха нависоко, ни оставиха пръта.

„Не е този камък!“, казаха на Сизиф.

Примките са опитомено ласо.

С полицията няма шега. Само вицове.

„Не искам никого да пратя на каторга!“,
рече палачът преди екзекуцията.

Позициите се менят, само опозицията остава същата.

Брак по интереси ражда изневеря от скука.

Следя жена си още от първия ѝ любовник.

Съпрузите ги имат на хартия,
а любовниците – на чаршафа!

Любовта е сляпа. Затова ревността има хиляди очи.

Противоположностите се събличат.

За мъжете е важен външният вид,
а за жените – репутацията!

За какво ни е Толстой? Ние имаме и война, и мир.

За по-добро бъдеще е най-добре рано да затвориш очи.

Мисълта ви е лицемерна!
Измерих я спрямо лицето ви!

Зад кулисите на брака се крие театър в къщата.

Бихме издигнали паметник на незнайния войн,
но го познаваме.

При изневяра някои съпрузи не отиват далеч.
Само до съседите.

ВЛАДИМИР ЧАЛИЧ (1986)
СЪРБИЯ

Нека погледнем врага в очите.
Да застанем пред огледалото!

Личен доход, заплата, милостиня...
Знаете ли още някой синоним?

По-добре да бях посегнал на себе си,
отколкото да гласувам за него.

Градските управници посрещнаха зимата подготвени.
На Карибите.

За президента бих си сложил ръката в огъня.
Като наказание, че съм гласувал за него.

Искате ли да знаете защо сърбите обичат да се инатят?
Ами няма да ви кажа!

Сърбите са големи вярващи.
Каквото и да им кажеш, вярват.

Чувствителни сме към лъжата. Винаги ѝ се радваме.

Водачът се кълне в нас, а ние кълнем него.

Работя две работи, а дори за една не ми плащат.

Когато Пиноккио лъже, носът му расте.
Когато политик лъже, рейтингът му расте.

И лидерът прилага гражданско неподчинение.
Не слуша хората.

Сантиментално съм привързан към заплатата си.
Веднага щом я взема, се разплаквам.

Дадох ми хиляда причини да гласувам за тях.
Две по петстотин.

Използвам алтернативен източник на енергия.
Крада ток от съседа.

Само в Сърбия захарната фабрика
е по-евтина от захарта.

Завиждам на мигрантите. Те са тук само транзит.

Многократно повторена лъжа става предизборна
програма.

Чуждестранните инвеститори никоой не може да спре!
Бягат, без да се обръщат.

Предизборната тишина – политиците мълчат,
след изборите – народът онемява.

ВЛАДИСЛАВ ВЛАХОВИЧ (1963)
ЧЕРНА ГОРА

Бяхме на тайна вечеря.
Срам ни беше някой да ни види какво ядем.

Паметниците на жертвите направиха палачите
безсмъртни.

Човек се учи, докато е жив.
Затова в моето село до училището има гробище.

Никога досега не съм се изповядвал.
От страх да не разплача попа!

Той е доктор по история –
има право да измисли една битка.

Престъпността не трябва да се бори,
докато бедните не започнат да крадат.

Границата е нестабилна.
От другата страна е нашият народ.

Ако знаех, че ще оцелея, бих се самоубил!

Победи Петата колона. Другите четири дезертираха.

Върнахме се към вярата.
Вярваме, че няма да се оправим.

Тук като писател имам някакви шансове,
но като грамотен – никакви!

Все още има смели хора.
Да речем, двамата ми поръчители за кредита.

Вождът се маскира като луд
и с това обезсмисли маскарада.

За първи път се стоплихме като хора,
когато ни подпалиха къщите.

Бяхме сигурни, че ще се подпише с пръст,
щом преди това си бръкна в носа.

Признах му, че е по-умен,
за да не изглежда като глупак, ако отстъпи.

Убиецът прояви инициатива. Ликвидира и клиента.

Ние сме вегетарианци. Живеем като говеда.

Твърдят, че плагиатствам от тях,
за да заблудят някого, че поне аз съм ги чел.

Първо те избраха журито,
после журито избра тях.

ГОРАН ГАЧЕША (1967)
СЪРБИЯ

Бихме могли да живеем добре,
но не знаем дали това ще ни хареса.

Властта може да прави с нас каквото си иска.
Ние сме свободна страна.

При нас не се случват грешки.
Стреляме с халосни патрони.

Изслушваме мнението на народа.
Имаме и оборудване, и специалисти.

Пълзим и коленичим. Просто сме неунищожими.

Властта взема всичко от гражданите.
Тя е на самофинансиране.

Това е най-безопасният град в света.
Можеш да се скриеш зад всеки ъгъл.

Свидетелят е пристрастен! Той всичко е видял сам!

Загиналите сами са си виновни.
Изпратихме ги на война здрави и прави!

Не всеки е подходящ за палач –
трябва да умее да работи с хора!

Ние сме велик народ –
успяхме да обединим срещу себе си целия свят.

Собственото мнение разваля характера
и вреди на здравето.

Око за око, зъб за зъб.
Всичко е в сметката на взаимната любов.

Хляб ще осигурим на всички
дори ако се наложи да го правим от кал!

Демокрацията се въвежда на малки дози,
така че да стигне за всички.

Премиерът работи упорито,
опитвайки се да разбере какво върши.

„Няма да управлявам вечно. Всеки трябва някога
да умре.“

Полицията стреляше напосоки.
Никого конкретно не искаше да убива.

Нямам против някой друг да е премиер,
но това ще му струва живота.

Сърбите са малко шизофреничен народ.
Ту са жадни, ту са гладни.

ГОРАН ИВАНКОВИЧ (1962)
СЪРБИЯ

Депутатът злоупотребяваше с парламентарната трибуна –
говореше истини.

След изборите се сменя не само правителството.
Идват нови крадци.

Избегнахме най-лошото.
Отложихме гибелта за по-добри времена.

Тези, които не правят нищо,
могат да правят каквото си искат.

Някога беше срамно да се лъже,
днес е смелост да кажеш истината.

За въжето всички шии са еднакви.

За къравия няма значение какъв слепец го води.

Пак ни изнудват. Искат да поумнеем.

У нас всичко е прозрачно. Дори видимо се краде.

Дадохме подкуп на съдията. Очакваме да съди честно.

Целият свят е полудял. Само ние не сме нормални.

Не чета всякакви глупости,
а само тези, които ме интересуват.

Аутопсията изясни от какво е умрял.
От какво е живял не се разбра.

Сърбите са дали много умни хора на света.
Пазеха глупаците за себе си.

Най-скъпите работни места са тези,
на които не се работи.

Кратката памет е практична.
По-лесна е за поддържане.

Нашите предци страдаха,
за да можем ние да се мъчим днес.

Не вярвам, че ме подслушват. Дори вкъщи не ме слушат.

Между главата и задника е най-големият проблем.
Стомахът.

Не можех да мълча повече. Закашлях се.

ГОРАН РАДОСАВЛЕВИЧ (1969)
СЪРБИЯ

Аз съм сърбин. Каква е вашата диагноза?

Писателите не преминават от думи към дела.
Техните дела са думите.

Робът не прави това, което обича
и не обича това, което прави.

Преди ние отглеждахме волове.
Сега ни управляват говеда.

Пушечното месо е най-евтино.

Афоризмът представлява роман на отрязаните глави.

Животът ни заобикаля. Смърт няма да има.

Ние не сме загубили надежда. Тя избяга от нас.

Ако всичко ви върви надолу,
значи най-после сте на върха.

Два грама мозък лесно се изпират.

Животът е кратък.
Ако не беше така, щяхме да страдаме по-дълго.

Трудно е да си намериш жена.
Особено ако си има любовник.

Няма църква в моето село.
В него живеят честни и порядъчни хора.

Казах на съседката, че не пия кафе.
Нямам време за губене.

За мъртвите – само добро. До изборите.

Загубихме компаса.
Всичко друго ни откраднаха.

Правят се, че не ни чуват. На три смени.

Ще приемем ултиматума.
Дайте каквото можете да дадете!

Нямаме прозорец към света.
Още не сме построили къщата.

Сърбия е нудистки плаж без море.

ДАНИЦА МАЙНАРИЧ (1938)
ХЪРВАТИЯ

Докато разберем, че животът е преходен,
той вече е отминал.

Всичко преглъщаме, но не сме напълнели.

Имаме силна социална държава –
всички живеят от социални помощи.

Как е възможно да се установи демокрация без демос?

На остри лакти главата не е нужна.

Дупките в закона са като черни дупки –
от време на време поглъщат някого.

Докато чакахме светлината в края на тунела,
ослепахме.

Живя като куче, докато не се научи да лае.

Когато Анибал е пред портите, късно е да бягаш от Рим.

Проблем с общуването нямат само глухонемите.

Нямаме атомна бомба,
но затова имаме атомни отпадъци.

За първи път жена направи нещо и за мен –
опакова ми куфарите.

Най-накрая и при нас всичко тръгна – надолу.

Стигнахме и до Рубикон,
но никой не преминава реката.

Кралят предложи царството за кон.
Изглежда конете го приеха сериозно.

Някои спят на слама, а други – на лаври.

Рибата се вмирисва от главата,
но някои държат носа си на грешното място.

Ще търпим сивата икономика, докато ни причернее.

Разпнаха Христос в името на народа,
а сега дойде ред и на народа.

Ако имаш врабче в ръка,
не стискай прекалено силно.

ДАНКО ИВШИНОВИЧ (1957)
ХЪРВАТИЯ

Човешките права са като трева.

Или ги тъпчат, или ги косят.

Който нищо не е откраднал, много е дал на родината.

Мечтата на всяко изречение е да стане афоризъм.

Ако политиката е курва,
защо тогава народът ѝ плаща издръжката?

Вие само обещавайте. Ние имаме чувство за хумор!

Големите риби не ядат малки риби, а агнешко.

Да назовем крадците с истинските им имена и гърбове!

Законите се променят. Дупките остават.

Ако си кротък като агне, ще те стрижат като овца.

Правдата е като охлюв. Пълзи, но стига.

Дали Архимед би измислил закона,
ако се къпеше с душ?

Който лъже, лъже, че и не краде.

Не сме се заблудили. Това е нашият път.

Никола Тесла не беше нито за ляв, нито за десен,
а за променлив ток.

Изберете мен. И без това ще съжбялявате!

Избирателите са ковачи на чуждо щастие.

Клюкарствам – говоря лошо за себе си.

Ной беше първият капитан далечно плаване.

Обещанията са като сладолед. Топят се в устата.

Учениците често отсъстват от училище.
Държат се като депутати.

ДАРКО ЖИГРОВИЧ (1976)
ХЪРВАТИЯ

Хленченето е част от нашето традиционно
музикално наследство.

Езикът на омразата има най-много диалекти.

Много големи зверове са били отгледани с птиче мляко.

Най-добре е да вземеш правосъдието в краката си –
да избягаш.

Никой не се спъва в малък човек, него го тъпчат.

При раждането на проблеми
политиците са главните акушерки.

В живота той обърна нова уеб страница.

Огънят е бил измислен от праисторическия човек,
а кладите – от учени хора.

Защо да купуваме билети, мачът вече е продаден?!

И подвитата опашка може да бъде добра опора.

Докато око за око, зъб за зъб –
ще има и слепота, и кариес.

И когато се работи с ръкавици,
мръсотията влиза под ноктите.

Алтернативната медицина учи
как да бъдем щастливи с болестта.

И псуването на майчин език
се смята за родолюбив жест.

За човекоядците и вегетарианците са добре дошли.

Откакто ни изпиха мозъците, и враните подлудяха.

За просяка е важна дълбочината на шапката му.

Нашата власт не освобождава само грехове,
но и работници.

Не подковавай коня,
ако състезанието е за магарета.

Някои биха поискали обезщетение
дори когато славата ги удари по главата.

ДЕЯН МИЛОЕВИЧ (1959)
СЪРБИЯ

Аз не съм военнопръстѣпник.
Моят принос е тѣрде малѣк.

Своят право на грешка ние възприемаме като
задѣлжение.

Разширихме границите на тѣрпимостта.
Тѣрпим и нетѣрпимото.

Човекѣт е нашето богатство.
Но никога не сме били скѣперници.

Имам перфектно алиби. Бях жертва.

Най-добрата част от народа е с нас.
Останалите не са вѣорѣжени.

Полицаете имат ниска заплата –
бият хората от любов към работата си.

Той е човек като всички останали. Те са най-опасни.

Пестете тока! Няма достатѣчно дори за електрошокове.

Сега се диша по-лесно, откакто живеем от въздух.

По принцип ям всеки ден,
но не съм достатъчно принципен.

Разрушихме джамията,
защото наруши въздушното ни пространство.

Апетитите на някои хора нараснаха. Искат да ядат.

Имайте доверие в нашата полиция!
Не оказвайте съпротива!

Полицията стреля във въздуха,
но по-късно беше по-точна.

Ще ги погребем за държавна сметка.
А после нека се оправят сами.

Разумът ще победи,
въпреки че шансовете ни не трябва да се подценяват!

Още колко трябва да ви бием,
за да се убедите в миролюбивите ни намерения?

Лесно ще познаем полиция в цивилно облекло.
Само той няма синини.

На комшията не му умря кравата.
Затова го пребих като вол.

ДЕЯН ТОФЧЕВИЧ (1971)
ЧЕРНА ГОРА

Съдията спря да раздава правосъдие. Сега го продава.

Живея преди времето си! Купувам на кредит.

Закачих ръкавиците на пирон. Сега бия с голи ръце.

Пребитият имаше подути очи.
Изглежда, че е алергичен към побои.

Моята тъща е сериен убиец.
Няма сериал, който да не е довършила.

Жилав народ сме. По-дълго ще се варим в ада.

Имах доверие на новата власт. Сега нямам нищо.

От улицата дойдоха на власт.
Съдейки по резултатите, била е задънена.

Боря се против преходността. Убивам времето!

Живеем в среда, която е в периферията.

Съставихме правителство.
Вече не изглеждат като разбита банда.

Протестите бяха потушени с кръв,
защото нямаше достатъчно вода.

Научих се да се наслаждавам на живота.
Станах мазохист.

Отговорих на огъня. Много съм общителен.

Не съм завършил в затвора. Там започнах.

Това е малка стъпка за човека,
но голяма за минното поле.

Истината изплува на повърхността.
Не искаше да потъне с нас.

Сатанизирането е дяволски печеливш бизнес.

Докато бях по-млад, гълтах книги.
Сега няма какво да ям.

Взехме съдбата в свои ръце. Просим.

ДЖОРДЖЕ ЛАТИНОВИЧ (1961)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Работата на палача няма да се приватизира.
Привилегия е на държавата!

За щастие, диктаторът не е масово явление.

Проблемът може да се реши с минимални жертви.
Ние сме здрава нация.

Воювахме с всички средства, защото нямахме други.

Война водеха историята и географията,
а пострада биологията.

Размерът няма значение. Краде от голямо и мало.

Минутата мълчание е директно продължение
на полицейския час.

Диктаторът работи усилено. Това е кървава работа!

Късметът следва глупаците,
а умните – държавната сигурност.

От върха на пирамидата се вижда колко е пустинята.

Родината би се изправила на крака,
когато и водачът би паднал за нея.

Народът търпи до определена граница.
А после отива в чужбина.

Гинеха за идеали, защото нямаше пари в брой.

Докато водачите са на ръба на ума,
народът е на ръба на съществуването.

Гъските спасиха Рим,
а и ние се надяваме на някое животно.

Главата е най-силното ни оръжие!
Имате ли разрешение за носенето му?

Познавам един демократ.
Той би искал да бъде избран за Наполеон.

Убиецът има алиби. Не е бил
на мястото на жертвата.

Демокрацията ни е в кръвта,
но ние сме отрицателна група.

За вкусове не си струва да се спори. Кой е „За“?

ДЖОРДЖЕ ОТАШЕВИЧ (1959)
СЪРБИЯ

И аз винаги съм бил за мир.
Само направих грешка, че не оставих свидетели.

Мястото на студентите не е на улицата.
Там ще бъдат, когато се дипломират.

При нас тече мед и мляко. Снимани са и други реклами.

Нашият водач не е сляп. Което е още по-трагично.

При нас няма политически затворници.
Всичко става по бързата процедура.

Откъде да знам какво видях! Аз не съм пророк.

Някои искат да ядат всеки ден.
И с по-големи предатели сме се справяли.

В управляващите партии започнаха фракционни борби.
Власт срещу мафия.

Танкът прегази демонстрантите.
Кой му даде шофьорска книжка!

Няколко пъти бягах от лудницата,
но граничарите пак ме връщаха обратно.

Наказани сме заради грешна сигнализация.
Подавахме знаци на живот.

Сега се чувствам свободен като птица.
А и клетката ми е някак по-широка.

Блазе им на ескимосите.
При тях нощта трае само шест месеца.

Реабилитирахме невинно разстреляните.
Намалихме им присъдата.

Има и честни политици,
но те не нарушават партийната дисциплина.

Приехме ултиматума само защото ни помолиха
много мило.

Обвиняемият направил самопризнания за убийството.
И жертвата също го разпознала.

Това е афоризъм за автоцензурата,
но пропуснах неудобните части.

Той е глупав и необразован.
Ако нямаше милиони, как щеше да живее.

Днес нямаше да крада,
но трябва да спазвам партийната дисциплина.

ДИМИТЪР И. ВИЛАЗОРСКИ (1953)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Афоризмът е страшна работа.
Особено за тези, които от нищо не се страхуват.

Разтоварете афоризма от думи! Да добие тежест.

Продавам илюзии. От нещо трябва да се живее.

При нас всичко е весело и игриво.
Скоро и тоягата ще заиграе.

Контролът ни не може нищо. Всичко е под контрол.

При нас е демокрация.
Народът може да избира кои престъпници да го водят.

Нашият Сизиф още не е тръгнал с камъка.
Чака някой да го бутне.

Дълбоката държава ни дойде до гуша.

Държавата контролира въздуха.
Грижи се от какво ще живее народът.

Тези, които ни оставиха без пукнат лев,
ни заплашват, че скъпо ще им платим.

Най-много на погребението бяха тези,
които приживе погребяха покойника.

На нас не ни трябват уроци по езда.
Ние сме научени да ни яздят.

Тези, които живеят в облаците,
могат най-лесно да хвъркнат във въздуха.

Отказах се от похода против замърсяването.
Не можах да си поема въздух.

Зад всяка успешна жена стои мъж,
който не смее да седне и да си почине.

Не се радвайте на светлото бъдеще.
Нас и тогава няма слънце да ни огрее.

Справедливостта е сляпа,
но понякога поглежда през пръсти.

Гола истина е,
че истината можеш само с пари да я облечеш.

По пътя към светлото бъдеще
пропаднахме в черната дупка на миналото.

Не ходя на манифестация по здравословни причини.
Има много болни хора.

ДОБРИВОЕ АНТОНИЧ (1952)
СЪРБИЯ

Сърбия е екзотична дестинация.
Демокрацията още не я е завладяла.

Катинарът е последното звено от нашия преход.

Биографиите се почистват най-ефективно,
като се поръсят с пепел.

Ако се скараш с шефа си,
трябва да се примириш със съдбата.

Какъв софтуер за лицево разпознаване!
Всеки знае изтъкнатите крадци.

Ние продаваме това, което умните хора не продават. Ум.

Формула за дълго управление –
чрез истински страх и фалшива надежда.

Няма лоши писатели. Питайте всеки от тях!

Трудно е да се освободим –
народът се страхува от освободителите.

При нас няма невиждани глупаци. Всички са видни.

Ние не се интересуваме от световни проблеми –
не сме част от този свят.

Демокрацията е преходно решение
от самоуправление към диктатура.

Средният сърбин губи три държави
и една провинция през живота си.

Чипът, който ни липсва, е зрънце интелект.

Всеки защитава своето.
Ние – съществуването си, те – привилегиите си.

При нас се използва изкуствен интелект.
Народът мисли с телевизора.

Под чужда власт имаме нещастие,
а под собствена – нямаме щастие.

Ако събеседникът ви слуша внимателно, събудете го!

При нас всичко е разпродадено.
За купуване останаха само хора.

Само диригентът има право
да обърне гръб на публиката.

ДРАГАН КОПРИВИЦА (1953)
ЧЕРНА ГОРА

Скъсахме се от смях,
та сега никак не можем да свържем двата края.

Когато политикът се ожени,
тържествено откри бюста на жена си.

Народе, твоят вожд умря!
Приеми моите искрени поздравления!

Афористът е възпитан злодей.

Донос от протеста:
„Шефе, толкова хора ушите ми досега не са виждали!“.

Когато вдигнем платна, някой хвърля котва!

На романтична вечеря за двама той ядеше за трима,
а тя говореше за четирима.

Как върви, Сизифе? Ами ето, бутам я някак!

Едип: Е, какъв глупак съм аз, мамицата ми!

Продавам употребяван Троянски кон! За дърва за огрев.

На скромния човек му е достатъчно:
„Сезам, открехни се!“.

„Ще трябва да внесем малко свежа кръв
в цялата работа!“, каза Дракула.

Принцът яздеше коня,
докато не срещна принцесата.

Млада, пък красива, пък неомъжена...
пък още и бременна!?

Време е за цайтнот!?

Вместо на глава от населението,
получихме по носа на гражданин.

На погребението на мафията,
вместо почетна стрелба, бяха хвърлени бомби.

Той се отличава с медали.

Сигурно има нещо гнило в Дания,
щом и у нас толкова се усеща!

Бягам от себе си! Пазя се от лоша компания.

ДРАГАН РАИЧИЧ (1960)
СЪРБИЯ

Не се тревожим за бъдещето.
Щом ни докараха до гроба, те ще ни погребат.

Никой не знае за какво се борихме.
Това е тайната на нашата победа.

Цензурата е хуманна – спасява живота на журналистите.

Идеята на левицата е най-близка до хората.
Влязла е в джоба на всеки!

С него начело глава не ни трябва!

Към моята партия никой не се присъединява?
А аз там намерих себе си.

Вождът ще влезе в историята,
но в географията остави по-дълбока следа.

Държавата почита! Всички ще ни погребат за своя сметка.

Ако бяхме загинали за отечеството,
кой щеше да съобщи за нашата победа.

Всичко бих дал за отечеството,
но то вече ми го е взело.

До бунт първо се стига на опашката за хляб.
Ако някой прережда!

Ние сме за диалог на равноправна основа,
а не да говори кой каквото си иска.

Аз взех правосъдието в свои ръце.
Ето защо пиша афоризми!

Още не съм написал своя най-добър афоризъм.
Пазя си здравето!

Отново властта е в ръцете на един,
но сега е демократично разпределена!

Предизборната ми кампания е позитивна.
Говоря за себе си само суперлативи.

В атмосфера на всеобщо мълчание
доносниците имат най-много работа!

Истината за нас по-бързо би си пробила път в света,
ако и ние я знаехме.

Ако печатът не беше измислил всичко това,
то нямаше да се случи.

За политическите мъртъвци – всичко най-добро!
Още са на власт!

ДРАГАНЧО ИЗВОРСКИ (1955)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Крадем дни от Бога – честно и почтено!

Най-много прах вдигат тези, които ни оставиха в калта.

Издържаха ми нервите –
но ме утешава, че по-умният отстъпва.

Съвестта не гризе промит мозък.

Имаме успешна умствена диета – поглъщаме само
истини.

Когато държавата е на течение –
имунитетът на народа е слаб.

Боря се със себе си. Тежък е този противник!

Не можем да видим лицето на демокрацията –
има твърде много грим.

Погребват ни живи – но поне го правят прозрачно.

Бих умрял за идеали! От смях.

Не оставяме нищо на случайността –
съзнателно разрушаваме.

Тъпченето на едно място
е най-бързият път към дъното.

Свалиха ни на колене.
За да могат по-лесно да ни потупват по раменете.

За вкусове не спорим – гладни сме!

Напразно ни кроите шапки! Обезглавени сме.

Заради импотентни политици
имаме безплодна държава.

Придобихме имунитет –
можем още дълго да търпим политиците.

Животът ни е като моден подиум –
можем само да се снимаме на него.

Как да пресечем злото от корен,
когато то започва от върха!

Станах институция! Не функционирам.

ДРАГО БОСНИЧ (1951)
ХЪРВАТИЯ

Парите развалят човека, а безпаричието го убива.

Най-плодородната почва за омраза е пепелта на любовта.

Всички сме равни пред закона, но не и пред съда.

Когато дяволът отнеме шегата, време е за сатира.

Не може да кажете истината в лицето на онези,
на които сте зад гърба.

Широките хоризонти са закрити от тесногърди хора.

Истината не се търси, тя се изтръгва.

Най-напред си отиват онези, чието време тепърва идва.

Обикновено са усмихнати онези,
които се страхуват да покажат зъби.

Най-трудно е да се подхлъзнеш там,
където всичко е замазано.

На босите е по-лесно да им стъпят на мазола.

Малките хора ги съди обществото,
големите – историята.

Много звезди късно разбират, че са метеори.

Стоките се етикетират преди,
а човекът – след продажбата.

Гений е този, който едновременно
отваря очите и затваря устата на хората.

Политик, който бута всичко под килима,
бута нещо и под дюшека.

Военните барабани най-силно ехтят в празната глава.

В бокса за удар под кръста следва предупреждение,
а в политиката – мандат.

Бомбите стават все по-умни,
политиците – все по-глупави.

Свободата най-много славят онези,
които са научени да бъдат нечия верига.

ДРАГУТИН МИНИЧ КАРЛО (1943)
СЪРБИЯ

Пред нас има изобилие. Нагледайте се на воля.

Бъдещето ни е в мъгла. Пазете дистанция!

В това е чарът на моето пътуване – не отивам никъде.

И тук ми е зле.

Осветихме филма на бъдещето, затова е толкова тъмно.

Обективно живеем отлично.
Всичко останало е субективно усещане.

Толкова бързо напредваме,
че светлото бъдеще оставихме зад себе си.

Журналистите са честни, но вестниците лъжат.

Приближаваме Брюксел! Останете вързани
до пълното спиране на националното ви съзнание.

Не съм толкова голям патриот. Аз обичам своя народ.

С цел икономия преминахме от многопартийна
към еднопартийна система.

Ако не искат да ни върнат царя,
нека поне ни върнат отечеството.

Цивилизованият свят е заплашен от катастрофа.
Ние сме в безопасност.

Ако ви играе картината на телевизора,
някаква истина си пробива път.

Афоризми пиша в необходима самоотбрана.

Много писатели на досиета сега биха ги изляли.
Да не попаднат в приятел.

Пазете достойнството на министрите!
Не ги арестувайте веднага щом нещо откраднат.

Обградени сме от Европейския съюз.
Но сърбинът не се предава.

Аз трябва да пиша,
а от Нобеловия комитет ако се сетят за мен, сетят.

Всичко е постигнал със собствените си ръце.
Толкова е аплодирал вожда.

Когато се стопят Арктика и Антарктика,
всички ще можем да отидем на море.

ДРАЖЕН ЙЕРГОВИЧ (1980)
ХЪРВАТИЯ

Излезте на избори! Другите ще крадат по-малко.

Малцинството има пари в джобовете си,
а мнозинството – само кукиш.

Все повече неща в живота нямат смисъл, но имат логика.

Любовно предложение в Хърватия:
„Нека се срещнем край контейнера!“.

Време е за хляб. Зрелищата идват малко по-късно.

Много са отличени, но малко – отличници.

В дните на наводнение е добре
да сте на висока позиция.

Мъжете перат, жените гледат сапунени опери.

Бойни другари стават мирновременни врагове.

В социалните мрежи има и антисоциални хора.

Книга може да оставиш навсякъде,
никой няма да ти я открадне.

Едва по Великден се вижда
колко много ни е грижа за яйцата.

Всеки колективен празник е групова психотерапия.

Предизборната тишина приключи.
Започна следизборната суматоха.

Има все по-малко хипита
и все повече – хипохондрици.

Моралните ни вертикали са предимно хоризонтални.

Който обича безплатното, краде навсякъде.

Аз съм далекоглед, но не съм пророк.

Нощта е за вещици, денят – за магьосници.

В пасивната държава
активни са все още само тектоничните плочи.

ДРАШКО ВЕСЕЛИНОВИЧ (1959)
СЛОВЕНИЯ

Лъжата има къси крака,
но много по-красива е лъжата с дълги крака.

Парите могат да развалят само развалените.

Жена ми каза, че имам добра работа,
за да не се занимавам с глупости.

Първо нямах късмет, а после имах малшанс.

Аз не съм работохолик,
но ако нямам работа, ставам нервен.

Толкова е крал, че лесно е станал честен.

Разболях се по време на почивката –
преди това нямах време.

Пенсионерите имат най-малко време –
защото сами си го управляват.

Отлична реч. По-голямата част от нея проспях.

Скараха се без думи.

Най-доброто деколте повече крие,
отколкото разкрива.

Дългосрочната цел на човека е да се унищожи сам.
Близката – другите.

Времето е злато. Златото става все по-малко.

По-добре златен часовник на ръка,
пред врабче в ръка и гълъб на покрива.

Важно е да се победи, а не да се участва.

Афоризмите разкриват човешки глупости
и неудобства на околната среда.

Имам много приятели. Затова не търся още врагове.

Всеки малък човек има в себе си
зародиш на голям диктатор.

Словенският прозорец към света
е летището във Франкфурт.

Парламентът е като зоопарк.
От една страна – левите, от друга – десните.

ДУШАН ПАУЧА (1948)
СЪРБИЯ

Нямам никакви други изисквания към властта.
Всичко вече ми обещаха.

Емоционално е стабилен.
Женен е много пъти, но любовницата не сменя.

Моята пътеводна звезда беше падаща.
Измами ме нейният блясък.

Съседът е опозиционер. Не гледа телевизионни новини.

Беше такъв егоист,
че в тоалетната ходеше от лични интереси.

Скоро сърбите ще бъдат повече навън.
Така Сърбия ще стане диаспора.

Ние сме братя. Това, че се убиваме,
е изключение, което доказва правилото.

В здраво тяло – здрави органи. За продан.

Обичам героичните народни песни.
Поне в това сме най-силни.

Извадил съм по-дебелия край. Едва го нося.

Със своето изявление съм подвел съда.

Признах вината си.

Когато извадих пистолет,
никой не използва правото си на реплика.

Загубил съм идентичността си.
Станал съм човешки ресурс.

Този път бях по-бърз от любовника на жена ми.
Първи се скрих в гардероба.

Гледането на длан и на чаша
дадоха на бъдещето ни научно измерение.

Моят следовател е възпитан.
И когато ме псува на майка, се обръща с „Вие“.

Шпионират ни чрез сателит.
Врагът иска да знае дали съм обядвал.

Грубо са нарушили протокола.
Първо са застреляли шефа на кабинета.

Законите на физиката са нищо.
Смених пет държави, без да мръдна от място.

Не е чудно, че имат по един тестис.
Те са еднояйчни близнаци.

ДУШАН СТАРЧЕВИЧ (1940)
СЪРБИЯ

Пенсията е като Адамов лист. Покрива само най-важното.

Трудно е да мислиш на празен стомах.
Още по-трудно – с празна глава.

Когато някой те държи в ръце,
трябва да му гледаш през пръсти.

Който работи, греша.
Но нашият народ не обича да прави грешки.

Единственото нещо,
което не рждасява, е колелото на историята.

Имат близък контакт с народа. Хората ги плюят.

Нашите таланти блестят, но най-вече в чуждо небе.

Истината у нас толкова напредна,
че почти се приравни с лъжата.

Пиша мемоари. Моля очевидците да не се обаждат.

Аз съм оптимист. Чакам да ме напусне песимизмът!

Приятел може да спечелиш с чаша вино,
да го загубиш – с литър!

Дадохме шанс на младите,
а те се държаха грубо – поискаха и работа.

За да оцелеят горилите, хората ги защитават,
а горилите защитават мутрите.

Той има добра работа. Постоянно получава подкупи!

Аз съм безкомпромисен.
Ако не ми вярвате, вижте ме до контейнера!

Той е способен политик.
Винаги е в управляващата партия.

Цветето във вазата и пенсията в ръката увяхват бързо.

Доведохме работата във фабриката до края.
Купихме катинар!

Отровните думи, за разлика от гъбите, убиват по-бавно.

Учим се от книгата на живота,
която понякога е твърде скъпа.

ЕВГЕН ЮРИЧ (1937)
СЛОВЕНИЯ

Политиците са шивачи на съдбата ни.
Повечето от нас си налягат парцалите.

Ако хвърлиш камък нагоре, пада долу.
Ако хвърлиш политик, не пада.

Бедни са всички,
изглеждащи бедно и повечето от не изглеждащи бедно.

На хората не им трябват юзди, защото ги водят за носа.

Верен съпруг е този,
който не може да направи нищо друго.

Дървото убива водача в самоотбрана.

За обяд нямаше нищо. Вечеряхме остатъците.

Който дълго търси дупка в закона, завършва в дупката.

Който работи като часовник, трябва винаги да е навит.

Маларията не е тежка болест, защото я пренасят комари.

Петелът е единствен будилник, който се яде.

Брачният живот е груба намеса
в мъжката неприкосновеност.

Нашите депутати не трябва да ядат много.
Пълни са със себе си.

Министърът претърпя автомобилна катастрофа.
Остана жив.

Някои режими са вечни, докато траят.

От проблемите се измъква
намазаният с всички видове мазнинка.

По европейските пътища е ограничена скоростта.
По нашите – водачите.

Радиоактивността се увеличи.
От автомобилите първо се крадат радиа.

Революцията събаря всичко старо.
Сексуалната революция – всичко младо.

Това не е справедливо: той краде,
а тя се разхожда наоколо с белезници.

ЕКРЕМ МАЦИЧ (1966)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Спирам да се занимавам с политика.
Хванах се на работа.

Имам съмнително минало. Съмнявам се, че съм живял.

Ще има братоубийствена война.
Между властта и престъпниците.

В семейството имаме високи морални стандарти.
Не просим нищо, което не е местно.

Това не беше мръсна война. Очистихме всички.

Сключих сделка със съдията.
Половината на него, половината на мен.

Не е трудно да си патриот в малка страна.
Няма къде да се скриеш.

Щом изпуснахме последния влак, се хванахме за релсите.

Ако не беше си показала гърдите,
нямаше да ѝ сложат медал.

Аз говоря от дъното на душата си. От корема.

Не крадете капаците от канализацията!
Това са нашите прозорци към света.

За децата демокрация е, когато двама се бият,
а е замесен целият клас.

Рано започнах да изкарвам джобни пари.
След като изкарах първия портфейл.

Не искам в Европа,
искам да отида при леля в Америка.

Като виждам кой влиза в политиката,
ми идва да се откажа от престъпността.

Ако имаш пистолет,
и добра дума железни врати отваря.

Успешно гледам на боб. Донесете ребра.

Аз отворих още едно работно място.
Наех още един телохранител.

Ако спасителите не бяха дошли навреме,
нямаше да има никакъв инцидент.

За да дойде по-лесно за нашите гласове,
мафията асфалтира пътищата.

ЖАРКО ПЕТАН (1929 – 2014)
СЛОВЕНИЯ

Голям патриот ще продаде родината по-скъпо,
отколкото тя струва.

Революциите са локомотиви на историята,
но често спират на грешни гари.

Политиците разбъркват раздадените карти.

Някои историци пишат за миналото,
мислейки за собственото си бъдеще.

По пропагандни причини дяволът публикува
списък със светци от ада.

Гладът е най-добрият аперитив.

Народните маси са като лавина –
и един крясък ги привежда в движение.

Ако светът излезе от релсите,
това ще стане по вина на пътниците.

За свободата ние платихме твърде скъпо,
имайки предвид нейното качество.

Що се отнася до миналото, аз съм голям оптимист.

Гастарбайтерите са патриоти на специализация
в чужбина.

Историкът е като театрален критик,
който пише за пиеси, които не е гледал.

Любовта е сляпа,
затова влюбените се докосват толкова много.

Човек често мисли с чуждата глава, за да запази своята.

Не ме е страх от смъртта.
Откакто се помня, все други умират.

Когато човек се кълне във вяроност до гроба,
няма предвид своя гроб.

Цензорът е държавен служител,
чиято работа е в главите ни.

Едва като прочетох некролозите,
разбрах за някои хора, че са живели.

Първо ти избиват зъбите,
а после те карат да си прехапеш езика.

В живота побеждава този,
който стига до целта последен.

ЖЕЛКО ЖЕЛЕ ЙОВАНОВИЧ (1989)
СЪРБИЯ

Той лъже толкова добре,
че чак ми е неудобно, че не му вярвам.

На специален хранителен режим съм. Заради режима.

Лекарят обича да получава бели пликове,
за да съответстват на престилката.

Нашето мляко е по-евтино в чужбина.
Затова няма наша крава на летището.

На селяните им е дошло до гуша от всичко.
А казват, че реколтата е слаба.

На нашите политици всичко им се получава.
А завършва в джобовете им.

Да имахме поне вулкан, та и при нас нещо да заработи.

Нашият традиционен домашен специалитет –
ядем се един друг.

Видяхме си Бога. На пресконференция.

Въведоха ред. Сега сме граждани второ качество.

Рибар влезе в политиката.
Вече знаем, че е излъгал за онзи шаран от 50 кила.

Сервитьорката казва „ресто“
само когато я попитат на колко е години.

На конференцията бе с нов раиран костюм.
Добре е, но не е този модел.

След новините се обесил в хола.
Свикнал е да виси пред телевизора.

Вие сте голям песимист.
Трябва по-често да четете вестници.

Не купувам на децата череша.
Да хвърлям пари, а половината изплюват?

Нашите министри не играят на лотария.
Те вече спечелиха джакпота.

Пинокио се записа в управляващата партия.
Имал нюх за политика.

Един път се живее. Остава само този път да дойде.

Не отидох на партийния митинг.
Автобусът побра само тези, които трябва да отидат.

ЖЕЛКО МАРКОВИЧ (1961)
СЪРБИЯ

Стигнахме до идеала за справедливост.
Оплакваме се на когото си поискаме.

Те дърпат конците,
а ние не можем да свържем двата края.

Въпреки че сме кожа и кости,
добре дошли сме като пушечно месо.

Когато чакаме на митницата,
търпението ни е на границата.

За литературния конкурс бяха изпратени 100 книги.
Журито прочете три – на победителите.

Никой не изпраща писма, но всички получават пликове.

Моят съсед ме покани на печено прасе. Вече не е свиня.

Никой не се ражда научен.
Този с купената диплома няма да умре така.

Няма място за паника. Разширихме гробището!

Направихме пустиня. Тя е оазис на престъпността.

Потребителските кошници са празни.
Всичко е на гърба на клиентите.

Песимизмът има покритие.
Ипотекирахме цялото имущество.

Останахме без последния динар.
Някой направи първия си милион с него.

Трябва децата да имат перспектива.
В бъдеще те ще си тръгнат оттук.

Удариха ни невиджани наводнения.
Те бяха такива и преди две години.

Дневната норма е прехвърлена.
Днес са съкратени повече работници от вчера.

Трудно се диша. Липсват ни свежи пари.

Избрахме лекари, които да ни лекуват,
а те избраха други държави, в които да работят.

Шушука се за някои неща.
А където има пари, там се мълчи.

Той е с единия крак в гроба и не може да гласува.
Когато е и с двата, ще гласува редовно.

ЖИВКО ВУИЧ (1947)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Мия си ръцете преди всяко хранене. Значи през ден.

Ако те ни бъркат в джобовете,
ние ще ги изброим поименно.

Имахме добри водачи.
Никой не се отклони от грешния път.

Стигнахме дъното. Напред не умеем.

Бих си разменил работното място със Сизиф –
да се добера поне веднъж до върха.

Това благоденствие е непоносимо!

Обичам Земята, Луната, Слънцето...
А най-много обичам това, което се върти на шиш.

Ние сме богата страна на суровини и сиромаси.

Какво става с този народ?
При толкова препълнени контейнери, гласува за промени.

Отдавна е вдигнал ръце от народа, но още не се предава.

Днес не е най-лошото да си тоалетна хартия
сред толкова много гладни.

Войната свърши.

Не трябва да се страхуваме от никого освен от себе си.

За да дадат нещо от себе си,
те трябва да вземат всичко от народа.

Мъдрият водач и връщането обявява
за път към демокрацията.

Всички, които се движат във висшите кръгове,
имат свой партиен ъгъл.

Войната свърши и сега се убиваме
от скука на работното място.

По-добре ви е да бъдете от другата страна.
Ще останете непобедими.

В държава с три народа народът е без държава.

За щастие, Диоген не живее в днешно време.
Щяха да го изгонят от бурето.

Нашите медии са напълно независими от фактите.

ЖИВКО ДЖУЗА (1953)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Бях до уши влюбен в себе си. Раздялата беше болезнена.

Имаме просто мнозинство. Простак до простака.

Чашата преля, докато пресипвахме от пусто в празно.

При нас не е всичко пропаднало.
Повдигнати са много обвинения.

Клечим, но политически стоим добре.

Лекарят ми предписа „В“ комплекс.
Само този комплекс не съм имал.

В знак на протест напуснах протестния митинг.

Не слушам собствените си съвети,
докато ги споделям с другите.

Не сме напълно разоръжени.
Детските пушки са непокътнати.

Разоръжиха ни, щом с голи ръце спечелихме войната.

Нула е приета в инфекциозното.

Оказа се, че е положителна.

Времето работи за нас. Затова се отказахме от работа.

Полицията разследва
дали нелегално сме отглеждали илюзии.

За първи път не се намеси в разговора.
Четяха му прощално писмо.

С дупки в закона попълваме дупки в бюджета.

Обвиняват ме, че съм несъгласен,
а аз изобщо нищо не мисля.

Вдигнах ръце от роднините.
Още се надявам на Големия брат.

Имаме здрава подкрепа. Притиснати сме до стената.

Решително тръгвам да осъществя мечтите си.
Лягам си по-рано.

Партийният войник поиска отпуск
заради преминаване в друга партия.

ЖИВКО КУЛИЧ (1954)
СЪРБИЯ

Афоризмът е море от глупости,
опаковани в капка мъдрост.

Историята се повтаря.
Изпълнява желанията на географията.

С отворени очи е трудно да запушиш устата.

Националните интереси се уважават,
партийните се защитават, а личните се задоволяват.

Само в своя апартамент се чувствам като у дома си.

Докато има просто мнозинство,
ще има и богато малцинство.

Работливите си плюят на ръцете,
мързеливите – в чуждите резултати!

И стените имат уши!
Едва чакат разговор зад затворени врати.

Запушени усти лесно показват зъби!

Където твърда ръка води хорото, юмрукът е на свобода!

Ще вляза в политиката – записах се във факултета
за търговия с национални интереси.

Бездомникът навсякъде се чувства като у дома си.

Политиката е курва, но не проституира сама.
Без телевизия и в тоалетната не ходи.

По-добре да пишеш графити,
отколкото да си блъскаш главата в стената.

Днес е лош ден за черната хроника.
Никой никого не е убил.

Обичам разговор на четири очи.
Има само двама свидетели.

Почтената жена нито един любовник
не мами със съпруга си.

НАТО е готов да ни прости,
че ни бомбардира, но още не го заслужаваме.

Нашите предци са маймуни,
а в какво ще се изродят нашите потомци само Бог знае.

Колкото политиката е по-лоша,
толкова статистиката е по-лъжлива.

ЖИВКО ПАВЛОВ (1940 – 2025)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Който е начело, ще ти се качи и на главата!

Много шофьори загиват по пътищата,
но пък движението ни е живо.

Гладният човек в геврека вижда ореол!

Изхвърлиха го на улицата,
която по-късно получи неговото име!

На Бъдни вечер намерих в питката личния си доход!

От деца с чужди имена направихме хора без имени дни!

Докато направим правова държава,
няма да има невинен в страната!

При нас по-лесно се става посланик,
отколкото домоуправител.

Приготвяйки зимнина,
народът се привързва към домашното огнище!

Ако се решаваше с магическа пръчка,
на нас ни трябва тояга!

Революционерът знае какво ще бъде утре,
а не знае какво го чака днес!

Мода, която никога няма да умре –
как да опазим собствената кожа!

За разлика от църквата,
държавата трябва да плаща на своите вярващи.

Дори когато свържем двата края,
забелязваме, че сме получили нула.

Нашата държава е повече от правова,
значи поправителна.

Ние живеем без пари,
но и това си има цена.

Глухо време – никой никого не слуша!

Има хора, които се приспособяват
към всякаква обществена разруха.

Политиците са хора,
които мъдро отказват да бъдат народ!

Цял живот ни смазват с успехи,
неуспехите ще ни довършат.

ЖИВКО ПРОДАНОВИЧ (1945)
ХЪРВАТИЯ

Днес с удоволствие заменят честност за нещо по-доходно.

Слава богу, нашите свидетели лъжат по-добре от техните.

Едва в края на житейската си книга човек забелязва,
че повечето страници са празни.

По-добре да си добър пекар, отколкото лош поет.

Боже, прости им! Защото повярвах на телевизията.

Човек е Сизиф на своите мисли.

Проклятие е да знаеш тайни,
които никого не интересуват.

Ужасно е да имаш сънища, в които теб те няма.

В общинските служби се вмъкнаха честни хора,
оплакваше се кметът.

Какъв мафиот си ти, ако нямаш
поне трима политици в раздавателната си ведомост.

Сам съм си виновен,
че сънищата ми са цензурирани.

Когато един политик ми каза, че вярва в мен,
аз вече не вярвам и на себе си.

Той години наред се занимава с политика.
Иначе е честен.

Тя обича живота в граничната зона.
На границата между греха и смеха.

Политик без тайни е като ракия без градуси.

Президентът не трябва да е глупав.
Но кой да го запише в конституцията.

Преди да тръгне, той винаги целува жена.
Без значение чия е.

В градината първи отрязват най-красивите рози.

Цялото богатство, което съм придобил в живота си,
се побира в една псувня.

Удавникът се хваща и за предизборни обещания.

ЗЛАТКО ГАРВАНОВИЧ (1961)
ХЪРВАТИЯ

На държавната ясла добитъкът никога не е гладен.

Хърватите са политически разделени –
на богати и бедни.

Политиците винаги преминават от думи към ястия.

Берлинската стена бе съборена,
но остана стената на плача.

Културните хора не плюят на пода, а в лицето.

Доберманът е най-сигурната оградата.

В Хърватия не потъват корабите,
а корабостроителниците.

Колкото по-грешни са вярващите,
толкова по-богати са църквите.

Днес дори пясъчните часовници работят на батерии.

Никой не обича тълпата, освен джебчиите.

Горите секат тези, на които им хлопат дъските.

Да бягаш от своите мисли,
е като куче да бяга от бълхите си.

Някои семейства ходят на църква
от поколение на поколение.

Ако рециклирахме повече думи,
щяхме да използваме по-малко хартия.

Някои толкова се връщат в миналото,
че стават маймуни.

Работата на мравката е песен,
а песента за щуреца е работа.

Ако не беше измислено колелото,
историята щеше да си остане на мястото.

Не пасем заедно овце, а трева.

Не е добре за църквата,
когато овцете са сред пастирите.

Президентът е главнокомандващ
на армията на безработните.

ЗЛАТКО ТОМИЧ (1954)
ХЪРВАТИЯ

Скарахме се с историята, за да се помирим със съдбата.

Проби дупки в закона,
за да не пробива дупки на колана.

Трудно е да преминеш прага, когато живееш под него.

За успех в живота не е важно на коя си страна,
а в коя партия.

На празник добре се вижда на кого вярата
е в сърцето, на кого – в стомаха.

Той беше човек на думата, която засяда в гърлото.

Не сме скъперници. Можете да ни купите за малко пари.

Чакат ни по-добри дни, ако не им омръзне да чакат.

Откриха го едва на лобното място.

Дните летят, без да се питат дали и ние летим след тях.

Англичаните имат дълга традиция.
Нашата е по-кратка и по-традиционна.

Защо ви е по-добро бъдеще?
Полицията се грижи днес да ви е изключително.

Обществото ни е пред разпад,
но за величествения спектакъл вече няма билети.

Не ви е нужно скеле, за да работите върху себе си.

Ако ни се пише лошо, защо трябва и да пишем лошо?

Въпреки че корабите ни потънаха,
капитаните още плават.

Истинските думи не се нуждаят от разрешение.

Ако падне атомна бомба, не пипайте нищо.
Радияцията разбира от всичко.

Страх ме е да си помисля,
че в тази държава мога да мисля без страх.

Предрекоха му дълъг живот,
а той живя два пъти по-дълго.

ЗОРАН ДОДЕРОВИЧ (1960)
СЪРБИЯ

Той не е тиква без корен.
Това вече е третият му мандат.

Той стана мозъкът на нацията.
Подведе безмозъчния електорат.

Когато приключихме историята, започна драмата.

Ако обвинението е фалшиво,
жертвеният козел е истински.

Нашият кораб има верен курс – накъдето духа вятърът.

Не може всички да ни лъжат.
Само упълномощени от нас хора.

Днес трудно се намира добър работник.
Никой не иска да работи даром.

Моментът на истината дойде, но никой не го забеляза.

Мечтата на всеки престъпник е да краде честно.
Като министър.

Нашият най-голям успех е, че не сме пропаднали съвсем.

Миналата година бе най-лошата не само за загиналите,
но и за оцелелите.

Работниците вече не се задоволяват с трохи.
Искат дори заплата!

Има шансове за издигане на неспособните.
Способните заминаха.

Крадецът използва деня, за да се наспи.
Той работи нощна смяна.

Докараха народа до просешка тояга.
И се качиха на джипове.

Сръбската литература се самофинансира.
Тя е придворна на властта.

Да се седи на два стола, е възможно
само ако правителството не се клати.

На полицията дадохме право да бие хората.
За какво – тя си решава!

Купих си пистолет срещу крадци.
Сега не могат да ми отнемат кората хляб.

Някога се събирахме на обяд в народната кухня,
сега – край контейнерите.

ЗОРАН ПОПОВИЧ (1957 – 2022)
СЪРБИЯ

Срещнах моя професор след тридесет години.
Познах го по палтото му.

Обвиняемият има едно смекчаващо обстоятелство:
съдията взема подкупи.

Срамота! Вместо да си копае градината,
той рови в контейнера на моята улица.

Кравата на моя съсед още не е умряла.
Не знам защо ми причинява това!

Винаги казвам истината,
защото езикът ми е по-бърз от ума.

Ние ще капитулираме, но само при нашите условия!

Няма нужда да се изслушва другата страна.
Истината е само една.

Днес е ден на сигурността. Пазете си бърбреците!

Имаме политици за износ.
За съжаление, никой не ги иска.

Народът умее да разпознава врага. Само му го покажете.

По тялото на жертвата няма никакви следи от насилие.
Липсва главата.

Моят психиатър замина на почивка.
И сега съм луд без него.

Дистанцирахме се от врага. Избягахме от фронта!

Неговите афоризми първи чете прокурорът –
голям любител на сатирата.

Когато садистът започна да малтретира мазохиста,
той заплака от щастие.

При нас няма организирана престъпност.
Всеки трябва сам да се оправя.

Когато добавих хиляда евро,
справедливостта надделя на везните.

Вместо да се опитват да оцелеят,
хората търпят вражеска пропаганда.

Полицията жестоко преби един опозиционер.
Сега той е политически труп.

Стачката е най-трудният начин да признаем,
че няма какво да ядем.

ЗОРАН РАОНИЧ (1956 – 2021)
ЧЕРНА ГОРА

Тези, които си останаха бедни,
наистина не знаят какво е демокрация.

Хвали се с медала, който му даде държавата,
за да я разрушава!

И аз ще бъда демократ,
щом се докопам до някаква власт!

Ръцете им са чисти. В джобовете ни не останаха следи.

Човекът твърди, че е произлязъл от маймуната.
Тя се защитава с мълчание.

Народът е наясно, но се прави на умен.

Получихме свобода на словото.
Но когато загубихме думата.

Изборите са свободни. До определена граница.

Банката не мисли за мен. Само поръчителите.

Някои оставят следи само в калта.

Парите били държавни, а аз чий съм?

По-лесно се пазим от държавата,
отколкото държавата – от някои личности.

С нас Европа няма да наддаде на размери,
но на тегло – много!

Ако това е мир, ние не се страхуваме от война.

Подмазвачите прославят правителството,
преди да встъпи в длъжност!

Имат чисти ръце. Половината от откраднатото
дадоха за благотворителност.

Днес богат е само този,
който получава заплата, а работи за подкупи.

Няма война, от която
някой да не трупаче печалби.

Градът ни има светло бъдеще.
То ще дойде по околоръстния път.

Който вкуси властта, оглушава.

ЗОРАН С. СТАНОЕВИЧ (1970)
СЪРБИЯ

Властите имат и телевизия, и полиция.
Те могат и с добро, и със сила.

Убиецът се връща на местопрестъплението.
За да проведе разследване.

Политиката е курва, от която можеш добре да живееш.

Запретнах ръкави, плюх си на ръцете. За днес толкова!

При нас постъпват гласове от оня свят.
И точно сега, по време на избори!

Бог пази сърбите. В рамките на своите възможности.

Свикнали сме да живеем ден за ден –
не сме се родили вчера!

Хората отвикват от наркотиците,
а ние дори без храна не можем!

Призна си и това, което не е извършил.
Това бе смекчаващо обстоятелство.

Аз обещах на народа демокрация
и всичко ще бъде така, както казах!

Денят на заплата
е най-радостният християнски празник.

Бог всичко вижда, всичко чува, всичко знае...
и все пак е на наша страна!

Каквото било, било, още повече
че това не се е случило по този начин.

Всичко е толкова интересно,
че и това стана монотонно.

Нищо не се случва, но ние знаем,
че това се управлява от един център.

Винаги вярвах, че напредваме,
но никога не разбрах накъде сме тръгнали.

Кажете ми най-накрая истината,
тържествено обещавам, че няма да се смея.

Всичко е преходно,
но е трудно да го дочакаш.

Търся апартамент по-близо до гробището.
Да свиквам постепенно.

Да вървят по дяволите хората,
важното е, че хуманността се издига.

ИВАН КАРАДАК (1946 – 2017)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Не правим силна държава,
за да си мислят, че сме прост народ.

И той би искал да умре за родината,
но от естествена смърт.

Всяка еволюция си има своите маймуни.

Нищо чудно, че не се усещаме един друг.
Всички смърдим на национализъм.

Ако всички са на моята страна, ще потъна!

Обявява се на народа:
Никой не може да ни спаси от нашия месия.

Той държи на думата си. Действия не се очакват.

Македонци се търсят по цял свят,
за да могат после да се изпокарат.

Тези, които получиха по-добро бъдеще,
ни разказват приказки за миналото.

Кои са гостите на широките народни маси?

Имам приятел, верен като куче:
където и да ме стигне, ме олайва.

Не забравяйте старите приятели.
От време на време ги сваляйте!

Балонът първо се надува, после лети.
Човек първо лети, после се надува.

Лесно е било маймуната да стане човек.
Тогава е нямало администрация.

Вярно е, че внасяме пшеница,
но затова пък имаме за износ.

Нямаме нужда от профила ви.
Имаме нужда от хора с лице.

Падането от власт счита ли се
за травма на работното място?

Който няма гръбнак, никога няма да получи ишиас.

Откажи се от любовта към родината.
Не виждаш ли колко е перверзна?

В Македония най-замърсените източници
са писмените.

ИВКО МИХАЙЛОВИЧ (1964)
СЪРБИЯ

Срещата беше прекъсната,
защото присъстващите отсъстваха.

Съдбата е идеалната засада.

И паякът плете мрежа,
но не се хвали колко приятели има.

Сърцето ми бие лудо. Следи работата на мозъка.

Не съм се оженил.
Отлагам самоубийството за по-добри дни.

Всичко може да се поправи.
Само майсторите са непоправими.

Купих си туристически ваучер.
Най-накрая да посетя роднините си на село.

В днешно време човек без диагноза е клиничен случай.

Насън хърка, но затова пък наяве не смее да гъкне.

Ако не ми държаха юмруците, може би щях да се защитя.

Обичах я най-много на света.
А после любовта премина на местно ниво.

Не знам какво е изкуствен интелект.
Аз съм си естествено глупав.

Бих се удавил в супата,
но печеното ме отказва от това желание!

Завършил съм художествена академия.
Сега мога да се снимам.

За карък е все едно с кой крак ще стане.

Който умее да търпи, нека говори каквото мисли!

Където държавата не стигне,
се намесват природните бедствия.

Не знам какво да правя с образа на водача!
Да го оплюя ли и да го залепя?

Археолози,
не прекарвайте цялото си време с вкаменелости!

Каквото свърши нощта,
за това денят може само да мечтае.

ИВО МИЙО АДРИЧ (1946)
ХЪРВАТИЯ

Хубавото време идва само.
За по-добри времена трябва сами да се погрижим.

Правителството прави всичко,
за измъкване от кризата – нови дупки в законите.

Ако бяхме тръгнали навреме,
нямаше да стигнем в неподходящо време.

Бог може да убивате във вярващите,
но не и в атеистите.

Кравите подлудяват, когато на власт дойдат волове.

Вярата в Бог компенсира неверието в себе си.

Докато корабът потъваше, той беше добър капитан.

Едва когато китайците ни построиха мост,
влязохме в шен-ген.

Подковата не носи щастие. Това го знае всеки кон.

Признахме чуждите грешки. Своите пазим за накрая.

Едного качиха на кръста.
Други се качват на главите ни.

Този тежък афоризъм посвещавам на Бог.
Боже, помогни!

Ум царува. Глупаци управляват.

За какво ми е свобода на словото,
когато съм останал без думи.

Знам, че съм досаден,
но не очаквайте да се самоубия от скука.

Литературни фази на брака:
поезия, проза, драма, афоризъм...

Между нищо и всичко винаги се крие нещо.

Мислите ми са толкова ясни,
че за тях не трябва да си хабя думите.

Правителството въвежда нови стимули за бедните –
просешки тояги.

Бяхме на висотата на задачата.
Ако не се бяхме подхлъзнали, нямаше да увиснем.

ИГОР БРАЦА ДАМНЯНОВИЧ ДИБ (1989)
СЪРБИЯ

Храната в ресторанта на парламента е много евтина.
Точно като депутатите.

От това, което не трябва да знаем, ние знаем всичко!

Лидерът каза, че трябва да започнем от нулата.
Тоест от него!

Хората очакваха много от властта,
но това, което получиха, е прекалено.

Не ми трябва чужди езици,
мога да плюя чужденците и без дискусии.

Отдавна не сме виждали лидера си,
гласуваме по памет.

Вярвам в справедливостта – баща ми работи в съда.

Който е за нас, да вдигне ръка,
който е против – горе ръцете!

За да свети градът, селото трябва да остане тъмно.

Нямаме нужда от цензура! Народът мълчи.

За тези, които завзеха властта,
заложник е целият народ.

Сега имаме толкова много демокрация,
че може и без бомбардировки.

Сърбите са лоши актьори.
Не могат да се преструват на добри.

Продадоха люлката на сърбите.
Сега сами се люлеят на креслата си.

Чистим Сърбия – събрахме целия боклук в парламента.

Политиците се държат естествено.
Сякаш току-що са слезли от дървото.

Академиците мълчат.
Благодарение на мълчанието си станаха академици.

Добрите афоризми винаги казват нещо лошо.

Всички политици са еднакви.
Това ги отличава от обикновените хора.

Писатели, не можете да живеете с писане сега,
а само във вечността!

ИЛИЯ МАРКОВИЧ (1940 – 2016)
СЪРБИЯ

Афоризмът е литературно произведение с продължения.
Продължава там, където умът спира.

Сатириците са палачи, но не свалят глави, а ореоли.

Правим държава, каквато светът не е виждал.
Ако успеем, няма и да я види.

Който откаже орден, заслужава орден за храброст.

Партиите постигнаха консенсус. Не са съгласни за нищо.

Първа Югославия, втора Югославия, трета Югославия.
Продадено!

Никой не смее да гъкне,
докато царят на животните не изреве.

Пробих медийната блокада. Стрелях по телевизора.

Мумията мълчи. Пази тайната на пирамидата на властта.

Информационният разговор е временно ограничен.
Докато не изтече пясъкът през пикочните канали.

Всички бяха на моя страна.
Затова лодката се преобърна.

Демонстрантите се обърнаха към всички институции.
Само полицията им излезе насреща.

Вашите забележки са на място.
Където са били, там и са останали.

Нямаше властта да ви завърти ума,
ако не сте обикаляли около нея.

Вчера нищо не можеше да се каже.
Днес всичко може да се премълчи.

Всички предлагат рецепти. Никой не кани на обяд.

Вече няма недосегаеми. Неуловими са.

Признавам само съд, в който има нещо за ядене.

Не сме загубили всички битки.
Само тези, в които сме участвали.

Афоризмът е закон.
Останалото са изменения и допълнения.

**ИСМЕТ САЛИХБЕГОВИЧ (1945)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА**

Във властта може да бъдеш и честен,
но не трябва никой да разбере.

Всички се съмняват в него. Само полицията е сигурна.

Властта ни създаде условия.
От нас се иска само да страдаме.

Установихме хармония с властта.
Докато те клатят, ние се тресем.

Който играе около центъра, рядко е в засада.

Там, където гласуват мумии, управляват фараони.

Когато остана без думи, винаги ги записвам.

Кравата не дава мляко. Тя се дои.

Името му не се произнася с пълна уста –
трябва да се изпълное.

Всичко е прозрачно. Крадат пред очите ни.

Там, където и кибрит не можеш да купиш,
най-лесно се запалва.

Добре е, че вярата, но и надеждата ни,
се отделиха от държавата.

За да има равновесие, животните размахват опашка,
а хората я подвиват.

Откакто го изляха в бронз, ликът му доби тежест.

Двуличникът е в единствено число,
което се появява в множествено число.

Пацифист с опит никъде не тръгва без оръжие.

Скокът на политик зависи от това
колко се засилват избирателите.

Когато политикът се позовава на народа,
и политикът, и народът са в беда.

До вчера ми казваха: „Още си млад!“,
а днес: „Къде беше досега?“.

Откакто започна да затваря очи, той видимо напредна.

ЙОВАН ЗАФИРОВИЧ (1997)
КОСОВО/СЪРБИЯ

Ако сте успели да купите човек,
парите сте похарчили за глупост.

Недоволните плюят по Сърбия доброволно.
На доволните се плаща.

Всички всичко знаем, но понякога изчезва интернет.

За престъпниците е достатъчна партийна книжка.

За да унищожавате Сърбия безнаказано,
не ви е нужно разрешение, а длъжност.

Не горим историческите книги, а децата си.
Те по-бързо се палят.

Днес моралният упадък е най-добрият трамплин.

Посрещат ни с широко отворени ръце –
никъде не сме ходили без оръжие.

Сърбите слушат сърцето си,
но никога няма да му признаят независимостта.

Нещо гние в датската държава. В Сърбия всичко е така.

Хората от властта в Косово посрещнаха с хляб и сол.
Всичко останало са изяли.

Видях човек, който чете книга в автобуса.
Затова и се вози в автобус.

Факултет не завършват умните,
а упоритите – родителите.

Ние имаме дълга история,
но народът предпочита късо еспресо.

Дори най-богатите нямат покрив над главата си.
Карат кабриолети.

Каквото и да се строи на здравия разум,
не получава разрешение за строеж.

Учениците ходят на училище не за да се учат,
а за да надхитрят учителите.

При нас на по-лошите от себе си свалят шапка.
А на по-добрите – главата.

Глупаците не са многостранни.
Намират се само на първа страница.

Хартията търпи всичко, но и сърбите не изостават.

ЙОВАН КРАГУЕВИЧ (1950)
СЪРБИЯ

Добре посрещнах утрото. Купих си хляб от вчера.

Тежкò ни! Бабите работят от време на време,
а оплаквачките – извънредно.

С покера свършихме. Остана ни руската рулетка.

Тъй като не можах да открият причината,
арестуваха следствието.

В прехода получихме демокрация, а загубихме държава.

На сърбите не им трябва народни водачи.
Стигат им телевизионни водещи.

Влязохме в същността на проблема. Счупихме му
костите.

След като падна във водата,
истината изплува като политическа патица.

Динарът пада, страхът расте.

Ако живеете на кредит, ще умирате на вноски.

Той задължи народа.
Ще го споменават до последния динар.

Победителите пишат историята,
след като завършат курс по огромяване.

Не ни заплашва банкрут. Заплашват ни кредиторите.

Нешастието никога не идва само.
Следват го поне няколко инвеститори.

Получихме рамка за преговори.
Скоро ще получим и подходяща картина.

Хората се убиват с оръжие.
Природата убива хората с климатични промени.

Властта твърди, че енергийната ситуация е стабилна.
За политическата мълчи.

Ако демокрацията влиза във всички пори,
един ден ще ви излезе през носа.

Изкараха истината наяве,
за да я хвърлят в праха.

В началото беше словото, а накрая – политиката.

ЙОВО НИКОЛИЧ (1958)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Арестуваният промени показанията си.
Вече не плюе режима, а зъбите си.

Ако не искаш да ти кроят шапка,
трябва да си сложиш главата в торбата.

Ще стана горила. Защо да работя цял живот
като обикновена маймуна?

Подобрихме кръвната картина. Сега е до коленете.

От всички страни ни лъжат и мажат.
И винаги падаме на намазаната страна.

Ние рециклираме отпадъци. Ядем боклук!

Всичко отиде на майната си. При бащината ни къща.

Заспа, като брой овце.
Докато спеше, стадото бе преполовено.

Съдията е неподкупен.
И истина да му предложиш, няма да я вземе.

За опитомения лъв зовът на дивото е глас на съвестта.

Ние не сваляме гащи пред никого.
Затова сме по голи задници.

Не трябва да сме отворено общество.
Ще се разнесе още по-голяма смрад.

Днес дадох голям принос към културните събития.
Цял ден не съм псувал.

Нашето знаме се вее.
Всичко останало е отнесено от вихъра.

Последният куршум не го пазя за себе си.
Има и по-заслужили хора.

С пари се придобиват лоши приятели,
без тях – нито лоши, нито добри.

Малко оставаше да се стигне до катастрофа.
Сега вече нищо не ни липсва.

Кучешкото време показва, че революцията яде децата си,
но не и кучетата си.

Водачът не трябва да обича всеки човек,
за да не разпилее любовта си към народа.

Медиите са седма власт.
На местопрестъплението са веднага след Шести флот.

ЙОСИП БАЛАШКО (1941)
ХЪРВАТИЯ

Това е патриотизъм –
хората слагат национални знамена на просешки тояги.

Най-черни са тези нокти, под които има барут.

Политиците са по-лоши от овчарите –
броят стадото веднъж на четири години.

Не плакаха на погребението на вожда.
Полицията пусна сълзотворен газ.

Когато бюлетините преобладават в една купчина,
се създава ново сметище.

Докато спяхме на сламени легла, имахме и зърно.

Който знае кога да млъкне, говори още един език.

Когато загубите къщата си,
вече можете да пробиете стената с глава.

Господи, ако е вярно, че три пъти помагаш,
знай, че това е третата ми страна.

Хората сами носят хомота, а воловете само им помагат.

Събориш ли някой паметник, винаги ще има хора,
които да ти го издигнат.

Да те застрелват с мълчание, е по-лошо,
отколкото със заглушител.

Ние заминаваме, защото от тези вътре
родината трябва да се пази отвън.

Високият IQ не може да бъде намален
чрез промиване на мозъци.

Когато имигрантите се научат да псуват,
вече знаят наполовина хърватски език.

На човек с мръсни ръце
най-лесно е да се прочете съдбата по дланта.

Най-трудно загубените битки са срещу нашите приятели.

Изкореняваме кражбите.
Крадците ще трябва да се крадат един друг.

Когато не правеше нищо, оставяше най-дълбоки следи.

Костюмът е важен на първата среща,
а пълните джобове – на всички останали.

ЛЮБИСЛАВ ГРУИЧ ГРУЯ (1962)
СЪРБИЯ

Ако дядо ми по-малко обичаше Тито,
сега щях да живея като Тито, а не както дядо ми.

Бих бил най-добрият приятел на кучето си,
ако ме хранеше два пъти на ден!

Зрънце по зрънце – погача, мандат по мандат – палат!

Използваха домакинството.
Избягаха през дупките на оградата.

Дадох своя принос към акцията „Когато пия, не карам“.
Продадох колата.

Обадих се на обяви за работа, но връзките бяха лоши.

На събитието само микрофонът се справи със задачата.

Жена ми и аз живеем на четири колела.
Имаме два велосипеда.

Инвестирам пари в светлото бъдеще.
Предоговарям дълга за ток.

Хладилникът ми е много пълен. С фреон.

Трудно се живее от първи до първи.
По-добре се живее по втория начин.

Той е успешен бедняк –
половината контейнери в града са негови!

Знам и по-лоши дни,
но не обичам да се хваля със знанията си.

След теста за интелигентност го заведоха на полиграф.
Не повярвах колко е глупав.

По-лесно се примиряваме със съдбата,
отколкото със съседите.

Щом работниците започнаха гладна стачка,
шефът им спря топлата храна.

Преди с ултразвуков монитор виждаха болните органи.
Сега – с телевизор.

А плодородните ниви стават част
от нашата непокътната природа.

И за пране на дрехи, и за пране на пари
трябва да знаете как работи машината.

Завърши футболният мач на терена
и започна боксов мач на трибуните.

ЛЮПКА ЦВЕТАНОВА (1976)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Ще излезем от кризата. Ето, вече стягаме багажа.

Най-лесно се пише история. Всички свидетели
са мъртви.

Вие от кой край на Македония сте? От по-дебелия.

Родината ни зове.
Използва правото на едно позвъняване.

Сложете си руж! Покажете малко срам!

За много хора шахматът е екстремн спорт.
Трябва да мислят.

Сънувах поп. Отивам да си купя джип.

Има и честни политици.
Но още не са дошли на власт.

Дарвин греши. Оцеляват не най-силните,
а най-близките до властта.

Сеем страх. Това дава най-големи добиви.

Не ни изоставят. Носят ни в сърцата си.

На война се умира от заблуден куршум.

В мир – от заблудени хора.

Спя с отворени очи. Страхувам се, че шефът ще дойде.

Ако дойде по-доброто бъдеще,
няма с какво да го посрещна.

Женски род. Мъжки род. Среден род. Изрод.

Не уважавам закона, но съдията е мой добър приятел.

Храни куче, за да не те лае съседът.

Получих право на глас и гласувах.
Веднъж е достатъчно на умния човек.

Не му върви в любовта.
Където и да отиде, жена му върви с него.

Не ги разбирам манекенките.
Те гладуват, за да има какво да ядат.

Някои крачат към светлото бъдеще.
Други си имат шофьор.

МАРИНА АРИСТО МАРКОВИЧ (1975)
СЪРБИЯ

Умно е да мълчиш, докато аз говоря.
Още по-умно е да мълчиш, докато ти говориш.

Когато срещне проблем, крадецът има преходно решение.
Сменя партията.

За нас честните са на първо място.
Първо от тях гледаме да се отървем.

Няма честни избори, докато ние не победим.

Беше борба гърди в гърди. Дрънкаха ордените.

Той е глупак, но ние не сме глупаци да му го кажем.
Ние сме страхливци.

Освен заседанието,
в парламента не е имало други инциденти.

Обърнахме нова страница. Въоръжена.

Който мисли за бъдещето, вече е купил гробно място.

Взехме нещата в свои ръце и ги пъхнахме под килима.

Искате сблъсък на мнения?
Пригответе се, ще има жертви.

Наслаждавам се на живота.
Това, че го няма тук, не е моя вина.

Експертността на съдията не е под въпрос,
а под предупреждение.

За да стигнем до точния брой на жертвите,
ще трябва много да копаем.

Ако слушаме, всички ще искат да говорят с нас.

Дотук ни доведе разумът, който нямаме.

Няма нищо по-черно за един народ
от бялото знаме.

От окопа най-бързо се лети към небето.

Вестителят на новото време говори тихо
и носи пистолет със себе си.

Успешно завърши още една
среща на световните дилъри.

МАРИНА РАИЧЕВИЧ (1968)
СЪРБИЯ

Добротата, както и злото,
не са привилегия само на една нация.

Докторите на власт успешно оперират държавната каса.

Не можеш да живееш от спомените,
но какво е животът без спомени?!

Хората от голям калибър винаги са били на мушка.

Ако не седяхме със затворени очи и запушени уши,
нямаше да ни водят за носа.

Във всеки спор суетата е главният секундант.

В разгара на колективната лудост
индивидуалната трудно се вижда.

Който няма свое „не“, няма и свое „аз“.

Получиха опора и лостове на властта,
та сега ни местят умове.

Потупването по рамото е аплодисменти на четири очи.

Живеем за деня, когато ще ни бъде по-добре...

Ще поживеем!

Дупките в бюджета ще закърпи шивачът,
който уши новите дрехи на царя.

Сърцето е оптимист, мозъкът песимист,
а стомахът – реалист.

Скептик не инвестира в себе си.
Той се съмнява, че това е добра инвестиция.

Когато искаш, не е трудно,
когато не искаш, е още по-лесно.

Ако делата говорят повече от думите,
някои много са се наговорили.

Често разклащайте дървото на приятелството,
за да паднат ябълките на раздора!

Ако е нормално да се лъже и краде,
ни липсват ненормални хора.

Безгръбначните търсят здрав гръб.

За да промиеш мозъка на някого,
първо трябва да му напълниш ушите.

МАРЯН ПАТЕРНОСТЕР (1952)
СЛОВЕНИЯ

Часовникът ми показва точно време в грешния век.

Само войници могат да се борят за по-високо заплащане.
Буквално.

Имаме крадци. Липсват ни банки.

За приятели работя безплатно.
Лошото е, че най-вече работя за приятели.

Тези, които стигнат до истината, са миньори.

На нередовния платец накрая му изключиха
и изкуствените бели дробове.

Защо човек е буден цял ден? За да си почине от спането.

Смъртта е вроден говорен дефект на живота.

Когато завесите падат, направете крачка назад.
Да не падне и корнизът.

Докато продава книги, всичко е наред.
Опасно ще е, когато се научи да чете.

Отворих консерва.
Сардините получиха съвсем нов поглед върху света.

Искам да стана инфлуенсър.
Като начало си обръснах мустаците.

Лекари на възраст над сто години
могат да стачкуват само легнали.

Стачкуват лекари, стачкуват съдии.
Надявам се да не стачкуват и гробарите.

Човек е млад само веднъж и много пъти стар.

Някои са силно възхитени от своята апатия.

Търся проблеми. Тези, които имам,
вече не говорят с мен.

Въпреки че не съм ходил никъде,
го поздравих мимоходом.

Употребявана ръчна граната заменям
за половин кило вяра в бъдещето.

Пълната луна е прекрасно извинение
за празна глава.

МАЯ ДАВИД (1972)
СЛОВЕНИЯ

Човек е красив, когато се усмихва,
умен – когато мълчи, честен – когато спи.

Фалшивите приятели са истинските врагове.

Най-големият приход в бюджета
би бил данък върху лъжите.

Жълтият печат придава колорит на днешното време.

Работата е медитация за печелене на пари.

Домсъветът реши, че ще продължим да се заяждаме.

Банката е институция,
в която парите търсят убежище от клиентите.

Птичийт грип застрашава и журналистическите патки.

Всяко око има своя оптика.

Лекарствата лекуват здравеопазването.

С хонорара от вестника си купих обувки.
За да съм в крак с времето.

Ако някой ти влезе под кожата,
и хирург не може да го премахне.

Трудно е да си истинско прасе,
защото конкуренцията е твърде голяма.

Трябва да се въведе синя зона и за жълтите страници.

Най-грамотен в училището на природата
е книжният червей.

В някои бракове има целувки само от сладкиши.

В борбата с алкохолизма победи детското шампанско.

Всеки човек си има ангел хранител.
Но понякога и той си почива.

Колкото повече знаеш, толкова повече ти писва.

Празнотата в мисленето се запълва с повече говорене.

МИЛАДИН БЕРИЧ (1962)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Нашите избори са чиста порнография.
Само да сте на осемнадесет години.

И пенсионерите опитаха шведската маса.
Внесохме контейнери от Швеция.

На нас – военната слава, на тях – териториите!

Защо запалих къщата на съседа си?
Да ми стопли душата!

Ще водим война,
докато не спечелим Нобеловата награда за мир.

Приватизирахме всичко. Само циркът остана държавен.

За да вляза в екипа за борба с корупцията,
трябваше да платя подкуп.

Ако в моя публикация съм хвалил правителството,
знайте, че това е вирус!

Всяка сутрин вдигаме знамето. На половин копие.

Преди давах на просяци. Сега ми се връща.

Щях да спечеля престижна литературна награда.
Трябвах ми триста евро.

Нормално е пътищата ни да са с дупки.
Гостите вместо с коли идват с танкове.

Записах детето в партията.
А догодина ще го запиша на училище.

Най-скъпото нещо на света е американската помощ.

Това, което изповядах пред свещеника,
повторих и в полицията.

Не е проблем, че нямаме втори план,
а че и първият не е наш!

Казахме „не“ на еднополовите бракове.
Уважаваме разнообразието.

Не е проблем, че аз знам, че нищо не знам,
а че това го знаят и другите.

Всички сключват договори с хладна глава.
Само ние – с празна.

Воювахме пет години, за да покажем,
че можем да живеем заедно.

МИЛАН БЕЩИЧ (1952)
СЪРБИЯ

Обичат демокрацията и не я дават на никого.

Умните са получавали куршум в челото.
Така е започнало изтичането на мозъци.

Нашата икономика е планова.
Следователно става дума за предумисъл.

Аз съм прав,
но останалият свят е по-добре въоръжен.

Не стреляйте във въздуха, има го и в моите дробове!

Врагът е измислил светкавичната война,
а ние дълготрайната победа.

Огъня изучават природните,
а кладата – обществените науки.

Продаваме неизправни телевизори.
Няма лъжа, няма измама!

Оловото е благороден метал,
ако куршумът е правилно насочен.

Ям хляб от вчера. Остава ми!

Нашият враг има огромни загуби.
Дневно в света умират милиони хора.

Получавам електронна поща.
Ето, кучето лае по компютъра!

Поради липса на асфалт
ще променяме само имената на улиците.

Препродадох осем тона чесън.
Това е добре против уроки.

Опозицията се втурва към властта
като муха върху управляващата партия.

Ако атентаторът пропусне Него, ще удари всички нас.

Месо не ям по религиозни причини.
Вярвам, че е твърде скъпо.

На жп гарата има много наркомани.
Там има всичко, от игла до локомотив.

Не даваме и стъпка от земята си!
А колко е това в ярдове?

Делим постелята и трапезата.
Докато аз спя, тя яде.

МИЛАН КУРИДЖА (1959)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Администрацията не е многобройна, държавата е малка.

Любовта към родината няма граници. А няма и родина.

Правителството не постигна икономически резултати.
Само министрите...

Вътрешните ни работи се решават
от чужди министри на външните работи.

Полицията не обявява престъпници за издирване.
Знае къде са.

Всеки министър няма свой олигарх. Точно обратното е.

Статия за икономическия възход не бе публикувана,
но бе наградена като хумореска.

Толкова е неспособен, че не става и за министър.

Имаше опит за политически ръководител.
Преди това пазил овце.

Един нов бизнесмен има сантиментален проблем.
Няма съученици.

В театъра се играе премиера на комедия,
в правителството – комедия с премиера.

На горния рафт слагаме Конституцията.
Ще стане най-висшият правен акт.

Днес което за икономиката е бизнес,
при социализма беше в наказателния закон.

Сърбите трудно правят филхармония.
Малко са солистите.

От държавата направихме джунгла.
Сега маймуните се оправят най-добре.

В конкурс за държавна работа най-важно е знанието –
да познаваш този и онзи.

На литературната вечер доволни бяха писателите
и двамата посетители.

И аз бих се наслаждавал на живота,
но съседката нещо се дърпа.

Голяма цел се постига чрез вдигане
на една ръка или на двата крака.

Сменям държава с богата история
за такава с богата икономика.

МИЛАН ПАНТИЧ (1963)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Живият може да избира, починалият – само да гласува.

Сърбите научиха английски език, за да говорят,
и немски език, за да слушат.

Синът ми дружи с деца на олигарси.
Не мога да му обясня защо трябва да учи.

Любимата музика на Сизиф изпълнява „Ролинг Стоунс“.

Земята е кръгла, за да не се крием по ъглите.

Всичко си е както преди,
почти никой не купува вестници.

В семейството нямаше насилие, силният беше уважаван.

Селата намаляват, но в събота и неделя се увеличават.

Пощальони тръгнаха от врата на врата
по указание на партията.

Дръжте дядо на системи, той има валутна пенсия.

Утеха е, че не се подиграват на всички,
а само на мен!

Обвиняемият оцапа толкова много,
че само съдията може да го изчисти.

След спор мълчим,
а ако бяхме мълчали, нямаше да спорим.

Законът е еднакъв за всички,
които са загубили изборите.

Родителите ни молят да останем тук,
а децата ни призовават да ги следваме.

Когато всички са добри,
честта принадлежи на изключенията.

Погледнах през пръсти, сега трябва да си измия ръцете.

Бягането е здравословно, особено ако избягате.

Издигнахте се високо, лесно можете да отлетите!

И комарите организират концерт.
Но не обичат да ги аплодират.

МИЛАН Р. СИМИЧ (1959)
СЪРБИЯ

Мислите си, че ми е лесно, щом съм мафиот?
Не ви е грижа, че не ми върви трудовият стаж!

Работя върху антология на най-лошите афоризми.
Ще представя най-добрите ни писатели.

Нашият песимизъм е чиста наука. Основава се на факти.

Историците спасяват миналото, бъдещето – няма кой.

Имаме исторически победи и географски поражения.

Защо са ни електрически автомобили?
Имаме нужда от електрически столове.

Уважавайте нашето славно минало.
Никога повече няма да се върне.

Шоуто им продължава,
защото никой няма право да спусне завесата.

Ние сме избраният народ. За колония.

Изпратиха служебната кола да ме вземе. От полицията.

Върхът на диктатурата е, когато жертвите хвалят палача.

От цялата литература само в афоризмите
няма измислени герои.

В афоризмите има истина,
но виното печели конкуренцията.

Вярав в пациентите.
Не отварям пликовете в тяхно присъствие.

Аз съм интелектуалец! Всеки ден чета графити.

Държавата, това не съм аз. Не съм толкова пропаднал.

Мазохистите твърдят,
че у нас никога толкова добре не са живели.

Ако не бяха лъжесвидетелите,
щеше да се окаже, че ние сме виновни.

Всеки афорист в света се пита:
„Ако Лец е първи, кой е третият?“.

Когато премахнахме цензурата,
цензорите назначихме за редактори.

МИЛАН ТОДОРОВ (1951)
СЪРБИЯ

На девойките обещаха да играят балет в чужбина,
а там искаха само да си вдигат краката. Без музика.

Не се безпокойте! Били сме и в по-тежки ситуации
и пак не знаехме изхода.

Който е против нас, не разбира какво е добро за него.

Сърбия от ден на ден намалява.
С това се избягва бедствие от по-голям мащаб.

Нашият народ е малък. Не трябва всичко да знае.

Нерентабилни са тези дисиденти –
създават се с десетилетия, а изчезват за една нощ.

Ако надеждата умира последна,
ще ни закопаят безсмъртните.

Зимните вечери са по-красиви по двойки. Ти и лаптопа.

Сигурността никога не е била по-добра,
което е важно, ако хората излязат на улицата.

Това, което мечтаем, това ни се случва. Нищо!

Когато ни е най-тежко,
се сещаме за майката. Ама за вашата.

Понякога си мисля, че не съм прав.
Ама кой съм аз, че да решавам!

С тези, които мислят по друг начин,
имахме разговор в няколко рунда.

Нашият народ е най-добър в света,
че и властта е от същия анекдот.

Всички, които знаят нещо,
трябва да докладват за себе си на полицията!

Преди войната той продаваше партийни вестници,
а след войната – цели редакции.

Ако Гърция пропадне преди нас,
нашите богове ще станат антични.

Когато носи призовка от съда, пощальонът
звъни три пъти. По това знам, че не съм си вкъщи.

Мъртвите не говорят, но ако правеха така и по-рано,
още щяха да са живи.

Палачът ще извърши екзекуцията безплатно.
Приходите са за хуманитарни цели.

МИЛАН ФРИДАУЕР (1966)
СЛОВЕНИЯ

Не всеки, който покаже пети на врага, е Ахил.

Щеше да е ценен като пчела, ако нямаше пчелар.

Броенето на овце е измислено от месари,
които страдат от безсъние.

Боговете наказаха Прометей,
защото донесе на хората гръцкия огън.

Заради политиките днес вече не ходя на протести.

Вълкът мени кожата си
само за да стане върколак.

Ако не се въртиш в правилните кръгове,
си глупак на квадрат.

Своята стойност осъзнаваш чак когато те подценят!

В социализма са раздавали постове, днес – портфейли.

Не всеки, който застреля любимата си, е Амур.

Някои в главата си имат толкова много неща,
че нямат място за мозък.

Гордий е направил само един възел,
а нашите политици – цели мрежи.

Ръката на правдата все още прекалено много мастурбира.

Дали е детеубийство, ако маймуна убие човек?!

Танковете са най-скъпите
крематориуми за еднократна употреба.

Само големите цивилизации
оставят след себе си величествени руини.

На челото му пише,
че се е опитал с главата през стената.

Ако магарето лети достатъчно високо,
мнозина ще го заменят за Пегас.

В кръг се въртим по научни причини.
Мерим му квадратурата.

Парите най-хубаво се перат на ръка.

МИЛЕ ГЬОРГЬОСКИ (1957)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

За разлика от народа,
интелектуалците мълчат много по-мъдро.

Ако имаше какво да кажат на народа,
нямаше да го подслушват.

Бедността вече не чука на нашата врата.
И нея я отнесоха крадците.

Песента му промени живота. Пропя в полицията.

Върна ми се оптимизмът.
Загубих вярата в светлото бъдеще.

Страх ме е от лешояди. Те не ни смятат за живи...

Добре сме въоръжени.
По куршум на глава от населението.

Жълтият печат не трябва да се чете.
Достатъчно е само да се мирише.

За неграмотните и бестселърът е тоалетна хартия.

На обезглавения народ всички му кроят шапка.

Курвите държат на своята репутация.
Затова ги няма в изборните листи.

На Балканите живеят оригинални народи.
Тук всеки е луд по свой начин.

Трудно се организира гей парад.
Не всеки има задник за тази работа.

Не им пречи гълъбът на мира. Супата си е супа.

Неприятелят не спи.
Значи и него го буди куркането на червата.

Никой с никого не се сдушва: ето колко сме миризливи.

Няма вече човекоядци.
Всичките преминаха на здрава храна.

Раждайте повече деца!
Срамота е революцията ни да умре гладна.

Съблюдават хигиената.
При всяка добре свършена работа перат пари.

Съучастници сме в грабежа на столетието.
Гледаме как ни крадат.

МИЛЕН МИЛИВОЕВИЧ (1943)
СЪРБИЯ

Животът е все по-евтин, макар че тук е рядкост.

Опасна е реконструкцията на убийство!
Ще извършим ново!

Не можах да гласувам за него. Аплодирах.

Народът е безсмъртен. От глад умират само отделни хора.

Не беше добре да ги посетим с празни ръце,
затова взехме оръжия.

В интерес на разследването
е спряно издирването на убиеца.

Ако жертвата беше оцеляла,
престъплението нямаше да е свършено.

Човешката нула винаги е отрицателна.

Когато палачът няма работа, убива времето.

Вдигнахме голям шум. Утаи се само прах.

И беззаконието често иска
своите изменения и допълнения.

Когато дойде начело на партията, спря да се замисля.

Доволен съм от нашата власт,
но всяко удоволствие се заплаща.

Човекът – как гордо се мъчи!

Водачът е скромнен, не търси друг народ.
За разлика от народа.

Най-силни сме, когато ни е най-трудно.
Оттам и тези успехи.

Вече съм на години.
Преживял съм доста пъти по-добро бъдеще.

В сблъсъка на световите побеждава онзи свят.

Подмазвачо, мисли с гръбнака си!

Единствената традиция, която уважаваме,
е да я променяме.

МИЛЕНКО МИРО ШАРАЦ (1959)
ЧЕРНА ГОРА

Дълго време се крадеше безконтролно. Сега има система.

Отвърнахме на удара!
Идиот написа изследване за Достоевски.

Правителството прие още един акт!
Нямам търпение да видя тази поза.

Решихме безпартийният кандидат да е от нашата партия.

Намерих си постоянна работа. Броя Божиите дни.

Не помня как направих първия си милион.
Бързо забравям сънищата.

Децата изядоха революцията. Превантивно!

Ако съседката ми не отиде в ада,
значи Бог ми е простил.

Броят на милионерите расте бързо.
Но и бедните не им се дават.

Защо поезията на Залеза упорито се нарича Вечер?!

Въпреки че раждаемостта намалява,
броят на кучите синове се увеличава.

Глупаците винаги побеждават по тези земи.
Те играят на свой терен.

Изкуственият интелект е началото
на цифровата контрареволуция.

Айнщайн беше сръбски зет.
По-късно и това стана относително.

Инвестирахме в ново гробище.
Ще бъде рай под земята!

Крадците стават все повече.
Май и честните крадат.

Намалете шума в околната среда.
Изключете си мозъка!

Нямам никакво имущество. Моето нищо има произход.

Спря да пише. Написа всичко,
косто не трябваше.

Тичахме смело и няма страхливец, който да ни хване.

МИЛИВОЕ РАДОВАНОВИЧ (1953)
СЪРБИЯ

Народ, който се е събудил,
е способен и на други жертви.

Опозицията има враждебни намерения.
Иска нашата власт.

Твърде рано е за реабилитация.
Затворникът все още е жив.

Ако не бяхте наши братя, щяхме да ви простим всичко.

Който не е почувствал зова на диващината,
той не знае какво е историческа памет.

В щастливи времена тук са умирали с песен на уста.

И аз бих могъл да се упрекна в някои неща,
но съм толерантен.

Принудени сме да крадем,
тъй като гордостта не ни позволява да просим.

Размяната на мъртви засилва доверието между народите.

Аз съм такъв голям патриот, че ме е срам, че съм жив!

Водим миролюбива политика,
но изглежда, не достатъчно агресивно.

Съдиите съдят само дребни мошеници,
които не могат да ги уволнят.

Само тези, които не са загинали,
казват, че жертвите са напразни.

За бедността не носим отговорност.
Проблемът ни остана от предишните турски власти.

Можех да се държа културно,
но не искам да изглеждам глупак.

Сега всички сме сърби.
По-рано тази чест имаха само враговете на народа.

Дезертъорите намалиха величието на нашата жертва.

Щастие за него е,
че сред телохранителите няма родолюбци.

Действах превантивно.
По-добре аз него, отколкото той мен.

Постигната е най-високата степен на демокрация.
Повече няма отстъпки.

МИЛКО СТОЙКОВИЧ (1959)
СЪРБИЯ

Някои бяха погубени от тъмнината,
а други – от Негово Сиятелство.

Наложи се да го убием – той не пожела
да дойде с нас в по-доброто бъдеще.

Учихме се от грешките,
а се усъвършенствахме от катастрофите.

Победителят е обявен. Битката може да започне.

Демокрация? Нима нямаме това в склада?

Известен съм с това, че за мен никой не е чувал.

Загина геройски, а всичко можеше да завърши трагично!

Престъплението е свършено,
когато и жертвата е доволна.

Ценим мъдрите глави. Донесете ни ги!

Всички мъртви са извън опасност за живота.

Тази сутрин бях в полицията.
Искам да съм наясно кой съм и какво съм.

Идва по-добро бъдеще!
Спасявайте се кой както може!

Истината се котира високо.
Веднага след лъжата.

Аз струвам колкото двама. Аз съм никой и нищо.

За мен животът е добър! А бих искал после и да ям.

От хладното оръжие най-убийствен е хладилникът.

Имам себе си. По-добро не съм и заслужил.

Книгата ти би била страхотна
само ако беше ламинирал кориците.

Моята заплата е тъжно малка,
но за щастие не ми я изплащат.

При нас минаваха влакове и докато
не сме имали бързи железопътни линии.

МИЛОВАН ВИТЕЗОВИЧ (1944 – 2022)
СЪРБИЯ

Комедия е, когато шутът развлича народа,
трагедия – когато го води.

В кулинарните рецепти на тиранина
свободата е възможна като подправка.

Стопаните на пустинята вземат такса
за наблюдаване на миражите.

Съвършен лабиринт – този,
в който никой не се досеща, че не е свободен.

Има поети, които почитват след чуждите пегаси.

Зверове сред хората не обичат басните на Езоп.

Европа започва от Балканите.
Изглежда, че тук тя и ще завърши.

Птиците емигрираха, плашилата останаха.

Аз не вярвам във вампири, но кръвопийците са реалност.

Промиха ни мозъците, сега съвестта ни е чиста.

Размахвайки заповедта за обиск,
те се втурнаха в моя ум!

Отрязаха му главата,
за да им е по-удобно да я отлеят в бронз.

Демокрация – когато властта въвлича
в своите кражби целия народ.

Камбаната беше голяма и звънка.
Но камбанарията не издържа.

И народното безмълвие има своите коректори.

Полицията остави пръстовите си отпечатьци
дори върху моите убеждения.

Задънените улици стигат до стените за разстрел.

Профилактична цензура: държавни награди
за писателите.

Диктатурата влиза в страната
през Триумфалната арка.

По случай държавния празник
те си обявиха амнистия.

МИЛОРАД ЙОКНИЧ (1950)
ЧЕРНА ГОРА

Животът на депутатите се удължава,
някои надживяват и партията си.

Ако не бяха рамките,
някои снимки щяха да си останат незабелязани.

Първи сме по национален доход на глава от чиновниците.

Все повече са хората, които имат дипломи,
но нямат състуденти.

Когато системата пада, укрепваме поединично.

Няма разлика между чиновниците и паметниците.
И двете се поставят.

От всичките му книги неговото досие бе най-дебело.

Той беше толкова отдаден на закона,
че никога не се докосна до него.

Получи гаранция за по-дълъг живот.
Осъдиха го на още десет години.

Той премина всички граници. Винаги бе прав.

Не само правителството е на върха.
Често вдига и хората.

Той беше толкова популярен,
че го изнасяха на ръце от механата.

Имаше щастлив брак.
През голяма част от живота си излежаваше присъда.

След успешната приватизация на компанията
я нарекохме „Достойнство“.

Най-лесно се надува празна глава.
Строителството буксува. По-бързо е обзавеждането.

Продължавам образованието си,
за да не получа статут на безработен.

Най-поверителни са документите
на обществените поръчки.

Бедните са привилегировани.
Нищо не можеш да им отнемеш.

Излизането навън от страната е знак,
че нещо вътре не е наред.

МИЛОРАД Ч. ЧОСИЧ (1939 – 2024)
СЪРБИЯ

Ще стане по-добре,
каза ми комшията и се пресели в чужбина.

Всяка власт е преходен вредител.

Скоро всяко село ще има интернет. Но няма да има села.

При нас бягството от страната не намалява –
само страната намалява.

Нашият народ не се продава, защото е купен.

Дървото е много ценено при нас –
имаме пънове на всички нива.

Мислят си да прескочат бездната, като коленичат.

Няма дъно, до което не можем да стигнем.

Разговорите бяха успешни,
затова преговорите пропаднаха.

Нашата врата винаги е отворена за вас,
а ако скърца, смажете я с плик.

Принципът не се продава, вече го продадох на партията.

Има все повече чуждестранни инвестиции,
защото при нас лесно се перат.

Принадлежа към управляващата партия,
така че и на мен нещо ми принадлежи.

Ако никога не говорите, ще забравите,
че са ви накарали да млъкнете.

Властта контролира медиите,
за да не се заразят от демокрация.

Обществото ни е болно, но нацията е здрава.

Пенсионерите знаят за кого ще гласуват,
само не могат да си спомнят.

Кражбите на гласове не са епидемия,
те продължават само по време на избори.

Бъдете доволни, защото и в бъдеще
няма да ви бъде по-лошо, отколкото сега.

Обществото не е корумпирано –
това са само малки знаци на внимание.

МИРОСЛАВ СРЕДАНОВИЧ (1936)
СЪРБИЯ

Новите балкански държави нямат история.

Ще я получат, когато отидат в миналото.

Престъпниците не са по-силни от държавата.

Не могат да се мерят с нея.

Затворниците гладуват. Готвят се за живот на свобода.

Нашите болни са нетърпеливи.

Умират още на опашка за болницата.

Държавата няма посланици в някои страни.

С тях поддържа приятелски отношения.

Журналистите не се наказват. Освен за верните новини.

В магазина бедните се държат като в музей.

Гледат и не пипат нищо.

Хората правят секс и гласуват тайно. Заради срама.

Войни не се обявяват. Да не се всява паника у народа.

Великите сили не подценяват малките държави.

Дори ги притежават.

Няма дискриминация по пол.
Баща и майка псуват еднакво.

Мъдрите са самотни.
Те общуват само с по-умни от себе си.

Красавиците ни подминават. Щом красотата е преходна.

Възрастните хора не се стремят към секса.
Те се задоволяват с политиката.

Няма доказателства, че е писател.
Изгубил е членската си карта.

Столиците са замърсени. Заради концентрацията
на власт.

Хората са голяма тайна.
Някои се правят на луди, а други се мислят за умни.

Частната собственост на гражданите е защитена.
Имат тайни досиета.

Кучето е най-добрият приятел на човека.
Това е кучешка съдба.

Други народи търпят натиск от своите режими.
Ние дори не усещаме нашата демокрация.

МИТАР ДЖЕРИЧ ЛАКИ (1952)
СЪРБИЯ

За да преборят корупцията, все пак искат много.

Аз съм сърбин и живея добре! Как ли е в Сърбия?!

Не всички просяци са еднакви.
В Сърбия много хора са на работа.

Най-кратката сръбска басня: „Ще бъде по-добре“.

Жени с красиви крака
постоянно разпространяват красотата.

Жена, която има двама любовници, мами и тримата.

Всеки път, когато целуна жена си,
тя също ми честити Нова година.

Афоризмите са дълги истории, написани кратко.

Сатирата е мат в два хода.

Аз търпя, ти търпиш, те тъпчат!

Диапората ни е все по-млада.

Правителството се бори за нашето нещо.
И това иска да ни вземе.

Лесно ще построим метро.
Имаме силно подземно царство.

Не се страхувайте от бъдещето.
То няма да дойде тук.

Стигаме японците. Всички сме по-жълти.

Трябва да се признае, че живеем добре.
Ако трябва – признавам!

В полето на кича културата е плевел.

Бързото хранене не е здравословно. Ще ям охлюви.

Обичам да карам велоергометър.
Когато спра, съм пристигнал!

Какъв съм в секса?
Мога с часове... да ви разказвам!

МИТАР МИТРОВИЧ (1933 – 2021)
ЧЕРНА ГОРА

Селянинът е подозрителен. Постоянно нещо копае.

Когато слепци те водят, пази се от тоягата.

Всеки ден ни е все по-добре. Но трябва да го изтърпим.

В безплатни курсове ще се учат тези,
които нямат пари да си купят дипломи.

Незнайният войн не е знаел,
че е загинал, докато не му издигнали паметник.

Запазете здравия разум.
Ще ви трябва, когато оглупеете.

Татко донесе консерви за кучето. Но дядо беше по-бърз.

Кардиологът е бог за сърцето,
а управителят – на празните джобове.

В нашата къща текат мед и мляко.
Но майсторите знаят – това са фекалии.

Когато вълците са сити, овцете не се броят.

Липсват ми моите приятели.
Нямам търпение да се сбием.

Аз имам двама домашни любимци.
Само дето дядо не обича кости.

В моята къща цари хармония.
Никой с никого не говори.

Подаването на отчети се отлага
поради липса на формуляри.

Делото се отлага поради присъствието на свидетели.

Почти сме без армия.
Когато изловим всички мафиоти, и без полиция.

Хубаво е да си бизнесмен,
но още по-хубаво е да доживееш дълбока старост.

Има сблъсък на поколенията.
Днес децата все по-често бият родителите си.

Не мога да ви забравя, докато не ми върнете парите.

Моят приятел живее на широка нога.
Баща му е крадец.

МЛАДЕН ВУКОВИЧ (1958)
ХЪРВАТИЯ

Беше четен писател – по полицейските канцеларии.

За сатирика най-тъжно е, когато го смятат за хуморист.

Авангард сме, потъваме и преди глобалното затопляне.

Най-трудно е с глава през стена, която има уши.

Грешил е само за да могат другите
да се учат от неговите грешки.

Истината винаги е по средата.
Притискат я от всички страни.

Любовта е сляпа, но все пак напипва портфейла.

Най-много светци никнат зад гърба на Бог.

Историята се повтаря. Победителите отново я преправят.

Нашият парадокс – лежи, а стои добре политически.

Възпалени глави си въобразяват свой ореол.

И доносниците могат да пробият звуковата бариера.

Лесно е да избереш жена на годината,
трудно е – жена за цял живот.

Всичките ми мечти се сбъднаха. И най-черните.

Партийните книжки допринасят повече за кариерата,
отколкото книгите.

Миейки си ръцете от всичко,
не успяват да си измият лицето.

На пръсти трябва да дойдеш, за да молиш на колене.

Когато смокинята изсъхна,
Ева получи първите си прашки.

Пътя от немили до недраги
ни таксуват като туристическа обиколка.

Ако избирателното тяло са овце,
тогава цялата нация преде черна вълна.

МОМЧИЛО МИХАЙЛОВИЧ (1961)
СЪРБИЯ

Властта ни прави на глупаци. Заради единството с нас.

Не сме диваци.

Знаем да боравим с най-съвременна военна техника.

Съдията е корумпиран по длъжностна характеристика.

Имате късмет!

Вашият ултиматум съвпадна с националните ни интереси.

От пораженията правим извод, че сме непобедими.

На врага му е лесно.

И ние щяхме да победим толкова слаб противник.

Завиждаме на умрелите.

Такива сме – щом някой постигне нещо.

И те знаят какво е срам. Само че го наричат гордост.

Преди властта разваляше хората,
сега на власт идват вече готови кадри.

Ако сме по-умни, ще загубим национална идентичност.

Като излязох от полицията, майка ми не ме позна.

Като предишния път.

За възстановяване на единството на пустинята
унищожиха оазисите.

Призовавах за външна намеса –
помолих Бог да помогне на страната ни.

Арестуваният искаше среща с адвоката.
Поставихме ги в една килия.

Благодарение на гладните
ние имаме достатъчно продукти и за износ.

За това, че станахме миролюбив народ,
ние още ще ви отмъстим!

Полицаяте не бият само по заповед.
Някои си обичат работата.

Съдебният процес бе отложен поради болест на палача.

Дали канонизацията му на земята
ще повлияе на статута му в ада?

Нашата надежда се пробуди,
огледа се и отново изпадна в кома.

НАДА КАРАДЖИЧ (1961)
СЪРБИЯ

Нашето време ни изхарчи парите.

Епитафия: Тук лежи този, който не знаеше да пълзи.

В радиото живеят малки хора.
В телевизията – голям вожд.

В медийна хайка е заловен човек.

Пред нас е труден избор. Избираме един.

Абсурд е, когато повече вярваш на телевизора,
отколкото на хладилника.

Животът е пред нас. Остава само да го стигнем.

За какво служат вестниците? Да подпалват.

Нашите деца са украса на света. Има ги навсякъде.

За какво служи толерантността?
Някой идиот да те направи на глупак.

Живеем във време, в което хора без мозък
решават кой ще остане без глава.

Ако мозъкът ви работи с триста километра в час,
полицията ще ви арестува.

По-лесно е да подвиеш опашка,
отколкото да изправиш гръбнака.

Правосъдието е бавно и постижимо.
Затова всеки може да го заобиколи.

Измислихте топлата вода.
Дайте си малко почивка.

Бъдещето ни се усмихва. Умира от смях.

Динарът се засили. Обезцени собствения си народ.

Откакто пред вратата имаме изтривалки
с „Добре дошли“, всички се изтриват.

Ако лая твърде много, ще ме вържат ли?

Не всичко е толкова черно. По-черно е.

НЕБОЙША ИВАЩАНИН (1946)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Общата валута за плащането
на исторически грешки е човешкият живот.

Бих се примирил със съдбата,
но Бог забавя насрочването на дискусиата.

Символът на мира е клонка. Затова се чупи така лесно.

Не бъди по-добър от другите.
Остави ги да покажат колко много не знаят.

Моля целта да се махне от пътя ми!

Демокрацията разпределя равномерно
държавния терор между гражданите.

Крайно време е някаква идея да умре за човека.

Идеята не е лоша, при положение
че никой не се сеща да я реализира.

Няма перфектно престъпление.
Все още се усъвършенстваме.

Човешката история е най-трудният раздел от зоологията.

Само борбата за власт е по-безпощадна
от борбата за едното оцеляване.

Изборите бележат повратна точка
в материалното състояние на избраните.

Обещайте нещо и на себе си –
на хората вече обещахте всичко!

Никой няма толкова искрен интерес към честните хора,
колкото измамниците.

Планетата е толкова пренаселена,
че хора все по-трудно се намират.

Единствения плюс в живота си
той получи само на надгробната плоча.

Лош път е този, от който никой не се отклонява.

Партия, неспечелила доверието на избирателите,
няма право да ги ограбва.

Успешната политика заменя
неприемливите истини с приемливи лъжи.

Като унищожи всички гори,
човек най-накрая ще разбере що за маймуна е.

НЕДЕЛКО БЛАЖИЧ (1963)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

При нас хората дават всичко от себе си
само когато копаят яма на друг.

Афоризми не пиша всеки ден. Само след хранене.

Мечтата за по-добро бъдеще
при нас се сънува на работното място.

Ако някога не бяхме само кимали,
днес нямаше да си въртим главите.

При нас всеки си знае работата. Никой не работи нищо.

По-добре би било някои да мислят със стомаха.
Той им е винаги пълен.

Наивните падат по гръб, а умните – на колене.

Никога не сме били безполезни.
Винаги са печелили добре от нас.

Умът е скъп. Затова ни продават глупости.

Фризьорският занаят ще изчезне.
Вече сами си скубем косите.

Ние сме нация с увреждания.
Политиците са глухи, а народът – сяп.

Колкото по-дълги са им мандатите,
толкова по-кратък е нашият живот.

Най-накрая сме всички под едно знаме. Бялото.

От толкова органи работят само вътрешните –
полицията и стомахът.

Кражбата е сведена до разумни размери.
Не крадат само глупаци.

Двеста хиляди работят на черно.
Опетняват репутацията на правителството.

Драги зрители, с картина сме от парламента,
със звук – от пазара за добитък.

Имам само една добродетел.
И това ми е единственият недостатък.

Авангардът лесно се откъсна напред,
защото народът изостана.

Съдбата на политиците се определя от урните,
на народа – от контейнерите.

НЕНАД ВУЧЕТИЧ (1981)
СЪРБИЯ

При нас няма нетолерантни. Избили сме ги!

Контролирам ситуацията. Държа се за сламка!

Мирен план ще проведем в два етапа. На кръв и на нож!

Сръбският генетичен клон се прави
от лош баща и по-лоша майка.

Какви разузнавателни средства?
В Сърбия се използва съседско кафе.

Ситуацията е стабилна, вече и люлките не се люлеят!

Президентът само ще си свърши работата. Ще ни
погребе!

Глобализъм? Богоявленска вода в бутилка от кока-кола!

Еничарите са първите сърби,
които са пътували до Турция без виза!

Последните двама под крушата
ще заведат дело за дяловете си от нея!

Сърбия умира! Песимистите чакат опело,
оптимистите – възкресение!

Затворих кръга! Станах нула.

Ако знаеше, че може да събере толкова хора,
щеше да умре по-рано.

Новото правителство е на хоризонта,
а на нас вече ни се стъмни.

Властта не е мафиотски клан.
В мафията се спазва някакъв ред.

Сърбите са умен народ, но това умело го крият.

Остана мълчанието, заключи доносникът.

Аз съм честен човек,
но това не ми е най-лошият недостатък.

Не подкрепям колективното престъпление.
Аз ценя индивидуалния принос.

Нихилизъм. Мисля, че това не е нищо.

Ако някой у нас хвърли лъжица,
потомци ще вдигнат мотика около наследството!

НЕНАД МАКСИМОВИЧ (1967)
СЪРБИЯ

Песимистът мисли, че сме пропаднали,
а оптимистът – че още пропадаме.

Всяка власт е преходна, ако се лекува навреме.

Преди да излезеш на избори,
посъветвай се с хладилника си!

Политиците нямат срок на годност –
те са развалени от самото начало.

Сърбия е като пясъчен часовник.
Народът ѝ се изтича.

Имаме милион хора без основно образование,
от тях една трета – с докторат.

Религиозен туризъм: Елате при нас да видите своя Бог!

Президентът се държи така,
сякаш е получил назначение за постоянно.

Къде може мафията да се сравни с държавата!

Аз съм атеист, бога ми!

Журналистите са толкова независими,
питат водача за каквото си поискат.

С продажбата на народа
приключи и последната приватизация.

Толкова сме научили от грешките,
че сега грешим непогрешимо.

Ние сме единственият народ,
който се лишава от залъка, за да оцелее.

В объркана система от ценности се прави на луд,
за да не те познаят!

Жена ми стана телевизионен редактор.
Взе ми дистанционното управление.

Толкова ни е добре,
че чак ме е срам от останалия свят.

Всичко, което не знаете за секса
и се срамувате да питате, вижте в новините.

Лидерът е на висок пост.
Но всички сме до гуша затънали.

Тя успя в живота, проби се бързо!

НЕШКО М. ИЛИЧ (1955)
СЪРБИЯ

Загубили сме си ума,
щом действията ни нямат нищо общо с мозъка.

Властта ще повтаря изборите,
докато не защити волята на гражданите.

Няма почивка, докато трае разпродажбата.

Задълбочено се готвим за влизане в ЕС. Копаем си гроба.

Законите се приемат през нощта,
а през деня се краде по закон.

Най-много говори лидерът, който няма какво да каже.

Изостря се борбата за демокрация.
Не се знае кой на кого ще я наложи.

Въпреки непрозрачната политика,
все повече глупости излизат наяве.

Извоювал съм си свобода на словото.
Стените ще предадат нататък.

От всички лудости колективната е най-опасна. Няма лек!

Изгубили сме компаса,
но това не ни спира да вървим напред с големи крачки.

Като чух какво говори, помислих си, че е пиян.
За съжаление, не е!

Не знам дали съм жив. Аутопсията не е завършена.

Тук само мазохистите са щастливи.
Имат щастие в нещастиято.

Това, което умният презира, глупакът подписва.

Това, което природата не ти подари,
и партията не може да ти навакса.

Опозицията не знае какво иска,
а властта точно това не ѝ дава!

Периодичните пристъпи на лудост са го отминали.
Сега са редовни.

Народ, който не знае какво иска,
получава това, което търси.

Не е страшно, че ситият не вярва на гладния.
Страшно е, че гладният вярва на сития.

НИКО БРУМЕН (1945)
СЛОВЕНИЯ

В беда ще познаеш приятеля, в политиката – врага.

В училището се придобиват само знания,
а в кръчмата – и самочувствие.

От пребоядисан политик се изцапваш повече,
отколкото от боядисана пейка.

Няма бъдеще без млади хора,
но има млади хора без бъдеще.

В животновъдната ферма
най-големите животни бяха хората.

Човечеството няма привилегии, но има привилегировани.

По-добре е в джоба да имаш хора, отколкото пари.

Началата са променливи, краищата са вечни.

Който раздава, взема най-много.

Който се вози на яхта, не спира на сал.

Откакто са легнали по улиците,
освен охлюв може да прегaziш и полицай.

Животът не е кучешки заради кучетата,
а най-вече заради хората.

Само на опашката за смърт никой не се прережда.

При нас чистите сметки най-лесно се цапат.

Сенилността на високите позиции се нарича
дипломация.

Ние сме пресметлив народ – за нищо не ни смятат.

Не казвайте, че не сме човекоядци!
Винаги се ядем помежду си.

Най-добре би било празникът на труда
да стане ден на мързела.

Клин клин избива, грях с грях се прикрива.

След смъртта хората се превръщат в прах,
а нарцисите – в цветен прашец.

НИНУС НЕСТОРОВИЧ (1965)
СЪРБИЯ

Както досега, животът е кучешки,
но поне ни разрешиха да лаем.

Изпратихме децата на смърт.
Да разберат какво е животът...

Имате работа, а искате и заплата.
Ето заради такива държавата пропада!

Маймуните навсякъде имат свои хора.

Мираж? Това е нашият поглед в бъдещето.

В борбата със себе си установи,
че врагът е по-многоброен.

Вече не живея като куче. Подвих си опашката.

Днес крадците могат да се крадат само едни други.

Заровили са глави в пясъка. Очакват нещо да поникне.

Нашите овце не дават вълна и мляко. Само гласове.

Нашите бащи имаха илюзии.
На нас се падна честта да ги разрушим.

Не е вярно, че полицията е с вързани ръце. Само очи.

Не само пишат историята с кръв,
но измиват и неудобното в нея.

Полицията не пази нашето здраве. А би трябвало...

Раните ми никога не са били видими отвън.
Само отвътре.

Сърбия може скоро да стане царство. На кокаина.

Там, където оцеляването е изкуство,
всичко друго е кич.

Умря свободата на словото в Сърбия.
Смъртта е настъпила от задушаване.

Цивилни полицаи има много.
Престъпници в униформа – още повече.

Само мозъкът може да се успокои с обещания.
Стомахът не е толкова глупав!

ПЕКО ЛАЛИЧИЧ (1944)
СЪРБИЯ

Обявихме война на престъпниците.
Ще съкратим изборителните списъци.

Ръждата боядисахме с всички политически цвeтoвe.

Знам за кого бие камбаната. Мафиотите се разплащат.

Ако не мътeхa водата, и аз бих бистрил политиката.

Чужди инвеститори идват у нас,
въпреки че имаме и наши кождeри.

Аз съм един от рядко богатите хора! Рядко имам пари.

Всеки нашeнски парцал се стреми да стане знамe.

Нашата прозрачност расте безпрецедентно.
Дори човек не може да се види.

Провалът нямаше да се случи,
но правителството навреме привлече експерти.

У нас всички останали искат да станат първи.

Парите вече не се перат просто така.
Сега навсякъде се строи нещо.

Лесно е с трудни жени.
С лесните е по-трудно.

Ако не ме изберете за лидер, ще се проваля,
ако ме изберете, ще проваля вас.

Обогатих речника си. Псувам за трима.

До гуша ни дойдоха тези,
които не са ни дори до коленете.

Ако си буден, спиш по-спокойно!

Животът вече не пише романи. Само сатира.

Аз мълча. Така че ще има какво да чуете.

Тук няма жълта преса.
Повечето вестници са от черни по-черни.

Празните глави са фактор за стабилност.
Затова нашият кораб не потъва.

РАДЕ ЙОВАНОВИЧ (1939 – 2016)
СЪРБИЯ

Няма къде да работим и какво да ядем.
Умираме от скука.

Имам избор: или кукла на конци,
или вися на косъм.

Вече опитахме всичко.
Остана само да седнем и да помислим.

Престъпността не се заплаща. Правим го от любов.

Доволни сме от вашата програма.
И врагът не може да предложи по-добра.

Само чудо може да ни спаси.
Например умно правителство.

По целия свят никъде не се живее така добре,
както по нашата телевизия.

Най-трудно е с голи и боси. Винаги нещо им липсва.

Те не са истински приятели!
Вярват на фактите повече, отколкото на нас.

С добра котка всеки месец е март.

Плащахме десятък на турците.
Сега това е всичко, което ни остава.

От свидетеля се иска да казва само истината,
а не какво е видял там.

Изпадаме в депресия.
Не можем повече да се радваме на чуждото нещастие.

И ти си някакъв просяк? Кой ти даде професорска
степен?

Кучето няма за къде да ни ухапе.
Тежък е кучешкият живот!

Всяко удоволствие се заплаща.
Но за нас работата не е удоволствие.

Опитахме с глави да счупим стената,
но срещнахме неочаквана съпротива!

Очевидно всички ние имаме тайни мисии:
никой не знае защо умираме.

Роден съм в бедно семейство
и успешно продължавам фамилната традиция.

Властите не се борят с престъпността.
Не са самоубийци!

РАДЕ ПЕТКОВИЧ (1960 – 2001)
СЪРБИЯ

Разпитваха ме в полицията.
Зададоха ми няколко отговора.

Търся съдружник за бизнес. Имам партийна книжка.

Всички те са патриоти – от главата до петата колона.

Водачът не е военнопръстѣпник.
Нека се обади този, когото той е убил.

Едни и същи песни ще слушаме,
докато не сменим паметните плочи.

Пожарът е под контрол.
Ще изгори всичко, което трябва да изгори.

Властта играе с най-силния коз. Жандармерията.

Прегазих легнал полицаи. Първо го съборих.

Всички са образовани политици. Първокласни.

На умрелия свалям шапка, преживелите ги жая.

Лидерът не е егоист.
Всеки има право на неговото мнение.

Ние понасяме всички възможни права.

Днес от затвора на свобода бяха пуснати викове.

В полицията констатираха, че съм прав,
така че не ме биха много.

Откъде знаят как да ни извадят
от икономическата криза? Те са икономисти.

Властта е такава, че във всеки
от нас се крие свободен човек.

Щом дълго ги държа на дланта си,
ще ми е къса линията на живота.

Точно реших да се самоубия, и ми помогнаха.

Нашите заплати са малки,
но на подарения кон зъбите не се гледат.

Полицията е разрешила случая. Намерила е кой
да признае вината.

РАДИВОЕ БОИЧИЧ (1949)
СЪРБИЯ

Отишъл в неизвестна посока,
защото това е най-популярната ни дестинация.

Нашата цел е човекът. Целете се! Огън!

Нашите лудници разчитат единствено
на вътрешното разузнаване.

Стига вече за истината. Кажи ми кое е вярно!

Щом мъдрите не се срамуват от нищо,
и глупаците с нищо не се гордеят.

Нямаме отговор за нищо.
За щастие, никой изобщо не ни пита.

Работя до три всеки ден. Едно, две, три и си тръгвам!

Благодарение на гравитацията
ние все още се стремим към нещо.

Владетелят последен научава,
че народът му изневерява.

Държавен враг номер едно? Тук има хиляди.

Цял живот да си на власт...
Такава възможност идва веднъж в живота.

Това, че Сократ е бил мъдрец, се разбира –
не е оставил нищо писмено.

Вечността? Това е времето между днес
и по-доброто бъдеще.

Между нас да си кажем – нямаме какво да крием.

Престъпността е толкова масова,
че в нея не участват само затворниците.

Не можахме да живеем като братя,
да опитаем като далечни роднини!

Според народните вярвания има вещици,
вампири и по-добро бъдеще.

Вече по миризмата се разбира, че вкусът не е по-добър!

Победите ни останаха в историята,
а тук се губят всички следи.

Честото появяване в Instagram доказва,
че можете само да снимате!

РОДИВОЕ ДАНГУБИЧ (1946)
СЪРБИЯ

Не прескачайте векове. Заради хуманизма и Ренесанса.

Изходът от лабиринта виждат само тези по-горе.

Полицията знае всичко за теб.
Дори това, което предстои да ти се случи.

Само водачът проправя пътя.
Всички останали прекрачват трупове.

Разследването пое по нови пътища.
Следователят е признал всичко пред обвинения.

Историята се повтаря. Отново е бронзовата епоха.

Трябваше да се направи място.
Със свободата дойдоха и освободители.

Диктаторът е голям визионер. Това, което казва, става.

Когато изборите са добре подготвени,
гласуването е игра.

Опозицията не умее да мечтае.
Тя винаги вижда всичко такова, каквото е.

Когато столът беше съборен изпод мен,
не паднах. Останах да вися.

Пишете за вечни теми! Ще живеете по-дълго.

И какво, ако документите изчезнат от архива?
Ще направим нови.

Въпреки че няма конкуренция,
е трудно да си добър човек.

Когато цензорът е в главата,
има по-малко място за мисъл.

Няма да умрем от глад –
тук хората рядко умират от естествена смърт.

Нашият оптимизъм е добре обоснован –
не може да стане по-лошо от това.

Не е вярно, че имаме цензура. Къде го пише това?

Репутацията му хвърли тъмна сянка
върху брилянтната му биография.

Преди тях не е имало комунизъм.
След тях няма да има нищо повече.

РАДМИЛО МИЧКОВИЧ (1954)
СЪРБИЯ

Сепаратистите са патриоти от местен характер.

Децата са нашето бъдеще, което умира пред очите ни.

Сред равни не можеш да бъдеш пръв. Последен можеш.

Нито едно съвещание не е скучно, ако заспиш навреме.

Атеизмът на народа има дълбоки корени
в поведението на боговете му.

Народът е като измамен съпруг.
Колкото по-малко знае, толкова по-добре.

Затворникът е престъпник, сведен в реални рамки.

За страната са паднали нейните най-добри синове.
Останалите са на крака.

На твърдението, че лидерът е сатанизиран,
нечестивият е подал публичен протест.

Полицията предпочита дребни крадци.
От тях не трябва да бяга.

На добър път сме да се върнем към корените.
Вече паднахме на ниски клони.

Преди войната нямахме нищо. Сега го имаме.

Военните инвалиди не просят. Мина времето на грабежа.

Казват, че накрая клякаме.
Затова подписахме ултиматума в самото начало.

Когато имах какво да кажа, нямах какво да ям.

В моята къща аз съм законът. Всички ме изиграха.

Демокрацията в Сърбия пуска корени.
Каквото пусне – народът го изяжда.

Умря ми кучето.
Веднъж в живота си се наяде като човек.

Разликата между адвокат и касапин
е само в реда на операциите.

И дори да се самоубия, бих убил погрешния човек.

Животът е вечна борба между женската честност
и мъжкото търпение.

РАДОМИР РАЦКОВИЧ (1943 – 2021)
ЧЕРНА ГОРА

Маймуните са създали човечеството,
маймуните ще го и унищожат.

Оптимистът живее с надежда, а песимистът – в мизерия.

Стандартът е паднал. Моралът му прави компания.

Лъвовете седят на първия ред.
Да не злоупотребяват зайците с трибуната.

Синият плик се таксува отвътре.

По-лесно се върви бързо, отколкото изправено.

Колкото повече се издигат лозунгите,
толкова по-трудно се четат.

Лекарството се използва след разклащане,
главата – преди да се разклати.

Ако трябва да бъдат изпълнени,
всички обещания са празни.

Църквата прощава, партията помни!

Предимството на братоубийствената война е,
че винаги побеждават нашите.

Той винаги иска всичко или нищо.
Всичко да получи или нищо да не загуби.

Вие на нас – списък със заслуги,
ние на вас – всичко по списък!

Папагалът е единствената птица, която говори.
Затова е зад решетките.

Там, където всички дърпат назад,
дезертъорите са авангард.

Плюят си на ръцете!
Разбраха най-накрая кого да аплодират.

Телевизията се роди след лъжата, но напредна по-бързо.

Затворът е по-добър от брака.
Ограничен е във времето.

Кръвта не е вода. По-лесно се пролива.

Военият престъпник цени врага.
Без него той е нищо.

РАСТКО ЗАКИЧ (1942 – 2014)
СЪРБИЯ

Диктатурата няма никакви шансове.
Държим всичко здраво в ръцете си!

Знаехме, че политиката е курва,
но не очаквахме да взема толкова скъпо.

За да остане срамът вкъщи,
войните трябва да са братоубийствени.

Пламенните патриоти оставят след себе си пепелища.

Само герои могат да понесат такова унижение!

Хората знаят какво искат и затова
не трябва да им се позволява да избират.

Познаването на закона не оправдава съдиите.

Приличието налага да се разбунтуваме!

Можеше да е по-зле,
ако всичките им планове се бяха сбъднали!

Ако се скрият от съвременниците си,
може би потомци им ще ги оправдаят!

Не можем да отстъпим от целите си,
защото още не сме ги установили.

Ще направим народа щастлив,
дори всички да измрат.

Историческата несправедливост ще се поправи:
сега Авел ще убие Каин.

Инфлацията няма да помогне –
хората са готови да живеят на всяка цена.

Не ни трябва демокрация – ние вече сме на власт.

Сега идва нашето време – последните пет минути!

Нашата система бе трудна дори за измисляне,
но успяхме и да я приложим!

Който казва, че не може да е по-лошо,
подценява нашите способности!

Искаха да вземат още повече,
но ние вече нямахме нищо!

Приближихме до ръба на пропастта,
а после предателите се оттеглиха!

РАША ПАПЕШ (1947 – 2023)
СЪРБИЯ

Победата трябва да се отбелязва навреме,
докато не всичко е загубено.

Направен е идеален фоторобот.
Заподозрян може да бъде всеки.

Ако тази държава не отмре, ще отмрем ние!

В приказките ни всичко е възможно –
Червената шапчица е гладна като вълк.

Лидерът реши да ни поощри.
Днес няма да ни води никъде.

Ще доведем корупцията на нивото на развитите страни,
ако имаме малко пари.

Освободителите подобриха демографската картина.

От лебедовата песен ние правим шлагер на сезона.

Погрешно вместо книги изгориха писател.
Случайно бе финалното решение.

Да, с единия крак сме в гроба, но с другия не съвсем.

Анализът на входната и изходната рана доказва,
че е стреляно във въздуха.

Ако за това си струваше да умреш,
тогава не си струва да живееш.

В битка със себе си бих победил,
ако не бях избрал грешната страна!

Излишно е да се идентифицира жертвата.
Можеше да бъде всеки от нас.

Последното ми желание, народе мой,
е да изпълня последното ти желание.

Ако бях умрял вчера, щях да сгреша.
Днес шансовете ми са по-добри.

Ние сме длъжни да ви защитаваме,
но и вие трябва да се пазите от нас!

Нашата демокрация е в оптимално състояние.
Всичко е под контрол!

Политическата слепота е специфична.
Не виждате, че не можете да виждате.

Желанието на всяка власт е стандартен народ.
И на гробарите е по-лесно.

РИСТО ФИЛЧЕВСКИ (1950)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

И политиците са като актьорите –
постоянно искат да играят главна роля.

Изядоха държавата, а не могат да смелят народа.

Когато националистът развява знамето,
той мисли за дръжката.

Ако ти кроят шапка,
поне вземи мярка от своята глава.

Не играйте винаги, когато ви свирят червата.

И националните ресторанти не са същите –
използват шведски маси.

Науката все още не е измислила
презерватив за защита от речи.

Мнозина вдигат два пръста, само за да ги свалят.

И когато използват езика, мнозина вдигат прах.

Не дават, вземат всичко за себе си.

Когато около човека започне да мирише,
държавата се отравя.

Междупартийните отношения са на висота –
от всички страни ги свалят.

Какво време дойде –
ще започнем да се делим и по кръвни групи.

Парадокс – заравят ни тези,
които не са хващали лопата в ръцете си.

Народът рядко се снима,
а въпреки това постоянно живее в някакви рамки.

Приватизацията е мода,
която, вместо да облича, съблича народа.

Македония има интелигенция,
но има повече политици.

Половината народ е недоволен,
другата половина се самозадоволява.

Ако политиката е мода, нашите политици са манекени.

В човешките драми хората
най-често играят главната роля.

РОБЕРТ МАРИЧ (1958 – 2022)
ХЪРВАТИЯ

Моята родина е пълна с обогатени суровини.

Когато пастирът е престъпник,
стадото се превръща в глутница.

Колко тежи човешката глупост някои узнават
едва когато стъпят на кантара.

Мъдрост е, когато те плюят,
а ти спокойно чакаш да изсъхне плюнката.

Когато се посее омраза, се жънат глави.

Някога са изгаряли за мисъл,
днес подпалват с мисли.

Често ми се доспива,
докато се разхождам из града. Броя овце!

Ако съм човек на перото,
но не е нужно да ме оскубвате!

Няма да платя данък! Изключете го!

Ще надделее разумът! Когато свършат боеприпасите.

Ако хората убиват хора,
това не са зверства, а човечества.

Модерната природна селекция е,
когато граната падне там, а е могла и тук.

Бъдещето ще блести от износени костюми.

Най-убедителни са тези,
които най-искрено лъжат.

Културата би имала пари,
когато собствениците на пари имат култура.

Че подковите не носят щастие,
ни убедиха политически подкованите.

Бих искал да се запозная с момиче
независимо от пола.

Ценим всичко онова, което не направихте.

В демокрацията всичко е позволено,
дори и изборите.

Ще се мразим, докато смъртта не ни събере!

САВО МАРТИНОВИЧ (1935)
ЧЕРНА ГОРА

Когато се върнах в родината, разбрах,
че носталгията е по-доброто решение.

Поражението беше прието с облекчение,
защото беше избегната катастрофа.

Народът заслужи вождът да му издигне паметник.

Колективното ръководство е измислено от народ,
на който един тиранин му е малко.

Накрая самоубиецът избра по-малкото зло.

Ако се вярва на официалните медии,
в канализацията текат мед и мляко.

Дадохме на гладните пълна морална подкрепа.

Рови в контейнера с ръкавици.
Като истински джентълмен.

Лесно е на мазохистите. Други работят за тях.

Дезертъорите нямат място сред нас.

Сърбите и келтите не са братя.
Няма доказателства, че са се избивали помежду си.

Редакторът на новините беше уволнен.
Нямаше достатъчно въображение.

Политиката разделя света на изток и запад,
а икономиката – на север и юг.

Не си губете главата!
Палачите така или иначе ще я намерят.

Когато не ме забелязват, преструвам се, че ме няма.

Присъединете се към нашата партия!
Осигуряваме апартамент, храна и мнение.

Ако имаха доверие един на друг,
всички те биха били предатели.

Поради неочаквания интерес на публиката
шоуто се отлага.

Ние не се продаваме.
Но можем да се разберем за цената.

Ако трябва, всички ще загинем, за да оцелеем.

**СЕДИНА БЪРКИЧ (1974)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА**

Почтеността се отплаща чак накрая.
Умиращ като почтен човек.

Лесно ще го намериш –
на първия ред в джамията – последен на фронта.

При нас лудостта не е диагноза, а начин за оцеляване.

Празнувахме победата, докато не дойдоха резултатите.

Човек се чувства по-добре, когато лъже.
Значи – от истината се затлъстява.

Отдавна беше това, дядо.
Ние и забравихме, че не си умрял!

Всички сме като един. Онзи най-лошият.

Сатирикът си вре носа навсякъде,
но усеща само онова, което мирише.

Омъжените жени не знаят кой е мъжът
на мечтите им, но знаят кой не е.

Аз никога не съм се съмнявал, че съм жена.

В лош брак е като в живо блато –
подава се ръка на първия, който мине.

Когато политикът види крадец в къщата,
веднага се отдръпва от огледалото.

С кого се събира полицията?
Всеки престъпник отпреди им е познат.

Двулични сме. В суматохата на живота
търсим собственото си аз.

До гуша ми е от такива,
които не ми стигат и до коляното.

Какво от това, че съм бомба,
като никой не иска да ме настъпи.

Мъртвите имат искане да бъдат включени в списъка,
иначе няма да гласуват

Животът няма повторение.
Затова го изиграйте възможно най-добре.

Мислих, че дядо има мустаци,
докато баба не му подстрига космите от носа.

С кръв съм си платил кръвната проба,
за да ми каже докторът, че не е добра.

СЛАВОМИР ВАСИЧ (1962)
СЪРБИЯ

Ако имате право да мълчите,
за какво ви е правото да говорите?

Млъкни! Нямам други думи.

Той няма лице, но е човек на годината по това време.

Мнозина отиват на психиатър
само за да легитимират лудостта си.

Той е средностатистически лекар.
Аз съм върховият му пациент.

Не говори с водача! Водачът вече си говори сам.

Демокрация е, когато имаш
прекрасни спомени от времето на диктатурата.

Спасихме родната земя. Макар и не в реални размери.

Ние платихме за всички заблуди! Сега те са само наши.

Ако не беше Колумб, светът щеше
да е по-богат с един континент по-малко.

Локализирах епицентъра на световната
икономическа криза. Точно в джоба ми е.

Не понасям само два вида политици –
бивши и настоящи.

Разочаровах правителството.
Преживях всичките му обещания.

Не ме е страх от разказите за смъртта.
Страх ме е от приказките за живота.

Тук лъжата е несъстоятелна. Изяждаме я веднага.

Нашите избори са фантастични.
И повече от това – научна фантастика.

Днес си получих заплата,
а от предишната още не съм се възстановил.

И аз имам добра дума за тях.
Моля ги да си идат с добро!

Рядко ме мъчи безсънието. Само веднъж на 24 часа.

Медицината прогресираше,
докато пациентите регресираха.

СЛАДЖАН МАРТИНОВИЧ БУКОВСКИ (1967)
СЪРБИЯ

Настроението в народа варира.
Ту ругае новата власт, ту я проклينا.

Нашите роби са щастливи – по цял ден пеят за свобода.

Корупцията вече не живее тук.
Ако ми платите, ще ви кажа новия адрес.

Нито една част от Сърбия
не сме пренебрегнали – краде се навсякъде.

Чиновниците се вслушват в мнението
на гражданите на високи постове.

Постоянно съм в центъра на вниманието –
на мушката съм.

Щом кандидатката показва краката си,
наградата отиде в правилните ръце.

На молитвената закуска гладните виждат своя Бог.

Изядохме зимнината. Пролетта може да започне.

Грешка в следствието – проследихме виновния човек.

Винаги, когато ни свършат парите преди уикенда,
у дома е черен петък.

Те първи започнаха войната.
Казаха: „Хайде, нападнете ни, ако смееете!“.

Всички ни плюят. Да не ни е уроки.

Политикът работи извънредно –
лъже и на работа, и у дома.

Спря да мисли. Поумня.

Оправяме селското гробище.
Планираме да съживим селото.

Още две-три петиции,
и целият народ ще се ограмоти.

Когато животните се дресират,
започват да приличат на хора!

Ще запеее друга песен –
когато започнете да хленчите!

Сега съм във финансова възраст,
когато жените не ме забелязват.

СЛОБОДАН СИМИЧ (1963)
СЪРБИЯ

Исках още да говорим за демокрация.
Но надзирателят казва, че свиждането свърши.

Не всички мислим еднакво. Навсякъде има предатели!

Купих десет депутати от опозицията.
Страх ме е да не поскъпнат.

Не мога повече да работя в сръбската дипломация.
Болят ме коленете.

Мисля, следователно съществувам. В досието.

Търсите промяна?!
Искате ли да започнем с вашите лични черти!?

Той е свободен творец. Вчера го пуснаха.

Те имаха добро контраразузнаване.
Знаеха точно кой кога ще умре.

На нас не е нужна Тайна вечеря.
Христос щяха да предадат още на закуска.

Свободно! Сега ще ви говоря за демокрация.

Престъпници приемат закони.
Това е свършеното престъпление.

Полицията стреляше с водни оръдия.
А после свърши и водата.

Полицията не уважава нашите светини.
Отнема ни ножовете и пистолетите.

Всеки може да бъде убит.
Ние сме демократична страна!

Откогато започнах да си говоря сам,
разбрах защо никой друг не го прави.

Промених показанията си от периода,
когато все още имах два бъбрека.

Аз съм дребен крадец. Безпартиен.

Диктатурата ми харесва.
Имате ли в по-малки опаковки за вкъщи?

По време на войната ние използвахме
биологични оръжия. Инат.

Когато народът е неграмотен,
писателят е национален предател.

СОФЕ ЩЕРЬОСКИ (1949 – 1984)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Голият патриот в знамето вижда материал за гащи.

Ако знаеше за директор,
народът от миналото нямаше да пее за ламя.

Човекът е най-голямото богатство
само ако не се експлоатира.

Сучат, за да доказват,
че обичат отечеството като майка.

Всичко ще бъде наред! – обеща хаосът.

Може би животът би бил музика,
ако нямаше толкова диригенти.

Ако искаш с някого да бъдеш далечен,
стани негов съсед.

Ирония е Каин да проповядва братство.

За да не вижда всичко черно, го хвърлиха в снега.

Мракът не се побеждава само със самозапалване.

Яйцата са толкова скъпи,
защото всеки ден не е Великден.

Кръстим се от чудо, а те мислят, че са светци.

Пътят към бъдещето не обича
пътните полицаи на миналото.

Не влагам труд – малка е лихвата.

Държавниците са съмнителни.
Винаги ги следва полиция.

Едни вземат правилни становища,
други – служби.

В дупките на закона живеят
къртиците на обществото.

Казаха му да се задоволи с истината!
Започна да си разкопчава панталона.

Ако мислиш да бъдеш основа,
сбогувай се със слънцето.

Поскъпва строителният материал.
Страхува се да не остане без паметник.

СТАНИСЛАВ ТОМИЧ (1986)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

В миналото хората са дарявали кръв за свободата.
Днес – за почивен ден.

Снимките се правят за спомен.
Затова нашите хора се снимат, когато ядат.

Деца, не псувайте на улицата! Тук не ви е класна стая.

Когато ми казаха, че съм кретен,
не се депресирах. Бях си сред свои.

Престъпните организации не са неправителствени.

Най-добрият студент остана асистент в университета.
Помага на портиера.

Не е алкохолик, обича не ракията, а традициите.

Ако депутатите не са под натиск,
как ще работят бутоните за гласуване?

Вече не е пердах, а домашно насилие.

Прелистването на буквара е първокласно събитие.

Ако в класната стая има мишки,
прекръстват я на кабинет по информатика.

Нашият президент работи 24 часа в денонощието.
Има бензиностанция.

Някои жени се страхуват от насекоми,
а имат устни, сякаш са целували стършели.

Пазарът има невидима ръка.
Преди това се наричаше джебчийство.

От най-важното място бяха изпратени силни послания.
С щитове и палки.

Нашият хотел има четири звезди.
Когато небето е ясно, има повече.

Между нас вече няма нищо,
каза едната страна на сандвича на другата.

Сега имаме по-добри нощни клубове,
отколкото футболни.

Най-голямата ми добродетел е търпението.
Бързам да ви го покажа.

Днес е ясно. И облаците бягат от тези области.

СЪРБОЛЮБ СЪРБА ПАВЛОВИЧ (1942 – 2021)
СЪРБИЯ

Ние не сме обикновена жертва,
ние сме лакомство за голям чревоугодник.

Който има брат палач, най-малко се мъчи.

В тази бедност и крадците не могат да живеят честно.

В прегръдката на безгръбначни
на хората им се чупят костите.

Полетата, където нашите великани са пасли овце,
са обявени за национални паркове.

Народът им е дал гласове – после се чули викове.

Тези, които отнесат победата,
няма какво след това да не могат да отнесат.

Ние сме много умен народ.
При нас дори и геният се смята за глупак.

В ресторанта закусвам на плейбек.
Докато другите ядат, аз се прозявам.

Сърбия няма море, затова ние тук се давим ръчно.

Борбата очевидно е била неравна –
толкова жертви, а само един убиец.

Сърбия не е на опашката на Европа.
По-скоро нещо отдолу.

На война сме тръгнали голи и боси,
но само до първата къща.

Къркоренето на стомаха
е болест на нисшите социални слоеве.

Когато удари последният час,
на бабата не помага, че е глуха.

Когато Езоп е умрял, животните са онемели.

От тази кожа не може да се излезе.
Залепнала ни е за костите.

Ние от никого не се страхуваме,
защото няма къде да се скрием.

Вкъщи винаги се е знаело кой е мъж и кой е жена.
Независимо от пола.

Всички сърби са братя,
при условие че не са родени от една майка.

ТОМАЖ ШВАГЕЛ (1966)
СЛОВЕНИЯ

По-лесно е да държиш посоката, когато няма вятър!

Не всяка златна идея намира златен рудник.

Толкова вярвахме в нашия авангард,
че станахме авантюристи.

Преди да вярваме в американската мечта,
да вярваме в словенските!

Ако старите ни паметници бяха златни,
Словения щеше да е златна мина.

По утрото се познава денят, а по вечерта – Европа.

Афористите не вярват в чудеса,
но се радват и на най-мизерния хонорар!

Европа е дама, която неволно дава на нови членове.

Световните проблеми лесно ще ги решим
с местен патриотизъм.

Хартията понася всичко, но стомахът не.

Тези, за които никога няма криза,
твърдят, че сме излезли от кризата,

Преди да се изкачим на върха,
трябва да се научим да ходим по земята.

Когато времената са тежки, се появяват и леките жени.

Колкото сме по-умни,
толкова по-големи глупости правим.

Където няма грях, там има прегрешение.

Изисканите хора ходят на театър,
за да показват изисканите си тоалети.

За разлика от книгите, техните реклами
са по-добри, защото са безплатни.

Колкото по-бързо даваш, толкова по-бързо ти вземат.

Най-добрата ни реклама е,
че Словения посещават много словенски туристи.

Не е трудно да си хуморист.
По-трудно е да получиш хонорар.

ТОМИСЛАВ БОЖИНОВИЧ (1942 – 2022)
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Приятел ще ти се притече на помощ, ако е в беда.

Най-големият провал на прехода
е превръщането на другарите в господа.

Лесно е изтичането на мозъци при наводнението
от глупост.

След всеки гост три дни пост.

Опозицията е като пожарникар, който подпалва пожар.

До вчера твърдяха, че няма Бог. Днес са Бог и тояга.

Хумористът първо размива народа,
а после се разплаква над хонорара.

Лошият брак се спасява от добър развод.

Днес спестяванията си пазим от банката.

Престъпниците не се интересуват от властта,
а от имунитета.

Властта разделя гражданите на лоялни и окаяни.

Националният доход е на глава от населението,
а се разпределя от главатари.

Освободихме родината, а банките предадохме
на чужденци.

Колкото повече гладни,
толкова повече кулинарни предавания.

Агностикът вярва във верността на жената,
въпреки че не може да я докаже.

Съдебната давност подмладява престъпниците.

Демокрацията ни е млада,
но пък имаме опитна бюрокрация.

Жената се завладява със спринт,
а се задържа с марафон.

Алиментите са данък върху грешна инвестиция.

Ниската заплата обикновено върви
с високо кръвно налягане.

ТОМИСЛАВ СУПЕК (1939 – 2023)
ХЪРВАТИЯ

Не е срамно да си беден,
освен ако си бил политик два мандата.

Всичките големи престъпници
признават своята невинност в съда.

Триумф на пиещите вино – водата е все по-замърсена.

Много от законите са лоши. За щастие не се спазват.

Хирургът бе принципен.
Едва го уговорихме да вземе поне три хиляди евро.

Има и честни съдии.
Но за тяхната безопасност няма да назовем шестимата.

Дяволът дойде напразно. Тук всичко е ипотekiрано.

Вървим към мира със строева крачка.

Песимистът слага и бялото знаме на половината копие.

Законът за корупцията не може да се приложи.
Забранява подкупването.

Ние сме твърде бързи.
По-доброто бъдеще е зад гърба ни.

Опозицията предлага на властта
средно положение. Среден пръст.

Благодарение на вибратора
електричеството дойде до всички места.

Най-накрая извади късмет.
На гроба му израсна четирилистна детелина.

Всички сме равни пред закона.
Различаваме се само пред адвокатите.

Казват, че трябва да работим повече.
Но знаем, че това е евтина пропаганда.

Все повече политици следват модата. Носят райе.

Когато постигнахме целта, видяхме,
че това е провал.

Новото правителство обяви пълен обрат –
на 360 градуса.

Човешката глупост е най-голямото стихийно бедствие.

ТОНЕ ДОДЛЕК (1943 – 2021)
СЛОВЕНИЯ

Два дни от седмицата са предназначени за почивка.
Тогава свалям маската.

Когато се отделиш от приятел,
трябва да следваш своята сянка.

Хоризонтът на очакванията винаги е надминаван.

Щастието никога не почива,
скръбта никога не се успокоява.

Лъжата тече наоколо, а истината чака у дома.

Между леглото и огледалото
се случват най-много корабокрушения.

Денят се познава от сутринта,
човекът – по капризите.

С удоволствие бихме били вечно млади.
Пак да повтаряме старите грешки.

Завистта има много имена.
Това е нейното най-голямо богатство.

Който не ръкопляска, не е наш.

Най-трайни са палатите
от пясък на бреговете на сънищата.

Докато дълго търся истината,
тя вече ще е пенсионирана.

Празните приказки нищо не струват,
но действат чудесно.

Ако в масата промениш едного, това е малко.
Ако този един си ти, променил си масата.

Първо те люлеят, после те разклащат.

Каквото не можете да намерите в себе си,
не можете да го намерите никъде.

Понякога наистина трябва да спреш и да си кажеш
„Чакай малко!“.

Отдавна хубавите лъжи са известни,
но по-хубави от нашите не е имало.

Беззъбите сънища имат свое време и своя цена.

Устата разказва своята история,
а краката и ръцете – своята.

ФРАНЦИ ЧЕЧ (1964)
СЛОВЕНИЯ

Ако кражбата от държавата е вторият ви доход,
първи изобщо не ви трябва.

Светлото бъдеще е като мираж.
Доближим ли се до него, то вече е изчезнало.

Падането от власт не е трудно.
Трудно е приземяването.

Демокрацията трябва да бъде защитена.
Ако трябва и с тоталитаризъм.

Словенците познават пет сезона:
пролет, лято, есен, зима и преходен период.

Говорим открито само при закрити врати.

Животът е лук, който обелваме, за да плачем.

Само тези с конски нерви позволяват дресировка.

Той беше много плодовит писател. Имаше пет деца.

Хората харесват погребенията.
Само там още могат да се чуят добри думи.

На влизане в Европа направихме половин крачка,
но плащаме пълната цена.

Станахме капиталисти.

Дори заплатите ни не са социалистически.

Не говори никога с пълна уста
пред хората с празни стомаси!

Колективното договаряне
все повече е в индивидуални ръце.

Колкото повече ни боядисват,
толкова сме по-бледи.

Няма толкова бедна страна,
че престъпниците да не могат да оцелеят.

Вярвам във вечната любов.
Трябва само да смените партньора си.

Някои дойдоха по корем до хляба,
а други по език към богатство.

Парите са като ръкавица – топлят,
независимо от коя страна са обърнати.

Ние сме в застой, но с прогресираща тенденция.

ЯНДРЕ ДЪРМИЧ (1955)
ХЪРВАТИЯ

Ако бихме говорили повече,
щяхме да задълбочим недоразуменията.

При липса на идеи на човек какво ли не му идва на ум.

Да грабиш без риск, е възможно само с хубави думи.

При индивидуална лудост на човек се отнема оръжието,
а при колективна – се раздава.

Доброто снабдяване позволява на войника да умре сит.

Книги могат да бъдат намерени в боклука,
но и боклук в книгите.

Нямат хляб?! Да ядат знамена!

За държавата на първо място е грижата за онези,
които са на първо място.

Напредък? От единомислие към тъпоумие.

Лудите живеят в свой собствен свят,
а маниаците – в нашия.

Първият в партийния списък заяви:
„Най-лошото е зад гърба ми!“.

В битката между човека и болестта
побеждава фармацевтът.

Ако в Хърватия открием уран,
той също ще обеднее за нула време.

Защо да му кажем, че е глупак,
когато той ще го разбере погрешно.

Метеоролозите прогнозироват точно.
Времето е сбъркано.

Съветвах сина си да се пази от лоша компания.
Той ме послуша и се изсели.

Политиците създават проблеми,
за да могат да предлагат решения.

Най-много мислим за онези, за които мислим най-лошото.

Нашият народ е толкова здрав,
че лекарите напускат Хърватия.

Чужденците са взели всичко живо.
Наши са само гробищата.

ЯНЕ АТАНАСОВ (1954)
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ

Маймуните се чувстват най-сигурно,
когато ги пазят горили.

Добрата дума желязна врата отваря,
добрата сума – и тапицирана.

Високо вдигнатото знаме най-често хвърля сянка.

Модерна лингвистика –
не се казва лъжа, а официално съобщение.

Когато ти кипне кръвта, мозъкът замръзва.

Най-често правените глупости
обикновено наричаме практика.

Муха без глава е по-мек вариант от човек без пари.

Най-страшният вътрешен враг е празният стомах.

Трудно ме разбират. Говоря само аргументирано.

Във виното е истината, в ракията – философията.

Синоптично за предизборните обещания –
вятър и мъгла.

Сити сме от мед и масло. Искаме хляб!

На прав път сме. Научихме се да вземаме завои.

Нямаме коне за надбягване.
Заети са – ядат от държавните ясли.

Съдейки по надгробните слова,
на този свят живеят само ангели.

От потребителската кошница
имаме пари само за дръжката.

Съвременна кутия на Пандора – избирателна урна.

Бедният и на просешката тояга трябва да плати данък.

Ако се съди по делата,
мнозина отдавна трябваше да бъдат осъдени.

Вече не се въртим в кръг.
Сега тъпчем на едно място.

ЯСМИНА БУКВА (1961)
СЪРБИЯ

Вече не сме евроскептици. Сега сме сърбоскептици.

Не ни трябва интернет. Търсим в контейнерите.

Ако не беше наркоманията,
тук никой нямаше да запреща ръкави.

По-добре два часа в парламента,
отколкото да не се спи изобщо.

Повече не викаме: „Дръжте крадеца!“. Сега и ние бягаме.

Ако премахнем подкупите и корупцията,
как тогава ще се лекуваме?

Не всичко е така, както се говори.
Нещо е и така, както изглежда.

На Сърбия ѝ върви толкова добре,
че сърбите вече не могат да я стигнат.

Не трябва да обясняваш на глупак, че е умен.
Той си го знае.

Давещите се са хора,
които пресичат река по обещани мостове.

Ние защитаваме своята територия.

Ето, вземете например Косово!

По-добре е да имаш глупав президент и умен народ,
отколкото обратното.

Когато в парламента се спомене думата „боклук“,
всички искат реплика.

Откакто сръбската преса ме информира,
знам, че нищо не знам.

Истински сатирик е само този,
който не се страхува дори от себе си.

Изключи телевизора! Включи вестниците!

Достатъчно бяхме търпеливи.
Сега е време да станем толерантни.

Времето е относително.
Дванадесет без пет продължава най-дълго.

Който е прочел, ще разбере,
който е разбрал, ще се преструва, че не е прочел.

Когато влезем в Европа,
ще можем да храним половин Сърбия.

ЗА СЪСТАВИТЕЛЯ

Валентин Димитров е роден през 1946 г. във Варна. Завършил е Висшето военноморско училище в родния си град. Служил е 33 години във военния флот, капитан I ранг в оставка. От 2002 до 2024 г. е отговорен редактор на националното морско списание „Клуб ОКЕАН“, издавано в София.

Творческата му продукция от 1969 г. обхваща над 1500 материала във всички публицистични жанрове. Негови работи са включвани в над 30 сборници, алманаси, антологии и медии в България и в 7 други държави. В над 20 книги има участие като съставител, съавтор или редактор.

Издал е 22 авторски книги (по една в Сърбия и Северна Македония), от тях 11 са морски (роман и разкази) и 11 сатира (разкази, миниатюри, епиграми и афоризми). По-значими книги са: „Най-доброто от най-добрите. Антология на съвременния рускоезичен афоризъм“ (над 5000 фрази от 419 автори от 27 държави), „Афористичен тандем“ – афоризми в съавторство със сръбския писател Александър Чотрич, „Сатирични мистерии“ – съставител и преводач на афоризми на македонския писател Миле Гьоргьоски.

Носител е на 27 литературни награди, сред които „Почетен медал“ на Съюза на независимите български писатели за цялостно творчество (2012 г.), „Златен кръг“ на Белградския афористичен кръг (2019 г.), „Екселенция сатире – Радое Доманович“ на Съюза на

сръбските писатели (2020 г.), Награда „Варна“ в категория „Литература“ (2020 г.), Отличие за сатирична книга на Фондация „Професор Бързаков“ в САЩ (2021 г.), първа награда за сатиричен разказ в Международния конкурс „Кубрат 2022“, Златен плакет в Международния фестивал за афоризъм и карикатура в Струмица, Северна Македония (2023 г.), първа награда за текст на карикатура в Загреб, Хърватия (2024 г.), награда на Съюза на сръбските писатели за най-добра книга „Де факто“, преведена на сръбски език (2024 г.).

Член е на Съюза на независимите български писатели, почетен член на Московския клуб за афористика и член на Белградския афористичен кръг.

КНИГОПИС

- „Военноморска азбука“, автор, Варна, 1999 г.
„Морски хора“, автор, Варна, 2007 г.
„Живот с песен“, автор, Варна 2008 г.
„Морски изповеди“, автор, Варна, 2011 г.
„Слънчева кралица“, автор, Варна, 2011 г.
„Морски Космос“, автор, Варна, 2013 г.
„Извинете за нахалството“, автор, 2014 г.
„Сатирична терца“, автор, 2015 г.
„Кирливи ризи“, автор, София, 2016 г.
„Адмиралски час“, автор, Варна, 2016 г.
„Настолна книга“, автор, София, 2017 г.
„Трудни орбити“, автор, Варна, 2018 г.
„Най-доброто от най-добрите“, антология, съставител и преводач, София, 2019 г.
„Афористичен тандем“, съавтор, съставител и преводач, София 2019 г.
„Сатирични мистерии“, съставител и преводач, София, 2020 г.
„Другата стана на медала“, автор, Велес, Северна Македония, 2021 г.
„Гърнето на Пандора“, автор, София, 2021 г.
„Четвъртият адмирал“, автор, София, 2022 г.
„Де факто“, автор, Белград, Сърбия, 2023 г.
„Сатирични краткословия“, автор, София, 2023 г.
„Сатира на края на търпението“, автор, София, 2024 г.
„Адмиралски ефекти“, автор, София, 2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Литературен феномен.....	3
Балканите, каквито са	20
Абдурахман Халилович – Ахил – Хърватия.....	24
Алдо Мателич – Хърватия.....	26
Александър Баляк – Сърбия.....	28
Александър Чотрич – Сърбия.....	30
Атанас Кърлевски – Северна Македония	32
Богдан Новак – Словения.....	34
Божо Марич – Босна и Херцеговина	36
Борис Назански – Хърватия	38
Бошко Перински – Северна Македония.....	40
Боян Богданович – Босна и Херцеговина	42
Боян Любенович – Сърбия.....	44
Боян Раевич – Черна гора.....	46
Боян Швентнер – Словения	48
Бранислав Бане Йованович – Сърбия	50
Бранислав Црънчевич – Сърбия.....	52
Ванчо Полазерски – Северна Македония.....	54
Васил Толевски – Северна Македония	56
Велко Райкович – Черна гора.....	58
Веселин Лари Мишнич – Сърбия.....	60
Весна Денчич – Сърбия.....	62
Витомир Долински – Северна Македония.....	64
Витомир Теофилович – Сърбия.....	66
Вишня Косович – Черна гора.....	68
Владан Чизмович – Чики – Черна гора.....	70
Владимир Булатович Виб – Сърбия	72

Владимир Драмичанин – Сърбия	74
Владимир Йовичевич Йов – Сърбия	76
Владимир Чалич – Сърбия	78
Владислав Влахович – Черна гора	80
Горан Гачеша – Сърбия	82
Горан Иванкович – Сърбия	84
Горан Радосавлевич – Сърбия	86
Даница Майнарич – Хърватия	88
Данко Ившинович – Хърватия	90
Дарко Жигрович – Хърватия	92
Деян Милоевич – Сърбия	94
Деян Тофчевич – Черна гора	96
Джордже Латиневич – Босна и Херцеговина	98
Джордже Оташевич – Сърбия	100
Димитър И. Вилазорски – Северна Македония	102
Добрило Антониц – Сърбия	104
Драган Копривица – Черна гора	106
Драган Раичич – Сърбия	108
Драганчо Изворски – Северна Македония	110
Драго Боснич – Хърватия	112
Драгутин Минич Карло – Сърбия	114
Дражен Йергович – Хърватия	116
Драшко Веселинович – Словения	118
Душан Пауча – Сърбия	120
Душан Старчевич – Сърбия	122
Евген Юрич – Словения	124
Екрем Мацич – Босна и Херцеговина	126
Жарко Петан – Словения	128
Желко Желе Йованович – Сърбия	130
Желко Маркович – Сърбия	132
Живко Вуич – Босна и Херцеговина	134
Живко Джуза – Босна и Херцеговина	136

Живко Кулич – Сърбия	138
Живко Павлов – Северна Македония.....	140
Живко Проданович – Хърватия	142
Златко Гарванович – Хърватия	144
Златко Томич – Хърватия	146
Зоран Додерович – Сърбия	148
Зоран Попович – Сърбия.....	150
Зоран Раонич – Черна гора.....	152
Зоран С. Станоевич – Сърбия.....	154
Иван Карадак – Северна Македония.....	156
Ивко Михайлович – Сърбия.....	158
Иво Мийо Адрич – Хърватия.....	160
Игор Браца Дамнянович Диб – Сърбия	162
Илия Маркович – Сърбия.....	164
Исмет Салихбегович – Босна и Херцеговина.....	166
Йован Зафирович – Косово/Сърбия	168
Йован Крагуевич – Сърбия	170
Йово Николич – Босна и Херцеговина.....	172
Йосип Балашко – Хърватия.....	174
Любислав Груич Груя – Сърбия.....	176
Люпка Цветанова – Северна Македония	178
Марина Аристо Маркович – Сърбия.....	180
Марина Раичевич – Сърбия	182
Марян Патерностер – Словения	184
Мая Давид – Словения	186
Миладин Берич – Босна и Херцеговина	188
Милан Бещич – Сърбия.....	190
Милан Куриджа – Босна и Херцеговина.....	192
Милан Пантич – Босна и Херцеговина.....	194
Милан Р. Симич – Сърбия.....	196
Милан Тодоров – Сърбия	198
Милан Фридауер – Словения.....	200

Миле Ѓеорѓоски – Северна Македонија.....	202
Милен Миливоевич – Србија.....	204
Миленко Мирџарац – Черна гора	206
Миливое Радованович – Србија	208
Милко Стојкович – Србија	210
Милован Витезович – Србија	212
Милорад Ѓокнић – Черна гора	214
Милорад Ч. Чосић – Србија.....	216
Мирослав Среданович – Србија	218
Митар Ѓжерич Лаки – Србија.....	220
Митар Митровић – Черна гора	222
Младен Вуковић – Хрватия.....	224
Момчило Михајловић – Србија	226
Нада Караџић – Србија	228
Небойша Ивањанин – Босна и Херцеговина.....	230
Неделко Блажић – Босна и Херцеговина	232
Ненад Вучетић – Србија	234
Ненад Максимовић – Србија.....	236
Нешко М. Илић – Србија.....	238
Нико Брумен – Словения.....	240
Нинус Несторовић – Србија.....	242
Пеко Лаличић – Србија.....	244
Раде Ѓовановић – Србија	246
Раде Петковић – Србија.....	248
Радивоје Боичић – Србија	250
Родивоје Дангубић – Србија	252
Радмило Миљковић – Србија.....	254
Радомир Рацковић – Черна гора	256
Растко Закић – Србија.....	258
Раша Папеш – Србија	260
Ристо Филчевски – Северна Македонија.....	262
Роберт Марић – Хрватия	264

Саво Мартинович – Черна гора	266
Седина Бъркич – Босна и Херцеговина	268
Славомир Васич – Сърбия.....	270
Сладжан Мартинович Буковски – Сърбия.....	272
Слободан Симич – Сърбия.....	274
Софе Щерьоски – Северна Македония.....	276
Станислав Томич – Босна и Херцеговина.....	278
Сърболуб Сърба Павлович – Сърбия.....	280
Томаж Швагел – Словения.....	282
Томислав Божинович – Босна и Херцеговина.....	284
Томислав Супек – Хърватия.....	286
Тоне Додлек – Словения.....	288
Франци Чеч – Словения	290
Яндре Дърмич – Хърватия	292
Яне Атанасов – Северна Македония.....	294
Ясмина Буква – Сърбия.....	296
 За съставителя	 298
Книгопис.....	300

© Валентин Димитров

БАЛКАНИЗМИ

Афористична антология

Българска, първо издание

Коректор и предпечат
Дора Томова

© Корица
Красимир Стефанов

© Печат
„Дайрект Сървисиз“ ООД, София

ISBN 978-619-91555-7-8

Тази уникална за българския читател антология включва 2740 афоризъма от 137 автори (по 20 от всеки) от Босна и Херцеговина, Северна Македония, Словения, Сърбия, Хърватия и Черна гора. Майсторите на най-краткия жанр са наши съвременници в творческия си апогей, родени са около и след средата на 20-и век и са в широк диапазон между 28 и 90 години.

Тази представителна за балканската афористика антология формира простицкия извод – колко ни е близко всичко, събрано в нея! И още нещо! Ако шовинисти непрекъснато развяват нещастията на миналото, ако учени пренаписват историята, ако дипломати не са способни на разумен диалог, ако политици не виждат по-далече от конюнктурния си интерес, то афористите са сред „гвардейската част“ от армията на писателите, на интелигенцията, на мъдрите хора, способна да чертае общото ни бъдеще на тези сложни и чудесни Балкани!

Валентин Димитров

ISBN 978-619-91555-7-8

9 786199 155578

Цена: 20 лв.